7 octombrie 2023

ROMÂNIA

Newsweek

O rană care nu se vindecă

ANUL 7 ■ NUMĂRUL 166 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 18.10-21.11.2024

BIBLIOTECA ALEPH

Newsweek ROMÂNIA

Alătură-te și tu
celor peste
> 2.500.000
de cititori unici
care aleg
în fiecare lună
newsweek.ro

Cele mai relevante știri,
analize pertinente,
investigații incisive,
opinii echilibrate.

newsweekromania

Newsweek ROMÂNIA

18.10-21.11.2024 _ ANUL 7 _ NR.166

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 22 noiembrie 2024

SUMAR

Periscop

6 SUMMIT DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ *NEWSWEEK ROMÂNIA*
Provocările anului 2025

10 ENERGY SUMMIT 2024 *NEWSWEEK ROMÂNIA*
Cum poate fi scăzut prețul la energie

Opinii

14 VALENTIN M. IONESCU
Oare clasa politică înțelege ce este ordinea constituțională?

15 STELIAN NEGREA
Frăția virtuoșilor care o apără pe Șoșoacă. Dar o urăște. Doar Moscova întinde asemenea capcane

Cronica NATO

16 ION PETRESCU
Permutări geopolitice

Internațional

18 **Uniunea Europeană**
„Regina Europei" și micile necazuri de la palat

22 **Analiză**
Războiul Rusiei împotriva UE s-a mutat în Moldova

24 **Transformare**
Două războaie și un mare absent: ONU

26 **Un an de la atacurile Hamas**
Încă nu se vede sfârșitul

33 **Extras din carte**
Intersecția Sderot

37 Î&R: Lee Yaron

38 **Geopolitică**
Coșmarul Georgiei pentru Occident

Magazin

42 **Mediu**
Erou sau răufăcător pentru climă?

50 **Arheologie**
„Ultimul" om de Neanderthal

54 **Sănătate mintală**
Speranță și vindecarecălare

60 **Auto**
Salonul Auto de la Paris 2024
Vedetele europene ale „Mondialului Automobilului", în fața atacului mașinilor chinezești

Calendar

64 Inaugurarea primei linii de cale ferată construită de inginerii români

»P.54

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică
Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Valentin Bolocan, Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Gabriel Peneș, Răzvan Scăești eanu

Reporteri: Catinca Doboș, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

PECHEA, ROMÂNIA

Inundații

Gospodăria unei familii din Pechea, județul Galați, a fost distrusă de inundații. Ciclonul care s-a abătut asupra României în luna octombrie a afectat mii de oameni.

➤ MUGUR VĂRZARIU

FORT MYERS, FLORIDA

Pregătiri

Locuitorii din Fort Myers, Florida, și-a baricadat clădirile în așteptarea uraganului Milton, clasificat ca fiind de categoria 3.

PROFIMEDIA IMAGES

ENAGUILA, SPANIA

Salvare

Doi pui de leu au fost salvați după ce mama lor i-a abandonat pentru că erau alergici la laptele ei. Un îngrijitor de la Safari Park, Aitana, le-a dat hrană specială pentru bebeluși. Astăzi, puii în vârstă de trei luni mănâncă deja carne.

PROFIMEDIA IMAGES

FRANȚA

Antrenament

Soldați ucraineni trăgând la ținte cu puști de asalt Kalașnikov AK-47. Tabără militară în estul Franței, cu soldați ucraineni instruiți de forțele franceze.

PROFIMEDIA IMAGES

SUMMIT DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ *NEWSWEEK ROMÂNIA*

Provocările anului 2025

CEA DE-A 7-A EDIȚIE A Summitului de Educație Financiară găzduită de *Newsweek România* a adus în discuție schimbările economice și fiscale anticipate pentru anul 2025, analizând impactul acestora asupra populației și mediului de afaceri.

MIHAI PRECUP, secretar de stat: 4.000.000.000 €, alocați exclusiv finanțărilor

Ce poate face acum Guvernul României, pentru atragerea de mai multe investiții străine? Mihai Precup, secretar de stat la Cancelaria Prim-Ministrului, a spus, la summitul organizat de *Newsweek România,* privind educația financiară, că Guvernul trebuie să se concentreze acum pe echilibru bugetar:

„Austeritatea nu aduce creștere economică, ba dimpotrivă, austeritatea poate să aducă provocări. Cred că trebuie să ne concentrăm pe un echilibru bugetar. Cel mai important este raportul dintre cheltuieli și venituri, să fie rezonabil.

Nimeni nu a discutat până acum despre creșteri de taxe suplimentare pentru anul următor și nu cred că, în ceea ce privește investițiile din România, avem o problemă de bani.

Bani sunt de la sectorul bancar, pe piețele financiare. De la instituțiile financiare internaționale - vă vorbesc prin telefon, pentru că sunt la Varșovia. Consiliile de administrație ale băncilor țin de investiții. Anul trecut, am avut un an-record în ceea ce privește finanțările din partea Băncii Europene de Investiții în România".

LAURIAN LUNGU, CPAG: România se apropie de decontul anului electoral

La orizont se află un deficit bugetar excesiv, care pare să se ducă la 7% - 8%. Există mai multe soluții posibile pentru rezolvarea acestei situații. Una este consolidarea fiscală veritabilă, adică reducerea cheltuielilor și creșterea veniturilor, prin diferite metode administrative și legislative.

Dar nimeni nu poate să-și permită acum să scadă cheltuielile, pentru că va suferi imediat impactul electoral al acestor tăieri. Și atunci soluția cea mai simplă este cea a creșterilor de taxe. Acolo unde rezultatul va fi imediat, adică de exemplu la TVA.

„Cred că este o probabilitate foarte mare de a avea niște creșteri de de taxe, pentru că, așa cum arată deficitul, cel puțin la șapte luni, vedem că a atins -4% din PIB.

Este clar că ținta pe care Guvernul și-a asumat-o în anul 2024 nu mai este posibil de atins, deci va fi depășită și punctul de plecare, pentru anul viitor, va fi unul foarte sus.

Vom avea un deficit bugetar probabil de peste -7% din PIB, în acest an, și este clar că acest deficit va trebui adus sub control. Să nu uităm că noi suntem în procedură de deficit excesiv din anul 2019.

de
MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

ADRIAN CODÂRLAȘU, CFA România: Frâna taxării muncii face România mai puțin competitivă

Adrian Codârlașu, vicepreședinte CFA România, a afirmat, la summitul organizat de *Newsweek România*, privind educația financiară, că România are avantajul fiscalității reduse și cel al forței de muncă ieftine.

„OCDE, organizație la care suntem în proces de aderare, a început să emită rapoarte pentru România. În ultimul, menționează două avantaje importante ale economiei românești: forța de muncă ieftină și fiscalitatea redusă pentru companii.

Fiscalitatea redusă pentru companii e un avantaj, care atrage investitorii. Dacă mă uit (în schimb) la taxarea muncii, tot OECD spune că este una dintre cele mai ridicate din țările OECD, iar la salariile mici doar Grecia ne întrece.

Deci avem o impozitare a muncii extrem, extrem de puternică. Aici nu cred că mai e loc de creștere.

Toți încearcă tot felul de metode ca să nu ajungă să semneze un contract de muncă, pentru că acolo statul ia 42%, apoi mai plătesc și pe net undeva la 16% TVA".

GABRIEL AVRĂMESCU: ASF urmărește creșterea gradului de asigurare PAID

Gabriel Avrămescu, prim-vicepreședintele ASF, spune că ASF urmărește creșterea gradului de asigurare la PAID

FOTO: CAPTURĂ VIDEO NEWSWEEK ROMÂNIA

(pool-ul comun al asigurătorilor, pentru polița obligatorie).

„Atunci când vorbim despre creșterea gradului de cuprindere, care în prezent este undeva la 23% din locuințele construite în România, trebuie să discutăm în primul rând despre campaniile de informare. ASF are de șapte ani un parteneriat cu PAID, în ceea ce privește promovarea în toate regiunile țării a conștientizării. Anul acesta, va începe chiar luna aceasta, în județul Ilfov, cu partenerii de la CJ Ilfov, și vom ajunge în toate regiunile. Avem un grad de cuprindere peste 40% și aici aș vorbi despre județul Brașov, în care avem o astfel de creștere.

Sabin Orcan, director *Newsweek România*, Mihai Precup, secretar de stat Cancelaria Prim-Ministrului (online) , Laurian Lungu, co-fondator Consilium Policy Advisors Group (CPAG), Adrian Codîrlașu, vicepreședinte CFA România.

Cred că este extrem de important ca și societățile de asigurare să vină cu pachete care, în afară de polița obligatorie, să stimuleze și încheierea de polițe facultative, care să cuprindă și alte riscuri asigurate.

Am avut discuții și cu reprezentanții PAID. Am început discuții cu reprezentanții furnizorilor de utilități. Prima discuție pentru a facilita accesul cât mai rapid al oamenilor la PAID este cu Electrica Furnizare.

SORIN MITITELU, vicepreședinte ASF: Beneficiile unei polițe PAID

Sorin Mititelu, vicepreședinte ASF, arată că nu poți să construiești oriunde și nici oricum. Se înțelege, din ce spune expertul, că trebuie să respecți legea.

Iar costurile incluse ca să o faci sunt modice. 50 de lei pe an înseamnă cinci pâini lunar. Cum pot fi încurajate categoriile sociale vulnerabile vizate să își facă această asigurare obligatorie?

Sorin Mititelu, la Summitul *Newsweek România* privind educația financiară: „Până la urmă, tot acest mecanism al asigurării este unul de întrajutorare, adică participăm mai mulți, creăm un

1, Sabin Orcan, director *Newsweek România*, Raed Arafat, secretar de stat MAI, Gabriel Avrămescu, prim-vicepreședinte ASF
2, Sabin Orcan, director *Newsweek România*, Sorin Mititelu, vicepreședinte ASF, Nicoleta Radu, director general PAID, Alexandru Ciuncan, președinte și director general UNSAR
3, Sabin Orcan, director *Newsweek România*, Cristi Tudorescu, expert piețe de capital, Ileana Botez, Head of Listing & Fluent in Finance Project Coordinator, BVB, și Radu Puiu, analist financiar XTB

FOTO: CAPTURĂ VIDEO NEWSWEEK ROMÂNIA

fond de risc, administrat de compania de asigurări, din care, acoperind niște plăți, creăm niște beneficii pe care le primește cel care a fost expus unui risc asigurat.

Riscurile nu se diminuează, riscurile rămân tot acolo. Există riscul de cutremur, acoperit, inclus în poliţa PAID, rămâne riscul de inundaţie, de asemenea inclus în acest produs.

Riscul de cutremur e diferenţiat. Ca şi cel de alunecare de teren, care e şi el acoperit de poliţa PAID.

Un asemenenea mecanism nu îţi elimină acest risc, în schimb poţi să diminuezi expunerea la risc, mai ales atunci când faci o inspecţie de risc.

Nu poţi să construieşti oriunde şi nu poţi construi oricum. Şi atunci, prin inspecţia de risc, când se încheie contractul de asigurare, practic, identifici acele imobile care au această vulnerabilitate. Deci, cu alte cuvinte, acest risc poate fi doar într-o mică măsură diminuat.

În schimb, din acel fond de risc, acei bani colectaţi prin plata primei de asigurare, se vor putea face plăţi de despăgubire".

Cum funcţionează asigurările PAID

NICOLETA RADU, şefa PAID, spune că „acest sistem de asigurare obligatoriu a fost creat pentru toţi proprietarii de locuinţe, indiferent de riscul la care este expusă locuinţa şi indiferent de starea materială a proprietarilor". Ce a spus Radu, la Summitul *Newsweek România* privind educaţia financiară:

„De aceea, au fost create două tipuri de polițe obligatorii: poliţa de tip A, care se referă la locuinţele construite din materiale rezistente, pentru care se asigură o sumă de până la 100.000 de lei, funcţie de dauna produsă locuinţei, pentru care proprietarii trebuie să plătească 130 de lei pe an, deci cam 11 lei pe lună.

Există şi poliţa de tip B, pentru locuinţele construite din materiale mai puţin rezistente, de tipul chirpici, paiantă, locuinţe care, de regulă, sunt cele mai vulnerabile şi care aparţin de regulă populaţiei extrem de vulnerabile din punct de vedere economic, pentru care se asigură suma de până la 50.000 de lei, în funcţie de dauna produsă locuinţei, iar preţul unei asemenea asigurări este de 50 de lei pe an.

Pentru populaţia beneficiară de ajutor de venit minim garantat, aceste asigurări se plătesc de către ANP, AJPS,

adică de agențiile județene, deci, iată, este un produs extrem de social, ăsta a fost scopul acestui produs, să fie accesibil întregii populații a României".

ALEXANDRU CIUNCAN,
UNSAR: Avem 23% asigurări obligatorii, 17% facultative

Ciuncan spune că domeniul asigurărilor trebuie adus mai aproape de români, pentru că e o problemă de „siguranță și de securitate națională".

„Dacă ne comparăm cu alte țări", spune reprezentantul UNSAR, „o să vedem că țări care poate nu au un sistem de asigurare obligatorie a locuințelor au un grad de cuprindere, adică o penetrare a asigurărilor de locuințe, de 80% - 90%, ori chiar 95%. 65% este media, la nivelul Uniunii Europene, dar, sigur, lucrurile diferă între vestul Europei și est.

Ne uităm în est, în Polonia: șase din 10 locuințe sunt asigurate, în Ungaria șapte-opt locuințe din 10 sunt asigurate".

„Ne întrebăm: oare de ce acești oameni își protejează locuințele? Este o problemă de reziliență a unei economii, economiei românești, în acest caz, și a societății. În primul rând, noi, industria de asigurări, trebuie și facem din ce în ce mai multe, pe comunicare, pentru a aduce asigurările mai aproape de români".

Ce ne așteaptă din 2025

ILEANA BOTEZ, Project Coordinator la Bursa de Valori București, a explicat la cea de-a 7-a ediție a *Newsweek* Financial Summit că, în 2025, BVB poate trece la alt nivel.

„Bursei îi merge mai bine, cel puțin de un an și jumătate. Odată cu Oferta publică a Hidroelectrica a deschis foarte multe porți și a atras mult mai multe priviri, mai ales pe plan extern.

S-a aflat printre primele oferte publice la nivel european în ceea ce privește suma atrasă, aproximativ 2 miliarde de dolari.

Piața de capital din România a reușit astfel să demonstreze că este pregătită să treacă la altă etapă.

Anul acesta e mai dificil din perspectivă politică pentru piața de capital din România, dar la anul ar trebui să se întâmple câteva listări din rândul acelor companii (de stat, n. red.) care sunt deja pregătite.

De exemplu, Salromul are de doi ani și ceva o hotărâre preliminară, ca să spunem așa, a Adunării Generale.

Mai sunt și altele pe care noi le așteptăm, din domeniul transporturilor, de exemplu.

Dacă stăm să ne gândim, din 1997 există o ordonanță de urgență pentru 7 societăți, unele dintre ele aeroporturi, apropo de CN Aeroporturi București.

Deci este clar că la anul se vor întâmpla aceste listări", a declarat Ileana Botez, Head of Listing & Fluent in Finance Project Coordinator BVB.

CRISTI TUDORESCU:
Cum pot investorii individuali să evite greșelile pe piața de capital

„Ar fi bine să investim la bursă, nu neapărat să jucăm. Dar, sigur, există și acea componentă ușor speculativă, când sunt anumite oportunități care pot aduce randamente.

Privind în ansamblu, anul 2025 prefigurează anumite riscuri fiscale pe care, până la un punct, economia și bursa sau companiile de la bursă le pot gestiona.

De exemplu, acum 12 luni a intervenit un impozit bancar care funcționează de anul acesta, s-a modificat un impozit pe companiile din energie, în zona de IT au intervenit acele reversări ale facilităților fiscale pe anumite zone.

Deci o creștere a fiscalității am avut și acum un an sau mai bine de un an.

Bursa a evoluat pozitiv. E adevărat, pe anumite sectoare sunt niște dificultăți. Problema ar fi să nu intervină (în 2025, n. red.) niște «surprize» mai mari decât credem sau decât e pregătită piața", a explicat expertul în piețe de capital Cristi Tudorescu.

Investitor sau jucător pe bursă?

„Discuția între a juca la bursă sau a investi la bursă este una dintre problemele care duce la apariția unor pierderi, pierderi care ulterior îi pot determina pe anumiți oameni, care erau dispuși să investească o anumită sumă, să nu mai intre pe piață, să își retragă toate fondurile, fiind speriați de faptul că pot să apară astfel de oscilații mari de preț care să le afecteze economiile.

În ceea ce privește evitarea sau, să-i spunem, o navigare mai lină într-o perioadă furtunoasă în ceea ce privește piețele, diversificarea (activelor, n. red.) poate să ajute la gestionarea acestor probleme punctuale sau sectoriale, ori de politici, care pot să apară.

Există diferite tipuri de diversificări. Vorbim despre diversificări între clase de active, despre acțiuni, despre obligațiuni, despre materii prime.

Putem vorbi și despre o diversificare sectorială: sectorul bancar, sectorul energetic, etc..

Sau putem vorbi despre o diversificare regională, pe diferite piețe.

De exemplu, pentru a evita probleme ce pot să apară în România, putem să investim și la nivel european, pe mai multe piețe, sau chiar la un nivel global.

Urmând acești pași, putem să evităm aceste probleme locale sau regionale", a explicat Radu Puiu, analist financiar XTB, la cea de-a 7-a ediție a *Newsweek* Financial Summit.

Evenimentul a fost susținut de: **Autoritatea de Supraveghere Financiară** (ASF), **Institutul de Studii Financiare** (ISF), **Academia de Studii Economice București** (ASE) și **Exim Banca Românească.**

video newsweek.ro

ENERGY SUMMIT 2024 *NEWSWEEK ROMÂNIA*

Cum poate fi scăzut prețul la energie

CEA DE-A 7-A EDIȚIE A ENERGY Summit, organizat de *Newsweek România,* a adus în discuție motivele pentru care prețurile la energia electrică din România sunt printre cele mai mari din Europa. Oficiali și specialiști din domeniu au dezbătut soluțiile pentru ca românii să nu mai plătească atât de mult.

VIRGIL POPESCU, fost ministru al Energiei: Austria e conectată slab cu Ungaria și Slovacia

Virgil Popescu, fost ministru al Energiei, actual europarlamentar, a arătat că unul dintre motivele pentru care România are de suferit este acela că Austria e conectată slab cu Ungaria și Slovacia din punct de vedere energetic.

„Practic, prin această gâtuire a sistemului european de transport, energia produsă în nordul Europei și în vestul Europei nu circulă liber către sud-estul Europei".

Situația aceasta „este suprapusă practic cu războiul din Ucraina, cu bombardarea de către Federația Rusă a instalațiilor electroenergetice ale Ucrainei și, evident, cu o mișcare prin frontiera Ucrainei a energiei din Europa către Ucraina, pentru a asigura necesarul de energie al Ucrainei", explică Popescu.

Expusă acestei situații geoenergetice este și Republica Moldova. „Nu putem vorbi despre o piață funcțională energetică, la nivel european. Energia nu circulă liber între nord-sud-est-vest și, până când nu vom rezolva această interconectare între Austria - Ungaria, Austria - Slovacia, vom avea tot timpul probleme de circulație a energiei.

Aceasta acolo de unde se produce mai mult, să zicem, în Marea Nordului, în zona de nord a Europei, „către noi sau, până când nu vom avea suficient de multă producție de energie în așa fel încât să acoperim mai mult decât necesarul României".

SEBASTIAN BURDUJA, ministrul Energiei: România n-a investit în mari capacități de producție

Ministrul Energiei, Sebastian Burduja, a arătat că România, „timp de peste trei decenii, nu a investit în mari capacități de producție a energiei electrice. Factura o plătim cu toții astăzi, așa cum putem să constatăm, având în vedere prețurile de pe piața zilei următoare (n.n.: PZU). Factura, cu ghilimele de rigoare, pentru că, într-adevăr, facturile sunt și rămân plafonate până la 1 aprilie anul viitor și sunt convins că veți aborda și acest subiect. De fapt, l-ați și abordat, cu distinșii colegi de panel".

„Am atras peste 13 miliarde de euro, fonduri nerambursabile. O bună parte dintre aceste fonduri merg în zona de producție", a spus Burduja, la *Newsweek* Energy Summit, eveniment pentru vii-

FOTO DIN STÂNGA JOS: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; MALINA NOROCEA

De la stânga: **SEBASTIAN BURDUJA**, ministrul Energiei (sus pe monitor), **DANA DARABAN**, director executiv ACUE, **GEORGE-SERGIU NICULESCU**, președinte al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, **MARIUS BOSTAN**, fost ministru al Comunicațiilor și inițiator RePatriot

FOT: NEWSWEEK ROMÂNIA

torul energetic al României. „Vorbim de investiția 1 din PNRR - 460 de milioane de euro, producție de energie verde, solar și eolian, undeva la 1.800 de megawați, noi pentru sistemul energetic românesc, și deja începem să recepționăm proiecte finalizate, care sunt puse în funcțiune și conectate la Sistemul Energetic Național". Din Fondul pentru Modernizare, s-a făcut, de către Ministerul Energiei, „o alocare record, de 815 milioane de euro, în parte pentru autoconsum, în parte pentru producție. Apel lansat - sesiune încheiată, unde, de asemenea, așteptăm și sper ca până la finalul acestui an să reușim semnarea contractelor. Puteți să adăugați încă 1.800 - 2.000 MW, cel puțin pe partea de producție, plus ceea ce este pe partea de autoconsum.

Jumătate de miliard de euro - tot din Fondul pentru Modernizare, pentru instituții publice, universități ș.a.m.d. - apel lansat pe 6 decembrie", pe care sunt „deja aproape 200 de contracte semnate și acolo putem discuta, de undeva de la 500 MW putere instalată, pentru susținerea costurilor acestor instituții publice, așadar, cel puțin în zona de energie verde, dincolo de aceste apeluri, schema contractelor pentru diferență finanțate în premieră, de România, din fondul pentru modernizare - 3 miliarde de euro. Nu punem povara pe consumatorul final, unde sunt 5.000 MW, în total".

DANIELA DĂRĂBAN (ACUE): Din 2025, de la plafonare, la sprijin către consumatorii vulnerabili

După trei ani de intervenție pe piața de energie, în contextul unei crize extraordinare, a sosit timpul să fie reevaluată abordarea. Daniela Dărăban, directorul executiv al ACUE, a declarat, în cadrul *Newsweek* Energy Summit, că până acum s-a aplicat o schemă generoasă de sprijin prin intermediul furnizorilor de energie.

Această schemă, mai puțin uzuală la nivelul UE, a inclus plafonări în funcție de consum pentru toți clienții de energie electrică și un plafon unic pentru gazele naturale.

Daniela Dărăban a explicat că, acum, trebuie să privim cu responsabilitate spre ajustarea acestei intervenții și să ne concentrăm pe un sprijin direct acordat consumatorilor vulnerabili de energie.

Plafonarea a fost necesară în contextul crizei, dar, pentru sănătatea pieței energetice, este important să se facă trecerea către un sprijin direcționat către cei care au cu adevărat nevoie.

De la stânga: **MIHAI DUȚĂ**, redactor-șef adjunct al *Newsweek România*, **BOGDAN ANDRONIC**, director Relații Internaționale Transgaz, **RALUCA COVRIG**, director Public Affairs & Comunicare FPPG, **RADU CONSTANTIN**, membru directorat Hidroelectrica

GEORGE NICULESCU (ANRE): Cel mai greu este să menții echilibrul între investițiile necesare

„Consumatorii casnici trebuie să își permită să plătească facturile la energie electrică și la gaze naturale fără să îi dăm un caracter de lux acestei utilități", a susținut George Niculescu, președintele ANRE.

În războiul de la frontieră, care afectează producția de energie din Ucraina și, implicit, și din Republica Moldova, „România trebuie să aibă disponibilitatea de a fi în situația în care să pună la dispoziția acestor țări volume de energie electrică și, de ce nu, și de gaze naturale, lucru care, implicit, afectează și piața de energie din România".

De ce anume? Deocamdată „consumatorii casnici trebuie să își permită să plătească facturile la energie electrică și la gaze naturale fără să îi dăm un caracter de lux acestei utilități", spune Niculescu.

Iar cea mai complicată situație pe care Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei o are de gestionat este de „a menține un echilibru în nevoia de investiții pe tot lanțul, de la producerea de energie din toate sursele de gaz, regenerabil, nuclear ș.a.m.d.", a spus expertul, la *Newsweek* Energy Summit, un eveniment pentru viitorul energetic al României.

Furnizorii din piața de energie și gaze naturale, spune Niculescu, trebuie „să vină cu oferte competitive către consumatori casnici sau noncasnici".

MARIUS BOSTAN (RePatriot): În proiectele pe termen lung trebuie să ai predictibilitate

În proiectele pe termen lung trebuie să ai predictibilitate. Fondatorul RePatriot spune că România poate să învețe mult dacă știe să atragă talentele din Diaspora, învățând „din experiența românilor de afară", este de părere Marius Bostan, fost ministru al Comunicațiilor.

„Noi putem învăța mult sau, dacă am putea să atragem aceste talente, să coopereze mai mult cu România. Cred că ar fi de un ajutor neprețuit, cumva. Și e ca o comoară pe care încă n-am descoperit-o și n-am fructificat-o", continuă Marius Bostan.

Unul dintre cei mai mari experți Baldrige din SUA, Steven Hoisington, a fost în România și a analizat profilul Transgaz, a analizat documentele, procedurile și reacția a fost foarte încurajatoare.

Anumite sisteme de management sunt excelent proiectate, excelent făcute. Bineînțeles că peste tot sunt lucruri de îmbunătățit, dar sistemul de management proiectat și organizația se află la un nivel comparabil cu alte companii occidentale de prestigiu", a spus Marius Bostan.

RALUCA COVRIG (FPPG): România are potențialul extraordinar de a fi producător de biometan

Federația Patronatelor din Petrol și Gaze a identificat 11 piloni ai sectorului. „Al 11-lea este biometanul, o tehnologie nouă pentru noi, neutilizată în România. Însă România are un potențial extraordinar, de a fi producător de biometan, și dorim să facem parte din această schimbare, din acest viitor. Pe lângă biometan, haideți să nu lăsăm totuși deoparte și vechile tehnologii", atrage atenția Raluca Covrig, director Public Affairs și Comunicare în cadrul FPPG.

„Să nu uităm de hidrocarburi, de energia geotermală. Să nu uităm de hidrogen. Am tot discutat, este în continuare un subiect foarte mare. Ne uităm și la eolian, ne uităm și la captarea, transportul și stocarea dioxidului de carbon.

Acesta, stocarea de CO_2, e un subiect foarte important „pentru România, până la urmă, pentru că, la începutul acestei veri, a fost pus în aplicare un regulament care spune așa: producătorii de gaze naturale și de petrol sunt obligați să își găsească partea, să facă și partea de stocare de dioxid de carbon, tocmai ca să arate că doresc să facă parte din această schimbare.

Producătorilor din România le revine o cotă de 9 milioane t/an de stocare de dioxid de carbon, din 50, la nivelul întregii UE. Este o tehnologie nouă, partea aceasta de CSS, pentru că așa se numește ea.

Lanțul valoric nu există, în acest moment, trebuie să fie creat, iar industriă de petrol și gaze dorește să facă parte și este obligată să facă parte din această schimbare", a explicat Raluca Covrig.

Raluca Covrig continuă: „Am menționat de biometan, menționez și biocombustibilul, să nu uităm de hidro, de energia hidro, care este, ne ajută și este la baza mixului energetic și am ajuns la 11 piloni.

Este un proiect, într-adevăr, care a fost început anul trecut, privind viitorul energiei. Am început prin niște discuții cu toată lumea interesată de această schimbare, am adus la masă autorități, industrii.

Nu mă refer doar la industria de petrol și gaze, aici discutăm pe anumite

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

tehnologii și cu alte industrii, cum ar fi cea petrochimică, industria de ciment, de oțel, mari emițători, practic și energofagi, și am încercat să aducem toată lumea la aceeași masă să discutăm despre ce înseamnă aceste noi tehnologii, care sunt industriile afectate și nevoile industriilor și să încercăm să explicăm autorităților care ar fi următorii pași. Și uite așa am ajuns la niște lucruri concrete".

BOGDAN ANDRONIC (Transgaz): România, exporturi de gaz între 8 și 9 milioane m³/zi

„În luna octombrie", spune Bogdan Andronic, director de relații internaționale la Transgaz, „ieșirile de gaze la nivel național au fost între 8 și 9 milioane m³/zi. Din această cantitate, 7,2 milioane merg spre Ungaria, prin punctul de interconectare Csanádpalota, și undeva între 1,9 milioane m³/zi merg spre Republica Moldova, prin punctul de interconectare Ungheni".

Lucrurile sunt mai complexe. Există o balanță între exporturile (ieșirile) și importurile (intrările) de gaze. „Intrările", spune Andronic, „sunt undeva între 3,3 și 6,3 milioane m³/zi. Gazele vin în special din Bulgaria, prin punctul de interconectare Negru Vodă – Cardan, și cantități foarte mici, sporadice, prin punctul de interconectare Giurgiu – Ruse. România are și un proiect-pilot privind utilizarea amestecului de gaze naturale cu hidrogen".

„Transgazul", explică Bogdan Andronic, „are un pionerat în domeniu. Are în proiect un lot de testare a unor amestecuri în diferite proporții de gaze naturale cu hidrogen, până la 20%.

Se testează care este impactul pe componentele sistemului de transport, distribuție și gaze naturale, cum se comportă diferitele instalații și echipamente, când vehiculează gaze naturale. Există și o abordare cu Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești, care face o serie de teste și de analize comparative".

RADU IOAN CONSTANTIN (Hidroelectrica): Fără investiții nu vom putea progresa

„În acest moment", a spus Radu Ioan Constantin, „în piața de energie este o efervescență privind investițiile, astfel încât și Hidroelectrica își asumă rolul acela, de pilon de stabilitate al Sistemului Energetic Național.

Cu siguranță, fără investiții nu vom putea progresa, astfel încât acest lucru este pentru întreaga echipă de management a companiei unul dintre principalele deziderate, dacă nu chiar cel mai important.

Aș vrea să vă dau câteva exemple concrete de licitații pe care le avem și proiecte pe care le avem, cuprinse în planurile noastre privind retehnologizarea. Bineînțeles, aș începe cu un real succes, prin încheierea contractului de retehnologizare pentru Vidraru".

„Este vorba despre o centrală cu peste 50 de ani de vechime. Este un proiect de peste 188 de milioane de euro, pe care Hidroelectrica și-l asumă. Aceasta aduce la îndeplinire un proiect pe 7 ani și va da o față nouă acestei centrale, care joacă un rol esențial în Sistemul Energetic Național.

Un alt proiect pe care aș dori să-l menționez este Amenajarea Hidroenergetică Râul Mare Retezat. Mai avem o hidrocentrală deosebit de importantă pentru Sistemul Energetic Național, un proiect de peste 136 de milioane de euro, în județul Vâlcea: Centrala Brădișor, și aceasta prinsă în planul nostru de retehnologizare, cu o valoare estimată de peste 105 milioane de euro.

Mai facem și retehnologizarea stațiilor de pompare de la Petrimanu și Lotru, de peste 80 de milioane de lei".

video newsweek.ro

Partenerii *Newsweek România* la Energy Summit 2024 au fost: **ACUE - FEDERAȚIA ASOCIAȚIILOR COMPANIILOR DE UTILITĂȚI DIN ENERGIE, FPPG - FEDERAȚIA PATRONALĂ PETROL ȘI GAZE, HIDROELECTRICA, NUCLEARELECTRICA, OMV PETROM, PREMIER ENERGY, ROMGAZ, TRANSGAZ, TRANSELECTRICA, TINMAR ENERGY.**

EDITORIAL

Oare clasa politică înțelege ce este ordinea constituțională?

VALENTIN M. IONESCU, contributor al *Newsweek România*

De câteva zile, asistăm la un scandal artificial declanșat de USR și de personaje din alte partide politice care se revoltă împotriva deciziei Curții Constituționale de a interzice candidatura numitei Diana Iovanovici-Șoșoacă la alegerile prezidențiale și posibil la cele parlamentare.

Când, în „perioada guvernării Dragnea", Curtea Constituțională emitea decizii controversate, uneori la limita prevederilor constituționale sau contrar dispozițiilor constituționale, prin interpretări arbitrare, niciun politician nu a protestat, ci doar societatea civilă. Ba mai mult! Mulți au insistat că deciziile Curții Constituționale trebuie aplicate, chiar dacă deformează legile în vigoare, mai cu seamă Codul penal și Codul de procedură penală pentru care există o miză politică. La timpul respectiv, am declarat de mai multe ori că această Curte Constituțională trebuie desființată, iar controlul constituționalității legilor să fie transferat la Înalta Curte, deși este aproape greu de imaginat o asemenea schimbare. Acum, când Curtea Constituțională dă o decizie corectă, clasa politică, mai cu seamă USR, se revoltă. Este ceva de neimaginat pentru orice persoană care înțelege „ordinea constituțională", adică „acel set de instituții prin care o națiune ia decizii și principiile care stau la baza acestor decizii" (Mark V. Tushnet).

Surprinzător pentru mine, de această dată Curtea Constituțională are temei să emită o asemenea decizie, întrucât Curtea a avut o abordare juridică, nicidecum una circumstanțială, cum gândesc mulți politicieni. Numita Diana Iovanovici-Șoșoacă contestă ordinea constituțională prin tot ceea ce face, instigând propriii simpatizanți să facă la fel. Nu o face prin forță, ca să intre sub incidența Codului penal (art.397). Nicidecum. Se folosește de propria poziție de demnitate publică ca un privilegiu, pentru a contesta ordinea constituțională și legi ordinare. Că se autovictimizează, asta face parte din tehnica de manipulare ordinară pe care o folosește. Nu este relevant.

Numita Diana Iovanovici-Șoșoacă contestă ordinea constituțională prin tot ceea ce face, instigând propriii simpatizanți să facă la fel

Politicienii ignoră sau nu știu că Hitler a procedat la fel. Se autovictimiza și contesta ordinea constituțională, iar când a venit la putere a desființat Republica de la Weimar, adică ordinea constituțională. Nu are importanță dacă numita Diana Iovanovici-Șoșoacă are vreo șansă să ajungă la putere prin alegeri, precum Hitler. Miza este alta, și anume respectarea ordinii constituționale, implicit a statului de drept. Și în acest caz trebuie judecat legal, nicidecum circumstanțial.

Nu poți permite unei persoane să atace sistematic ordinea constituțională. Asta nu are nimic de a face cu delictul de opinie. Libertatea de expresie trebuie respectată în măsura în care o persoană nu încalcă regulile jocului democratic și nu instigă la schimbarea regulilor acestui joc, care ar afecta pe toată lumea.

Prin urmare, există niște limite ale libertății pozitive. Fără îndoială, noi toți vrem să fim stăpânii propriilor decizii. De asemenea, nu vrem să existe limitări ale libertății (libertate negativă). Dar exercitarea libertății fără limite duce, de cele mai multe ori, la imixitiunea sau afectarea drepturilor celorlalți și atunci trebuie să existe o formă de constrângere care fixează întinderea libertății pozitive/a acțiunilor proprii fără influență externă, printr-un aranjament contractual (constituție, legi ordinare) pe care îl acceptă toți indivizii unei societăți. Prin urmare, dacă decizia Curții Constituționale este motivată juridic pornind de la argumentele pe care le-am prezentat și susținute cu art.1 alin.(3) și Titlul III din Constituție conexate cu faptele comise de numita Șoșoacă, atunci această decizie este corectă. N

Frăția virtuoșilor care o apără pe Șoșoacă. Dar o urăște. Doar Moscova întinde asemenea capcane

STELIAN NEGREA, editor al *Newsweek România*

O frăție a virtuoșilor s-a constituit ad hoc pentru a o apăra orbește pe cea mai vitriolantă și purulentă candidată pentru Cotroceni.

Evident că toți declară la unison că apără un principiu: nimeni în afară de electorat nu trebuie să elimine competitorii la o cursă electorală. Atunci de ce ar mai fi nevoie de instituții?

Frăția virtuoșilor știe cu siguranță că șleahta de robagii în mov de la CCR lucrează eminamente la ordinul PSD și au eliminat-o pe Șoșoacă din cursă ca să-i facă loc altui extremist filorus, George Simion.

Împotriva căruia, conform sondajelor de acum, parcă mai poate crede cineva în orice sondaj la cum au dat-o în bară la ultimele alegeri, Ciolacu câștigă detașat. Dar ar piede în fața celorlalți, de la Geoană până la Lasconi și Ciucă.

Aceasta este teza de bază a tsunamiului democratic și legalist stârnit de toți contestatarii acestei decizii a CCR.

Ca și cum alegătorii lui Șoșoacă ar fi niște vite sau oi care când nu o mai văd pe Șoșoacă în față nu știu ce să mai facă.

Ca și cum Șoșoacă nu s-ar fi despărțit de Simion cu un scandal monstru, iar alegătorii celor doi extremiști nu ar fi văzut cuvintele grele pe care și le-au aruncat cei doi.

Ca și cum denunțătoarea lui Șoșoacă nu ar fi sărbătorit cu șampanie decizia CCR alături de fostul soț al lui Șoșoacă, care se află în divorț de noua sirenă a democrației românești.

Deci, dacă voturile lui Șoșoacă nu merg direct la Simion, nu se verifică teza că PSD ar fi instrumentat prin CCR această decizie. PSD ar controla trei oameni, restul până la 9 sunt numiți de alte partide și alte instituții.

Dar valul pornit de frăția virtuoșilor ascunde sub preș orice altceva reprezintă Șoșoacă: e împotriva UE și NATO, e antisemită, e pro rusă, pro chineză și sanchi patriotardă de sezon, e acuzată de aceeași denunțători că ar vinde locuri pe listele europarlamentare cu 50-100.000 Euro.

Dar cum de frăția virtuoșilor nu a menționat nimic de ceilalți nouă candidați respinși pe bandă rulantă de către CCR în același timp cu Șoșoacă? Printre care avem alte două cozi de topor ale Moscovei.

Adică dreptul de a fi aleși al acestor nouă cetățeni nu contează? Chiar și al ălora care merg la Moscova, unde prezintă filme în care fac apologia comunismului?

Altă problemă este de ce nu l-au interzis și pe Simion, că și el face aproximativ aceleași lucruri ca Șoșoacă. Asta mă întreb și eu, că militez și pentru interzicerea genului de politică pe care acest individ și partidul lui o fac.

Deci sigur dacă-l eliminau și pe Simion toată lumea era mulțumită, iar frăția virtuoșilor se ocupa de impactul exploziilor solare asupra Pământului.

Dar suntem aici, în primul rând, pentru că avem o opoziție flască, divizată și fără viziune. Al cărei unic candidat pentru Cotroceni este o fostă jurnalistă convertită peste noapte la politică de provincie, de unde a fost propulsată la București, unde se află într-o adversitate permanentă cu fosta conducere a USR, cu PNL-ul, cu care, sanchi, vor face o majoritate după alegeri, și cu foștii aliați, PMP și Forța Dreptei, cu care au candidat împreună la alegerile europarlamentare.

O opoziție care crede că astfel poate doborî partidul stat, PSD. Nu demascându-i corupția fetidă, populismul grețos legat de pensii de exemplu sau de folosirea bugetului în scop electoral și alte asemenea.

Opoziția, inclusiv cea liberală de la sânul PSD, a văzut în această decizie a CCR o oportunitate de a răsturna masa.

Cu asemenea virtuoși, chiar și Putin ar putea avea asigurat un loc la masa candidaților. În fond, să lăsăm cetățenii să decidă. La vot.

Dacă iese Șoșoacă, atunci o să aibă cine să le predea rușilor echipamentele de zeci de miliarde de euro pe care le-am cumpărat sau urmează să le cumpărăm de la americani și de la alții.

De ce mai avem nevoie de instituții?

E același gen de discurs de pe vremea când DNA-ul lui Kovesi curma fără niciun regret carierele politice ale iluștrilor Voiculescu Dan întors pe cai mari de tot acum, sau a lui Toni Greblă de la PSD, recuperate acum la Autoritatea Electorală Permanentă.

Doar Rusia și Moscova pot crea un asemenea haos, o asemenea incertitudine în care o hoardă de înțelepți se aruncă cu pieptul înainte să o țină candidată chiar pe omul Moscovei, cea care pune la îndoială însăși existența democrației autohtone.

Permutări geopolitice

col. (R) **ION PETRESCU,** contributor al *Newsweek România*

Inițial perceput mai puțin ca un diplomat ofensiv, noul secretar general al NATO, Mark Rutte, a făcut presiuni relativ neașteptate asupra statelor occidentale care ezitau să acorde statului ucrainean dreptul de a folosi arme avansate pentru a lovi ținte militare, în adâncimea arealului teritorial al Federației Ruse.

Asta s-a observat la numai 48 de ore după preluarea atribuțiilor de secretar general al Alianței Nord-Atlantice, când, pe timpul vizitei neanunțate pe care a efectuat-o la Kiev, a declarat la conferința de presă, unde era și președintele ucrainean, Volodymyr Zelenskyy: „Ucraina are în mod evident dreptul să se apere, iar dreptul internațional aici este de partea Ucrainei". Iar dreptul Ucrainei la autoapărare, potrivit lui Rutte, „nu se termină la graniță, iar Rusia continuă acest război ilegal și asta înseamnă că țintirea avioanelor de luptă și a rachetelor rusești înainte de a putea fi folosite împotriva infrastructurii civile a Ucrainei poate ajuta la salvarea de vieți".

Deținătoare de arme nucleare

„Ne concentrăm pe trei țări care trebuie să aprobe acest lucru — Statele Unite, Franța și Regatul Unit. SUA au ATACMS, Marea Britanie și Franța au Storm Shadow, iar francezii au și SCALP-EG. Restul, în principiu, sunt, de asemenea, de sprijin", a afirmat expertul în politică Taras Zahorodnyi, la Radio NV, pe 3 octombrie. Iluzia Moscovei că poate distruge, nepedepsită, orașele și satele ucrainene a luat sfârșit. Loviturile la mari distanțe, realizate de dronele concepute de ucraineni, asupra unor obiective rusești diferite, au atras atenția opiniei publice din Rusia asupra realității că orice nedreptate imperială are și prețul ei sângeros.

Moscova și-a revizuit recent doctrina privind utilizarea armelor nucleare pentru a amplifica amenințarea sa și a dislocat, în poziții noi de tragere, o serie de rachete nucleare, mai mult pentru impresionarea naivilor, deoarece Kremlinul nu are niciun interes real să se trezească cu o replică nucleară asigurată concomitent de o serie de state membre ale NATO, precum SUA, Franța, Marea Britanie. Acestora li se adaugă Germania, Italia și Turcia, pe teritoriile cărora se află arme nucleare americane - destinate pentru defensiva comunității transatlantice. Etapa descurajării nucleare reciproce poate fi rapid urmată de aceea a distrugerii concomitente garantate.

Din ecuația geopolitică nucleară de mai sus lipsesc India și China, statele cu numărul cel mai mare de locuitori de pe Planeta Albastră, care au dat semnale publice că dezavuează eventuala folosire, în războiul din Ucraina, a armelor nucleare, fie acestea doar de nivel tactic.

România și aliații săi au capacități militare de detectare, de la distanță, a unor ipotetice lovituri nucleare trase de un stat adversar, dar și de distrugere a acestora la mare înălțime, înainte de a intra pe traiectorii descendente.

Cui geopolitic

Nimeni nu poate anticipa scenariul după care se vor desfășura evenimentele ce pot aneantiza milioane de pământeni.

Posibila luare în considerare a aprobării atacurilor ucrainene cu rază lungă asupra Rusiei, în așa-numitul format Ramstein, unde trebuiau să fie prezenți, inițial pe 12 octombrie, toți liderii - șefi de state și de guverne - care susțin Ucraina, reprezintă, pe plan pragmatic, penultimul cartonaș galben pentru Kremlin.

Tacit, președintele Putin ar putea încerca soluții de detensionare, precum celebrul său predecesor, Nikita Sergheevici Hrușciov, care a retras rachetele nucleare sovietice din Cuba, în schimbul retragerii de către americani a armelor nucleare ale SUA din Turcia. Dar apoi a fost schimbat - din fotoliul nr.1 de la Kremlin - prin vot majoritar de tovarășii săi comuniști, cândva coechipieri.

Totuși există și un... cui geopolitic, asemănător, oarecum, cu celebrul cui al lui... Pepelea. Zelenskyy a spus că unele țări NATO „prelungesc procesul" – fără a da nume. El a cerut, de asemenea, țărilor occidentale să ajute la doborârea dronelor ucigașe rusești.

Aici Kievul are parțial dreptate. Israelul nu este membru al NATO, dar o serie de state aliate - SUA, Franța,

Marea Britanie au contribuit, în mod complementar - sub coordonarea USCENTCOM - la doborârea multor drone şi rachete iraniene, în atacul aerian contra statului israelian ordonat în aprilie 2024 de Teheran. În plus, Israelul, spre deosebire de Ucraina, dispune de 100 de lovituri nucleare.

Iar adversarii istorici ai statului evreu nu au decât armate de fanatici religioşi, dotate cu arme inferioare celor folosite de Forţele de Apărare a Israelului/IDF.

49 de brigăzi vor întări forţa de reacţie a NATO

Chiar dacă o viitoare confruntare militară între NATO şi Federaţia Rusă nu mai este acum un scenariu ştiinţifico-fantastic, aliaţii au în vedere doar un conflict derulat cu arme convenţionale, cu o durată dezirabil scurtă.

Aşa se explică faptul că NATO intenţionează să desfăşoare încă 49 de brigăzi de luptă, pentru a preveni agresiunea rusă în Europa. Cel mai mare ziar de duminică de calitate din Germania, *Welt am Sonntag*, a relatat despre acest lucru, referindu-se la planurile nepublicate încă, dar deja cunoscute jurnaliştilor, prin care NATO plănuieşte să-şi mărească forţele cu 250.000 de militari.

Potrivit documentelor Ministerului German al Apărării, în primăvara anului 2024, ţările NATO au convenit asupra „capacităţilor minime necesare" pentru a se apăra împotriva unei posibile agresiuni ruse. Generalul american Christopher Cavoli şi amiralul francez Pierre Vandier, comandanţi-şefi ai NATO, vor proiecta, cu echipele lor, noile cerinţe.

Problema de ordin moral care se pune este: de ce se menţine diferenţa de acţiune dintre arealul baltic şi cel al Mării Negre?

Astfel, Lituania şi Germania au convenit să staţioneze, anul viitor, o brigadă germană pregătită pentru luptă în statul lituanian.

Conform acordului finalizat, acesta implică nu numai soldaţi germani, ci şi angajaţi civili ai forţelor armate germane/Bundeswehr, dar parlamentarii germani trebuie să ratifice acordul.

În acest fel, ambele ţări vor să poată para mai rapid situaţia schimbătoare din Europa, de la invazia rusă a Ucrainei. 5.000 de militari germani vor fi dislocaţi pe teritoriul lituanian, până în anul 2027. O primă unitate de comando germană de aproximativ 20 de militari a sosit deja în Lituania în aprilie. Alţi 120 de militari germani afluiesc acolo, în octombrie.

Strategic, Lituania este o locaţie importantă, deoarece se învecinează cu enclava rusă Kaliningrad, dar şi cu Belarus.

În schimb, în România, abia în primăvara anului viitor o brigadă franceză va fi dislocată la Cincu, fiind verificate astfel viteza şi timpul de aducere a unor trupe aliate combatante din vestul în estul comunităţii europene transatlantice.

Dorita pace a devenit necunoscuta Europei de Est

Asta şi pentru că nici măcar la Casa Albă nu i s-a spus preşedintelui ucrainean că, din păcate, planul său de pace dorit a fi impus Moscovei nu ţine de necesara geopolitică realistă a statelor europene democrate. De aici şi încremenirea Kievului şi Kremlinului în proiectul confruntării sângeroase cu sute de mii de victime de ambele părţi.

NATO susţine lupta de apărare a ucrainenilor contra invadatorilor imperiali ruşi. Dar o perspectivă realistă trebuie să se contureze. Una în care nici naţiunea ucraineană, nici cea rusă să nu fie umilite.

Ruşii au obiceiul de a scăpa, sub o formă sau alta, de conducătorii neperformanţi. La ucraineni, liderii nedoriţi au luat calea exilului. La americani, presiunea opiniei publice interne schimbă regele de pe tabla de şah a politicii interne.

Bine ar fi ca în anul 2025 să nu mai fie auzite marile explozii pe tărâm ucrainean. SUA vor avea un nou preşedinte. Ucraina ar trebui să organizeze mult amânatele alegeri prezidenţiale. Iar Putin s-ar putea întâlni - sau nu - cu noul ocupant al Biroului Oval de la Casa Albă.

De aici vor apărea şi viitoare permutări geopolitice, parţial imprevizibile. N

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

„Regina Europei“ și micile necazuri de la palat

În primele zile ale lui noiembrie, echipa propusă de Ursula von der Leyen pentru cel de-al doilea ei mandat în fruntea Comisiei Europene va trece testul audierilor din comisiile Parlamentului European. Nu va fi deloc o simplă formalitate. Iar provocările se anunță complicate, în interiorul Blocului și în relația cu marii jucători, precum Statele Unite, China sau Rusia.

de **OVIDIU NAHOI**

ÎN MOD TRADIȚIONAL, audierile sunt o piatră grea pentru cei nominalizați. Este unul dintre momentele – nu foarte multe – în care Parlamentul poate să-și încordeze mușchii în fața Comisiei. Angajamentul european, competența în domeniul de activitate și integritatea sunt criterii urmărite cu mare atenție de membrii comisiilor parlamentare și toate trebuie îndeplinite. De data aceasta, mai intervine ceva: o nemulțumire a Parlamentului European pentru felul în care Ursula von der Leyen și-a făcut cunoscută echipa pentru cel de-al doilea mandat. În ziua de 17 septembrie, atunci când lista a fost făcută cunoscută, Ursula von der Leyen se afla la Strasbourg, unde Parlamentul European se afla în sesiune plenară. La prima oră a dimineții, a avut o întâlnire cu liderii grupurilor politice, cărora le-a prezentat doar o schemă generală a viitoarei Comisii, nicidecum o listă cu nume și funcții. Aceasta avea să se întâmple o oră mai târziu, într-o conferință de presă, unde jurnaliștii o așteptau într-o sală arhiplină.

Sfidare la adresa Parlamentului? Grija ca structura Comisiei să nu fie devoalată „pe surse" de către liderii politici din parlament, înainte de anunțul oficial? Oricare ar fi motivul, acesta nu le-a căzut bine parlamentarilor, care în noiembrie vor avea ocazia să întoarcă palma. Și să facă un număr de victime pe lista Ursulei von der Leyen.

Aceasta ar mai tăia din avântul creștin-democratei germane, descrisă adesea drept „noua regină a Europei". Într-adevăr, ea și-a câștigat runda sa de alegeri, la 9 iunie. Ceea ce nu se poate spune despre liderii statelor-pivot ale UE, Franța și Germania.

Emmanuel Macron a reușit cu greu să promoveze un guvern având o puternică amprentă a dreptei conservatoare, însă cabinetul lui Michel Barnier este unul șubred și dependent de toanele extremei drepte. În Germania, Olaf Scholz este slăbit de avansul extremismului în alegerile din trei landuri est-germane. În Turingia, Alternativa pentru Germania (AfD) a câștigat alegerile, în timp ce în Saxonia și Brandendurg s-a clasat pe locul al doilea, îngreunând formarea unor coaliții.

Cu partidele populiste luând avânt și în alte state membre, precum Țările de Jos și, mai recent, Austria, Ursula von der Leyen rămâne cel mai puternic reper al „visului european", bazată pe victoria PPE în alegerile europene.

Dar provocările sunt pe măsură și în palatul „reginei Europei".

Relația cu Casa Albă, de exemplu. Cum să gestionezi situația cu Donald Trump, dacă acesta va ajunge la putere? Candidatul „dorit" la Bruxelles este, desigur, Kamala Harris, dar teme precum comerțul transatlantic, abordarea față de China, sau susținerea Ucrainei vor rămâne pe masă indiferent de cine va câștiga alegerile americane.

Apropos de Ucraina: în strânsă legătură cu Statele Unite, Europa trebuie să găsească o formulă a păcii. Ce înseamnă pacea, ce înseamnă victoria? Este o ocazie minunată pentru ca Europa să-și afirme vocația geopolitică. Și o provocare pe măsură. De asemenea, Comisia trebuie să imagineze un răspuns articulat la războiul hibrid pe care Rusia îl desfășoară pe teritoriul Uniunii.

Atingerea obiectivelor climatice va fi o mare provocare pentru Comisie, cu un Parlament European deplasat puternic spre dreapta și un Consiliu în care influența dreptei populiste a crescut simțitor. Reindustrializare și competitivitate sau ecologizare? Nu le putem avea în același timp pe ambele, trebuie să găsim un echilibru – este o opinie larg răspândită chiar în familia politică a Ursulei von der Leyen.

China rămâne elefantul din cameră. Bruxelles-ul tocmai a decis taxarea drastică a mașinilor electrice chinezești, dar în această privință există divergențe majore între statele membre. Germania, sub presiunea puternicul lobby al industriei suto, s-a opus cât a putut, însă nu a reușit să răstoarne decizia, susținută de țări mari, precum Franța, Italia sau Spania. Urmele, însă, vor rămâne și va fi cu atât mai dificil pentru șefa Comisiei să articuleze o politică europeană coerentă în privința Chinei, care să nu producă și mai mari disensiuni între membrii blocului.

Dar există ceva care se află deasupra tuturor acestora. Pentru că ține de bani.

În fața unei Rusii tot mai agresive, UE și-a luat angajamentul de a deschide porțile către Balcanii de Vest și țările estice, Republica Moldova și Ucraina.

Una dintre probleme ține de politica internă a blocului: cum să reformezi modul de reprezentare și luare a deciziilor într-o Uniune cu tot mai mulți membri?

Apoi este vorba despre bani. Noii candidați trebuie susținuți puternic în perioada bugetară de 7 ani, care va începe din 2027.

Dar prioritățile UE sunt numeroase: consolidarea industriei militare, pregătirea teritoriului european pentru a face față provocărilor legate de schimbarea climei, investiții în inovare și competitivitate.

UE și-a luat angajamentul de a deschide porțile către Balcanii de Vest și țările estice, Republica Moldova și Ucraina.

În raportul văzut drept documentul far al noii Comisii Europene, Mario Draghi propunea finanțarea acestor obiective prin emiterea de datorii comune, după modelul planului de redresare post-COVID-19, NextGenerationEU. Sumele ar putea ajunge la 800 de miliarde de euro, conform planului.

Dar Germania deja a respins această opțiune și este de așteptat o atitudine asemănătoare din partea altor membri cunoscuți drept „frugali". Greu de crezut că Berlinul își va schimba perspectiva până la alegerile legislative federale din toamna anului viitor, dat fiind avansul populismului și euroscepticismului.

Aproximativ două treimi din bugetul UE este destinat agriculturii și coeziunii. Există însă voci la Bruxelles și în capitalele statelor net contributoare potrivit cărora fondurile ar putea fi mai eficient folosite nu pentru subvenții agricole sau mici proiecte cu impact local, ci pentru pentru proiecte de competitivitate și inovare. Cu alte cuvinte, ce va conta mai mult, bunăstarea vitelor sau asfaltarea unui drum județean? Ori, dimpotrivă, investiții în reindustrializare, cercetare-dezvoltare și noi tehnologii?

Nu va fi o dezbatere simplă. Iar o asemenea schimbare a cursului politicii europene ar putea genera puternice reacții adverse în statele membre mai noi, inclusiv creșterea populismului.

Sunt provocări complicate, cărora Ursula von der Leyen trebuie să le facă față bazându-se pe un Parlament European fragmentat și un Consiliu (guvernele statelor membre) cu o puternică amprentă a populismului și euroscepticismului.

Exim
Banca Românească
O BANCĂ ROMÂNEASCĂ PENTRU TOȚI ROMÂNII
EximBank
www.eximbank.ro

ANALIZĂ

Războiul Rusiei împotriva UE s-a mutat în Moldova

O confruntare epică între Rusia și Occident are loc în aceste zile în Republica Moldova, mica țară cuibărită între România și Ucraina și pe teritoriul căreia Rusia controlează o așa-zisă entitate statală, Transnistria. Vor opta moldovenii pentru UE, în pofida unei campanii susținute a Rusiei? – *Ovidiu Nahoi*

LA 20 OCTOMBRIE 2024, VA avea loc primul tur al alegerilor prezidențiale, dar, mai important, un referendum pentru a modifica legea fundamentală, prin introducerea unor amendamente care ar facilita integrarea în Uniunea Europeană.

O opțiune puternic pro-europeană a locuitorilor din Republica Moldova ar reprezenta o lovitură puternică pentru Kremlin. Și, cum trupele lui Vladimir Putin sunt ținute departe de Republica Moldova, prin rezistența soldaților ucraineni, Moscova lucrează cu ce poate pentru a deraia referendumul.

Astfel că a dezlănțuit milioane de dolari în numerar și o campanie furibundă de dezinformare, prin intermediul unei armate de conturi de social media, lideri de opinie sau membri ai clerului ortodox subordonat patriarhiei lui Kiril.

Un blitzkrieg nevăzut

Într-o declarație pentru publicația *Politico*, Stanislav Secrieru, consilierul pentru securitate națională al Republicii Moldova, a invocat un „atac fără precedent" de tactici hibride în perioada premergătoare votului.

„Ne confruntăm cu o strategie înfricoșătoare: exploatarea fricii – în special frica de război", a spus el. „Mașina de dezinformare a Rusiei leagă, pentru prima dată, în mod periculos aspirația Moldovei de a adera la UE de amenințarea războiului în interiorul granițelor noastre".

Potrivit lui Secrieru, președintele pro-european Maia Sandu este ținta centrală a unui „blitz digital nevăzut" menit să delegitimizeze legăturile tot mai puternice ale țării cu Occidentul.

Agențiile de informații ale Kremlinului, a spus el, „inundă peisajul politic cu partide și candidați clonă, de la pro-ruși declarați la falși pro-europeni".

Într-o analiză a Centrului de Studii din Europa de Est din Stockholm, consultată de aceeași publicație, se afirmă, de asemenea, că Rusia finanțează în mod activ o mână de grupuri de opoziție și că activiștii - unii recrutați prin cluburi sportive locale - au fost instruiți în Rusia despre cum să provoace polițiștii, forțând utilizarea gazelor lacrimogene. Platformele de social media, precum TikTok și Telegram au fost, de asemenea, folosite pentru a viza tinerii.

Moldova a interzis recent cinci instituții mass-media de stat ruse, iar Secrieru a spus că țara își intensifică acum apărarea împotriva atacurilor cibernetice.

Potrivit unei comunicări oficiale a Poliției, numai în luna septembrie, în Republica Moldova au intrat, dinspre Rusia, 15 milioane de dolari, într-un număr de 130.000 de conturi. Beneficiarii au fost instruiți să racoleze persoane care să voteze negativ la referendum. Acțiunea avea loc cu sprijinul lui Ilan Șor, oligarh moldovean care a părăsit țara, condamnat fiind pentru participarea la devalizarea sistemului bancar – celebrul „furt al miliardului de dolari". Pe numele lui a fost pronunțată, în lipsă, o condamnare definitivă la 15 ani închisoare.

Potrivit autorităților de la Chișinău, un număr de 130 de lideri teritoriali dirijau activitatea grupului, elaborând listele cu datele de identitate a persoanelor racolate (activiști și simpatizanți) de către președinți de sector, după care le transmiteau organizat în Federația Rusă pentru a înregistra și deschide

conturi bancare în banca comercială PromsveazyBank.

Au fost efectuate reţineri şi au fost confiscate numeroase dispozitive electronice.

Ce spun rușii despre Europa

Unele dintre principalele narative ruseşti sunt expuse într-un raport privind referendumul de la 20 octombrie realizat de organizaţia ExpertForum din Bucureşti.

De exemplu, referendumul ar fi organizat cu încălcarea normelor legale şi democratice, reprezintă o schemă de fraudare a alegerilor prezidenţiale sau un vot pro-referendum ar echivala cu un vot pro-Maia Sandu.

În acelaşi timp, are loc o acţiune intensă de discreditare a Uniunii Europene şi a Occidentului, în general.

Canalele pro-ruse, diseminate apoi pe reţelele sociale de armatele de troli, susţin că referendumul va atrage după sine falimentarea agricultorilor şi vinificatorilor moldoveni, care nu vor face faţă concurenţei cu UE. De fapt, agricultorii şi vinificatorii sunt demult prezenţi pe piaţa unică a UE, după ce tocmai Rusia le-a închis porţile. Ei beneficiază de acces liber pe piaţa blocului comunitar şi tocmai aceasta a făcut ca producătorii moldoveni să se adapteze.

Teza „sărăcirii moldovenilor" după referendum nu rezistă nici ea unei minime analize. Fie şi un singur contraargument o poate desfiinţa: România. De la aderarea din 2007, distanţa dintre România şi Republica Moldova, în materie de PIB/locuitor, salariu mediu, dezvoltare socială s-a mărit considerabil – înseamnă că România a făcut alegerea corectă.

De altfel, impactul aderării Republicii Moldova la UE – care, oricum, nu se va produce imediat după acest referendum ci la ani buni după – nu va fi de intensitatea pe care o reclamă detractorii. Din 2013, Republica Moldova a semnat acordul de asociere cu UE şi beneficiază de access privilegiat pe pieţe. Între timp, UE a devenit principalul partener comercial, devansând cu mult Rusia. Mai mult, Chişinăul a făcut paşi decisivi pentru diversificarea resurselor energetice şi eliminarea dependenţei de Rusia.

Frica de război, pierderea tradițiilor...

Desigur, este promovat intens „pericolul războiului". Propaganda rusă pune semnul egalităţii între NATO şi UE, spunând că aderarea la UE presupune, în mod obligatoriu, aderarea la NATO. Iar dacă opţiunea pro-UE întruneşte opţiunile majorităţii electoratului, acest lucru nu este valabil pentru Alianţa Atlantică. Rezultatele deceniilor de îndoctrinare sovietică îşi spun cuvântul. Iar propaganda rusă ştie asta.

De aici, idea că un „da" la referendum ar pune Republica Moldova pe picior de război cu Rusia. Dar cum de celelalte state membre ale UE nu sunt în război cu Rusia, pe baza aceleiaşi logici? Kremlinul nu răspunde la această întrebare.

Evident, nu sunt uitate chestiunile identitare. Preoţi ortodocşi, subordonaţi patriarhiei ruse a lui Kiril, le spun enoriaşilor că adoptarea referendumului ar duce la ştergerea tradiţiilor moldovenilor, că i-ar pune pe copiii acestora în pericol faţă de „propaganda gay", spre exemplu, prin înfiinţarea toaletelor unisex în şcoli.

Există însă şi o variantă „soft" a propagandei ruse, care se adresează celor indecişi, care încă îşi mai pun întrebări cu privire la validitatea opţiunii europene. Platforma se intitulează nuacum.eu, iar discursul ei nu respinge cu totul integrarea europeană. Spune doar că un asemenea pas, atât de important şi cu beneficii certe pe termen lung, trebuie mai bine cumpănit, că e nevoie de o pregătire mai îndelungată, că o aderare rapidă ar fi periculoasă pentru ţară. Deci... acum nu e momentul.

Platforma este animată de Octavian Calmîc, fost vicepremier şi ministru al Economiei în guvernul Pavel Filip, controlat la vremea respectivă de oligarhul Vladimir Platotniuc, pus sub acuzare în acelaşi caz al furtului unui miliard de dolari din bănci, reprezentând la data respectivă cam 13% din PIB-ul republicii.

Cu toate acestea, un sondaj publicat la începutul lunii octombrie la Chişinău indică faptul că sprijinul pentru opţiunea pro-UE a etăţenilor care optează pentru vectorul european al ţării a crescut de la 57 la sută în aprilie 2024, la 63 la sută, în septembrie.

Dar, în mod curios, moldovenii par a nu fi siguri de propria opţiune: doar 53 la sută consideră că majoritatea susţine referendumul, 33 la sută că nu susţine, iar încă 15 la sută nu sunt în totalitate convinşi.

Cu alte cuvinte, intensitatea propagandei ruseşti îi face pe mulţi să se teamă de rezultat.

TRANSFORMARE

Două războaie și un mare absent: ONU

Două confruntări majore, de natură a schimba ordinea globală: agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei și războiul din Orientul Mijlociu, de după masacrul comis de Hamas pe teritoriul israelian. Și în ambele crize care amenință stabilitatea globală există același actor prea puțin semnificativ: Organizația Națiunilor Unite. Cum de s-a ajuns aici? – *Ovidiu Nahoi*

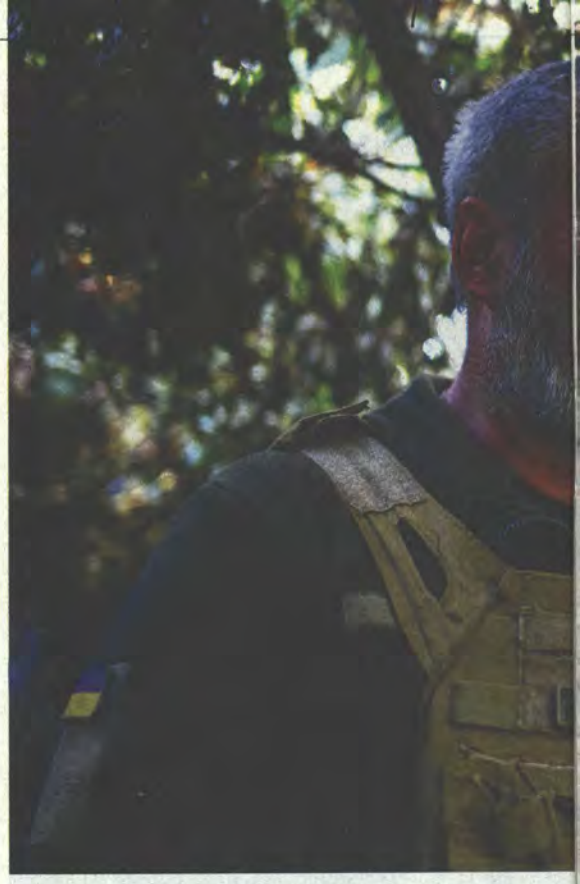

CREATĂ ÎN 1945, DUPĂ SFÂRȘITUL celui de-Al Doilea Război Mondial, organizația și-a propus de la bun început păstrarea aranjamentelor de pace și securitate, având în centrul său Adunarea Generală și mai cu seamă Consiliul de Securitate, cu membrii permanenți aleși dintre marile puteri economice și militare câștigătoare ale marii conflagrații.

Cu toate dificultățile și imperfecțiunile sale, sistemul a reușit să mențină pacea globală în timpul Războiului Rece, chiar în condițiile unor confruntări locale. Dar, cel puțin, a contribuit din plin la evitarea pericolului major: confruntarea militară deschisă dintre cele două blocuri, capitalist și comunist. La fel, sistemul a reușit să mențină ordinea în perioada post-Război Rece, a supremației americane.

Era contestării

În ultimul deceniu și jumătate, lumea a intrat într-o nouă dinamică, accelerată de criza pandemică izbucnită în 2020. Dacă ar fi să căutăm un prim reper în timp, am putea merge până la discursul rostit de Vladimir Putin la Conferința de Securitate de la München din 2007, în care a contestat direct ordinea bazată pe supremația Occidentului. Putem defini această perioadă drept cea a contestării ordinii globale instituite după cel de-Al Doilea Război Mondial.

În mod paradoxal, Rusia și China, principalii contestatari ai ordinii globale, s-au numărat printre beneficiarii liberalismului economic și comercial de după sfârșitul Războiului Rece.

Cu mai mult succes de partea Chinei, care a devenit un jucător economic și comercial de primă mână la nivel global. Cu mai puțin de partea Rusiei, care nu a reușit să-și diversifice structura economică și a ratat startul tehnologic, rămânând dependentă de exportul resurselor naturale, îndeosebi hidrocarburi.

Cu toate acestea, Rusia și China au beneficiat de venituri în creștere ca urmare a accesului pe o piață globală mai deschisă ca niciodată în istorie.

Și aici a fost prima greșeală de interpretare a Occidentului. Creșterea veniturilor și relativa liberalizare economică nu au dus la crearea unei clase de mijloc care, ulterior, să militeze pentru mai multe drepturi și libertăți, în direcția democratizării sistemului politic.

Societățile din Rusia și China au devenit, în timp, tot mai puțin libere și deschise. Represiunea și supravegherea au crescut, ajutate de noile tehnologii. În plan global, Rusia și China s-au transformat în contestatari ai unei ordini globale post-Război Rece care le-a adus câștiguri economice considerabile.

Rusia rescrie istoria celui de-Al Doilea Război Mondial și vrea să refacă sfera de influență a fostei Uniuni Sovietice. Ultimatumul dat Occidentului în decembrie 2021, cu puțin timp înainte de invadarea Ucrainei, este fără echivoc: retragerea NATO pe aliniamentele din 1997.

Beijingul, la rândul său, vrea schimbarea arhitecturii de securitate în Marea Chinei de Sud și anunță că va anexa Taiwanul, mai devreme sau mai târziu.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

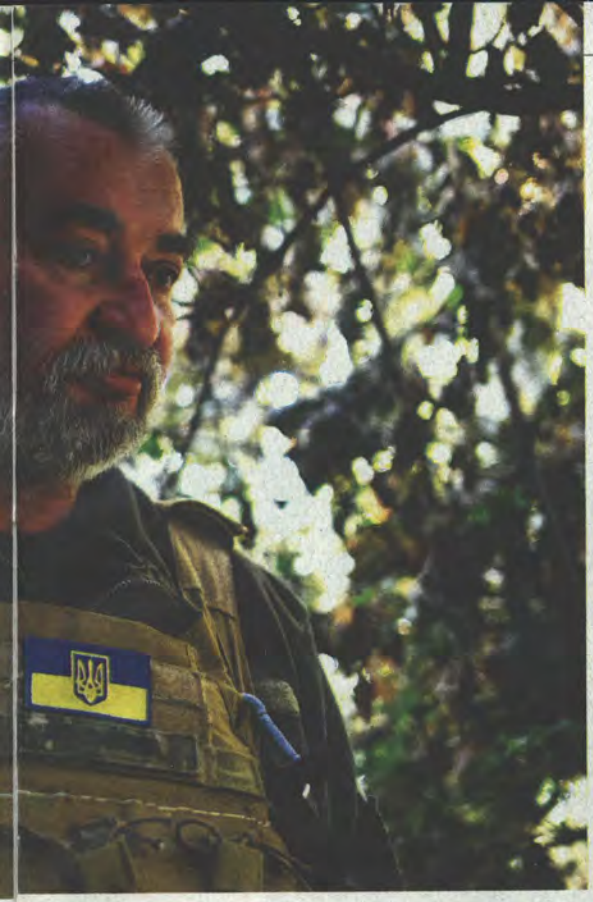

RĂZBOAIE
Un militar ucrainean din Brigada 30 de Artilerie este văzut într-o locație nedezvăluită în regiunea Donețk, Ucraina. Unitățile de artilerie apără regiunea de înaintarea Rusiei către orașul strategic Pokrovsk (sus). Rudele palestinienilor care și-au pierdut viața din cauza atacurilor israeliene își plâng morții în timp ce cadavrele sunt aduse la morga spitalului martirilor al-Aqsa Martyrs din Deir al-Balah, din centrul Fâșiei Gaza, pe 10 octombrie 2024, pe fondul războiului în curs dintre Israel și Hamas.

Atât aspirațiile rusești, cât și cele chinezești, vin împotriva voinței națiunilor pe care le vizează, ceea ce înseamnă că eventualele acțiuni în direcțiile pe care le invocă se pot transforma cu ușurință în războaie la scară mare.

O reconfigurare a lumii

Rusia și China sunt secondate de state aparținând așa-numitului Sud Global, unele dintre ele, precum Brazilia, India sau Africa de Sud, economii în plină dezvoltare tot datorită liberalizării comerțului global post-Război Rece.

Însă multe state ale Sudului Global sunt animate, la rândul lor, de proiecte naționaliste și de resentimente anti-americane. Acestea văd în ascensiunea Rusiei și Chinei o șansă pentru atingerea propriilor obiective. Dar nu se știe cât de departe ar putea merge alături de Rusia și China într-o acțiune directă și agresivă asupra așa-numitului Occident Colectiv. Mai curând nu.

Membri permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU, Rusia și China au drept de veto, pot bloca orice decizie. Iar dacă în cazul Chinei vorbim despre o retorică agresivă, Rusia este stat agresor de-a dreptul. Nu se mai poate spune despre ea că este un garant al sistemului de pace postbelic, atâta vreme cât a declanșat ceea ce comunitatea internațională a căutat să evite după 1945: un război de agresiune la scară largă.

Părți ale unui sistem global devenit neputincios, Rusia și China capătă de partea lor un imens avantaj: impunitatea. La ultima adunare generală din septembrie, statele membre ale ONU s-au angajat să creeze „un viitor mai bun", propunându-și un „Pact al viitorului".

Părți ale unui sistem global devenit neputincios, Rusia și China capătă de partea lor un imens avantaj: impunitatea.

Suntem departe de un asemenea moment, comunitatea internațională nu a găsit modalitatea de răspuns la noile provocări. Adăugați aici noile străpungeri tehnologice, schimbările climatice, cu tot cortegiul de consecințe politice și umane, ca și pierderea de către Occident a supremației sale economice și tehnologice indiscutabile (nu decăderea Occidentului, ci afirmarea altor regiuni, care au replicat mai mult sau mai puțin fidel modelul occidental).

Lumea de azi este într-o transformare și organizația menită a păstra pacea și stabilitatea nu mai ține pasul. Ceva trebuie schimbat. Dar, pentru aceasta, națiunile lumii trebuie să fie de acord. N

ÎN TIMP CE CONFRUNTĂRILE CONTINUĂ LA GRANIȚELE ISRAELULUI, *NEWSWEEK* DESCOPERĂ CUM S-A SCHIMBAT VIAȚA ÎN REGIUNE LA UN AN DE LA

ATACURILE HAMAS DIN 7 OCTOMBRIE

Încă nu se vede

DEVASTARE Un israelian se roagă lângă casele distruse de militanții Hamas în Kibbutz Be'eri, Israel, în octombrie 2023. Aproximativ 1.200 de persoane au fost ucise în atacurile de la începutul acelei luni.

FOTO: AP PHOTO

SFÂRȘITUL

de **ELLIE COOK**

CONSTRUCȚIE AMÂNATĂ Lucrările de construcție la Kibbutz Matzuva, la puțin peste doi kilometri de granița Israelului cu Libanul, au fost afectate de conflictul în curs.

„NU CRED CĂ SUNTEM CAPABILI SĂ NE VINDECĂM SAU SĂ NE GÂNDIM LA RECO

ÎN APROPIEREA DRUMULUI PRINCIPAL DIN sudul Libanului, constructorii bat în blocurile de beton ale unei case pe jumătate construită, în timp ce soarele strălucește nemilos. Dotată cu propriul adăpost antiatomic, o familie tânără se pregătea să se mute în casa din Kibbutzul Matzuva, în nordul Israelului. Dar Ishay Efroni, șeful securității pentru consiliul regional care acoperă kibbutzul, a declarat pentru *Newsweek*: „Când se vor muta aici, nu voi dormi".

În urmă cu câteva luni, Efroni le-a dat constructorilor permisiunea de a relua lucrările la proprietate, aflată la doar doi kilometri și jumătate de granița libaneză. Familia ar trebui să se mute în termen de două luni, a declarat Efroni la vizita *Newsweek* de la mijlocul lunii septembrie. Deși este foarte îngrijorat pentru siguranța lor, Efroni a spus că este nerăbdător să îi readucă pe locuitori în nord, după aproape un an petrecut departe de casele lor. La câteva săptămâni după vizitarea kibbutzului de către *Newsweek*, perspectiva de a-și despacheta lucrurile în nordul Israelului pare mai îndepărtată ca niciodată.

Matzuva are aproximativ 1.000 de locuitori ai săi care au fost evacuați la scurt timp după ce gruparea palestiniană Hamas, cu sediul în Gaza, a lansat atacurile din 7 octombrie, ucigând aproximativ 1.200 de persoane și luând peste 250 de ostatici. Israelul a lansat apoi războiul în Gaza, promițând să eradicheze Hamas. Bombardamentele și operațiunile terestre au devastat Gaza. Autoritățile sanitare conduse de Hamas afirmă că peste 40.000 de palestinieni au fost uciși în campania Israelului, iar comunitatea internațională a tras un semnal de alarmă cu privire la urgențele umanitare cu care se confruntă locuitorii strămutați din Gaza.

De asemenea, armata israeliană a făcut schimb de focuri aproape tot timpul cu Hezbollah, o grupare cu sediul în Liban și susținută de Iran. Hezbollah a afirmat că acționează în semn de solidaritate cu Hamas. Conflictul s-a intensificat în ultimele săptămâni, secretarul general al Hezbollah, Hassan Nasrallah, și alți oficiali de rang înalt fiind uciși cu lovituri ale Israelului. Care este, de asemenea, considerat a fi în spatele exploziilor pagerelor și a atacurilor cu walkie-talkie care au ucis cel puțin 37 de persoane și au rănit peste 3 000. Până pe 26 septembrie, tirurile aproape constante peste granița de nord a Israelului au provocat strămutarea a aproximativ 200.000 de persoane din sudul Libanului și a peste 60.000 din nordul Israelului. Oficialii spun că situația actuală nu mai poate continua. „Unsprezece luni, aproape un an - ce s-a schimbat?", se întreabă Efroni. „Nimic".

Cu toate acestea, a existat o „schimbare majoră" în mentalitatea israelienilor din nord în ultimele 12 luni, a declarat Sarit Zehavi, un fost ofițer de informații și locotenent-colonel în retragere din armata israeliană, care acum conduce Centrul Alma, o organizație de cercetare axată pe granița de nord a Israelului. Cu Hezbollah la doar 10 km distanță - raza de acțiune a rachetelor antitanc ghidate deținute de grupare - și cu tensiuni în creștere, aceștia se tem de o repetare a situației din 7 octombrie, dar în nord. „Puteți să le spuneți să trăiască lângă Hezbollah acum?", s-a întrebat

Zehavi, vorbind cu jurnaliștii. „Nu există niciun motiv pentru care să ne asumăm riscul că va avea loc un alt masacru".

Presiuni pentru returnarea ostaticilor

Ziua de 7 octombrie planează greu în aerul Israelului, făcând complicată orice fel de încercare de redresare socială. „Suntem încă în stare de traumă", a declarat pentru *Newsweek* Michael Milshtein, expert în studii palestiniene la Universitatea din Tel Aviv și șef pensionat al Departamentului pentru Afaceri Palestiniene din cadrul Organismului de Informații Militare al Forțelor de Apărare ale Israelului. „Nu cred că suntem capabili să ne vindecăm sau să ne gândim la reconstrucție sau coexistență".

Acest lucru este cu siguranță valabil pentru familiile ostaticilor. La momentul redactării acestui articol, 101 ostatici erau încă în Gaza. Mai mult de 100 au fost aduși înapoi în timpul unei scurte încetări a focului în noiembrie anul trecut, iar operațiunile militare israeliene au salvat sporadic o mână de ostatici sau au recuperat corpurile celor uciși în captivitate.

Nimeni dintre cei implicați în încercarea de a-i elibera nu a crezut că procesul va dura mai mult de câteva săptămâni, a declarat Daniel Shek, fost diplomat israelian și membru al Forumului pentru Ostatici și

ONSTRUCȚIE SAU LA COEXISTENȚĂ".

Familii Dispărute. După un an, „cel mai mare dușman al acestor oameni sunt în mod evident răpitorii, care îi țin în tunelurile Hamas", a declarat Shek reporterilor la sediul organizației din Tel Aviv. „Dar al doilea cel mai rău dușman este uitarea. Nu vom permite ca acești oameni să fie uitați".

„A trecut aproape un an și nu pot descrie prin ce trec familiile", a declarat Colette Avital, fost ambasador israelian în Portugalia și membru al parlamentului israelian, Knesset, care este, de asemenea, implicată în Forumul pentru Ostatici și Familii Dispărute. „Trebuie să punem cât mai multă presiune. Pentru că timpul se scurge. Nu știm sincer câți dintre ei mai sunt în viață".

Suferință transfrontalieră

În timp ce soarta ostaticilor rămași este necunoscută, organizațiile umanitare sunt clare: imaginea din interiorul Fâșiei Gaza pentru milioanele de locuitori strămutați este sumbră. „Nu există un singur cuvânt care să poată descrie ultimul an", a declarat pentru *Newsweek* Sondos Alashqar, un asistent de program în cadrul organizației Medical Aid for Palestinians, cu sediul în Marea Britanie - care lucrează cu echipe medicale de urgență în Gaza. Regiunea a fost distrusă în mare parte de loviturile IDF care, potrivit Israelului, au avut ca scop distrugerea infrastructurii și a comandanților Hamas. „Nu sunt pe deplin sigură că oamenii înțeleg nivelul de distrugere pe care Gaza l-a îndurat în ultimul an", a declarat pentru *Newsweek* Juliette Touma, director de comunicare al Agenției Națiunilor Unite de Ajutorare și Lucrări pentru Refugiații Palestinieni din Orientul Apropiat, sau UNRWA.

Organismele umanitare au raportat în mod constant o lipsă de apă, alimente, îngrijiri medicale, materiale de igienă vitale și alte elemente esențiale care ajung la populația dezrădăcinată din teritoriu. Mulți dintre locuitorii Gazei au fost forțați să se mute de mai multe ori. Cel puțin la un moment dat în timpul războiului, oamenii din Gaza nu au avut de ales decât să mănânce hrană pentru animale pentru a supraviețui, a declarat Alashqar. Oficialii israelieni au declarat în repetate rânduri că ajutorul curge în Gaza și au respins rapoartele privind foametea din teritoriu.

ADUCEȚI-I ÎNAPOI Fostul diplomat israelian Shek, stânga, „nu va permite" ca ostaticii să fie uitați; mitingurile continuă în Piața Ostașilor din Tel Aviv, jos.

FOTO DIN STÂNGA: ELLIE COOK (2); JACK GUEZ/AFP/GETTY

„Oamenii lasă totul în urmă. Pur și simplu pleacă și trebuie să o ia de la zero din nou și din nou", a declarat Touma. „Ploile de la mijlocul lunii septembrie au provocat inundații, ceea ce înseamnă că acele corturi în care mulți sunt forțați să locuiască au fost măturate. Locuitorii din Gaza devin astfel mai vulnerabili la bolile sezoniere și nu prea există medicamente pentru a le trata", a adăugat Touma.

„Dormim în corturi - o experiență la care nu am visat niciodată, nici măcar pentru distracție", a declarat Alashqar, care se adăpostește în centrul Gazei după ce a fugit din Gaza City. Alashqar a povestit că o colegă însărcinată a născut în timpul unei evacuări din sudul Gazei, apoi s-a întors cu un copil nou-născut de câteva ore „într-un cort în timp ce ploua torențial, în loc să meargă într-o casă sigură".

„Ultimul an a fost de-a dreptul catastrofal pentru palestinieni, atât din punct de vedere uman, cât și politic", a declarat pentru *Newsweek* Khaled Elgindy, senior fellow la Middle East Institute și director al Programului privind Palestina și Afacerile Israeliano-Palestiniene. „Este imposibil să supraestimăm amploarea [morții] și distrugerii din Gaza, care este în același timp cel mai mortal eveniment și cea mai mare deplasare forțată a palestinienilor din istoria lor modernă". La un moment dat, UNRWA găzduia mai mult de un milion de persoane în școli, clinici și depozite care nu au fost concepute pentru a fi locuite de oameni, a declarat Touma. „Acest război a fost cum nu am mai văzut niciodată în istoria acestei agenții a Națiunilor Unite", a spus Touma. „Gaza este un loc nepotrivit pentru oameni".

CRIZĂ UMANITARĂ
Organizațiile umanitare atrag atenția asupra suferinței de o parte și de alta a graniței, pe fondul loviturilor israeliene asupra Gazei, în urma atacurilor Hamas.

Agențiile care operează în regiune au descris dificultăți paralizante în planificarea furnizării de ajutor și în menținerea lanțurilor logistice pentru canalizarea ajutorului în Gaza. Acestea au declarat că zonele au devenit greu sau imposibil de accesat în diferite momente în ultimul an.

Organizațiile subliniază, de asemenea, numărul mare de decese ale lucrătorilor umanitari, mulți dintre aceștia provenind din comunități afectate direct de lupte, sau atacurile asupra instalațiilor și convoaielor acestora. Sigrid Kaag, principalul coordonator umanitar și de reconstrucție al ONU pentru Gaza, a declarat pentru BBC, la mijlocul lunii septembrie, că Gaza este „cel mai nesigur loc din lume pentru a lucra".

„A fost un an de suferință", a declarat Tommaso Della Longa de la Federația Internațională a Societăților Crucii Roșii și Semilunii Roșii, care include aproape 200 de organizații mai mici. „Credem că vedem ce este mai rău, iar a doua zi, apare ceva și mai rău", a declarat Della Longa pentru *Newsweek*. Organizațiile care funcționează sub egida IFRC din întreaga regiune au pierdut cel puțin 27 de membri din octombrie anul trecut, a declarat Della Longa.

Potrivit lui Touma, cel puțin 224 de membri ai personalului UNRWA au fost uciși. Este „mai mult decât trist", a spus Touma, și „foarte greu de depășit ca agenție, pentru că am pierdut lucrători de urgență, medici, asistente medicale, farmaciști, logisticieni, personal de securitate, profesori, asistenți sociali".

UNRWA a fost criticată după ce ONU a declarat că a investigat 19 cazuri în care personalul său a fost acuzat de implicare în atacurile din 7 octombrie. La începutul lunii august, ONU a declarat că a concediat nouă membri ai personalului în cazurile în care „dovezile erau suficiente pentru a concluziona că aceștia ar fi putut fi implicați în atacurile din 7 octombrie". Touma a declarat pentru *Newsweek* că cele nouă concedieri nu au avut „niciun impact asupra activității noastre" ca echipă de 30.000 de persoane.

Organizațiile umanitare subliniază care sunt prioritățile în zonă: o încetare imediată a focului, returnarea ostaticilor rămași și trimiterea de ajutoare în Gaza. Până atunci, spun acestea, există puține perspective de îmbunătățire a situației disperate a aproximativ două milioane

FOTO DIN STÂNGA: AHMAD HASABALLAH/GETTY; MAHMUD HAMS/AFP/GETTY; MARCUS YAM/LOS ANGELES TIMES

CASE ABANDONATE
O proprietate palestiniană goală din Cisiordania ocupată. UNRWA estimează că aproximativ două milioane de locuitori din Gaza au fost strămutați.

7 octombrie, aproximativ o cincime din forța sa de muncă a fost atrasă în serviciul militar, a declarat compania. Din ianuarie, Rafael a recrutat peste 1.000 de angajați, a declarat un purtător de cuvânt, existând planuri pentru recrutarea a încă 2.000 până la sfârșitul anului 2024. O sursă separată din industrie a declarat că „mii" de persoane sunt recrutate în întreaga industrie de apărare.

Elbit Systems a anunțat recent mai multe contracte noi cu Ministerul Apărării. În august, antreprenorul israelian din domeniul apărării a declarat că va construi o unitate pentru a produce muniție în valoare de 340 de milioane de dolari pentru minister, pe o perioadă de 10 ani. „Este destul de evident că societatea va continua să se dezvolte destul de rapid în următorii ani", a declarat directorul general Bezhalel Machlis pentru Reuters.

Surse din industria de apărare israeliană țin să sublinieze că firmele din domeniu și guvernul echilibrează creșterea producției de sisteme existente cu nevoia de a

„UNSPREZECE LUNI, APROAPE UN AN - CE S-A SCHIMBAT? - NIMIC".

de locuitori din Gaza. „Toți ceilalți din lume merg înainte", a spus Alashqar. „Copiii lor trăiesc în case adecvate, primesc o educație bună și cresc într-un mediu mai bun. Între timp, în Gaza, timpul stă pe loc, dar noi continuăm să îmbătrânim, împreună cu copiii noștri. Viața merge înainte, dar timpul nostru rămâne înghețat".

„Nu pot descrie ultimul an decât ca și cum am fi trăit ca într-un dans limbo - nici în cer, nici pe pământ".

Dezvoltarea unei apărări mai puternice

Anul de război din Gaza - și escaladarea conflictului cu Hezbollah - a fost susținut de industria de apărare a Israelului. Oficialii din domeniul apărării din țară au declarat pentru *Newsweek* că în ultimii ani a existat o „recunoaștere crescândă" a faptului că Israelul trebuie să-și consolideze capacitatea de a produce echipamente de apărare pe plan intern. Iar acest lucru s-a accentuat din octombrie 2023. În ultimul an, au spus oficialii, Ministerul Apărării a plasat „comenzi semnificative companiilor locale". Evoluția către producerea și dezvoltarea de tehnologie în Israel acoperă toate aspectele militare, au declarat oficialii din domeniul apărării.

În practică, acest lucru înseamnă „ că este necesară implicarea tuturor, 24 de ore pe zi", a declarat pentru *Newsweek* un purtător de cuvânt al companiei de stat Rafael Advanced Defense Systems . La scurt timp după

rămâne în frunte. Guvernul direcționează „resurse semnificative" către cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor de generație următoare, au declarat oficialii din domeniul apărării. Potrivit *Newsweek*, Iron Beam - sistemul de arme cu laser al companiei Rafael, dezvoltat în principal pentru interceptarea dronelor - ar trebui să fie gata până la sfârșitul anului 2025.

Industria a fost însărcinată cu extinderea producției de apărare aeriană, a declarat o sursă din domeniu, atribuind acest lucru nu numai nevoilor Israelului, ci și unei schimbări globale în ceea ce privește importanța acestor stocuri. Războiul din Ucraina, cu Kievul solicitând în mod repetat mai multă apărare aeriană, a contribuit la această creștere.

O altă sursă din industrie a declarat că a existat „cu siguranță" o creștere a interesului pentru sistemele de apărare aeriană produse în Israel, inclusiv din partea altor națiuni.

În condițiile în care Hezbollah trimite drone ieftine peste graniță, sisteme precum Iron Dome și rachetele sale de interceptare costisitoare nu sunt întotdeauna cea mai bună soluție pentru doborârea vehiculelor aeriene fără echipaj (UAV). „Avem o provocare... localizarea și doborârea acestor drone", a declarat locotenent-colonelul Dotan Razili, vorbind cu presa în Mitzpe Hila, la aproximativ cinci mile de granița cu Libanul. „Este o pro-

vocare pentru lumea occidentală. În Ucraina, ei folosesc alte sisteme de arme".

Întrebat dacă forțele din Nord au suficiente soluții low-tech pentru dronele Hezbollah, Razili a spus: „Nu atât de multe pe cât ne-am dori". O sursă din industria israeliană a declarat că toate companiile de apărare din Israel lucrează la o soluție pentru atacurile cu drone ieftine. O altă sursă a declarat că acest lucru ar putea include revizuirea sistemelor mai vechi.

Reevaluarea securității

Serviciile de informații și de securitate ale Israelului sunt, de asemenea, încă în stare de șoc după 7 octombrie, fiind învinuite direct pentru eșecul de a opri atacurile. Foști ofițeri israelieni spun că informațiile existau, dar interpretarea lor nu. „Termenul corect pe care ar trebui să îl folosim nu este reevaluare, ci cutremur", a declarat Milshtein, adăugând că agențiile israeliene de informații au petrecut luni de zile în „cea mai profundă criză".

Printre demisiile din cauza eșecurilor se numără cea din luna aprilie 2024 a generalului-maior Aharon Haliva, șeful de atunci al unității de informații militare a IDF. „Port acea zi neagră cu mine de atunci, zi după zi, noapte după noapte. Voi purta durerea oribilă a războiului cu mine pentru totdeauna", a spus Haliva într-o declarație. La jumătatea lunii septembrie, Yossi Sariel, șeful unității secrete de informații a FDI, Unitatea 8200, a demisionat.

Este încă greu de deslușit modul în care agențiile de securitate ale Israelului și serviciile de informații militare au fost în dezacord, a declarat un fost oficial Mossad. Aceștia au declarat pentru *Newsweek* că, în noaptea atacurilor, zeci de telefoane au venit din Gaza, dar alerta nu a fost ridicată - doar un exemplu de informații care au fost aduse la cunoștința oficialilor de rang înalt, dar au fost ignorate, au susținut ei.

Mai mulți foști oficiali israelieni au declarat că serviciile de securitate, cercurile militare, politice și academice și mass-media au înțeles greșit Hamas. „Lecția pe care am învățat-o din 7 octombrie este că ar trebui să încetăm să mai încercăm să le citim gândurile", a declarat Zehavi. „Nu putem - nu avem capacitatea".

A existat un sentiment de „aroganță", susținut de superioritatea tehnologică a Israelului și de convingerea că este invulnerabil la tipul de atacuri pe care le-ar putea lansa Hamas, a spus Milshtein. Potrivit lui Milshtein, alte erori s-au datorat neînțelegerii priorităților Hamas

REMINISCENȚE ALE CONFLICTULUI

De la stânga la dreapta: așezarea israeliană Mitzpe Hila se află la doar opt kilometri de granița cu Libanul; găuri de gloanțe în fereastra unei camere de siguranță în urma atacurilor din 7 octombrie de la Kibbutz Be'eri; salvatori, la o zi după atacurile Hamas, la o secție de poliție distrusă din Sderot.

„PERSPECTIVELE PENTRU O SOLUȚIE CU DOUĂ STATE ERAU DEJA DESTUL DE SLABE ÎNAINTE DE 7 OCTOMBRIE, DAR ACUM SUNT INEXISTENTE".

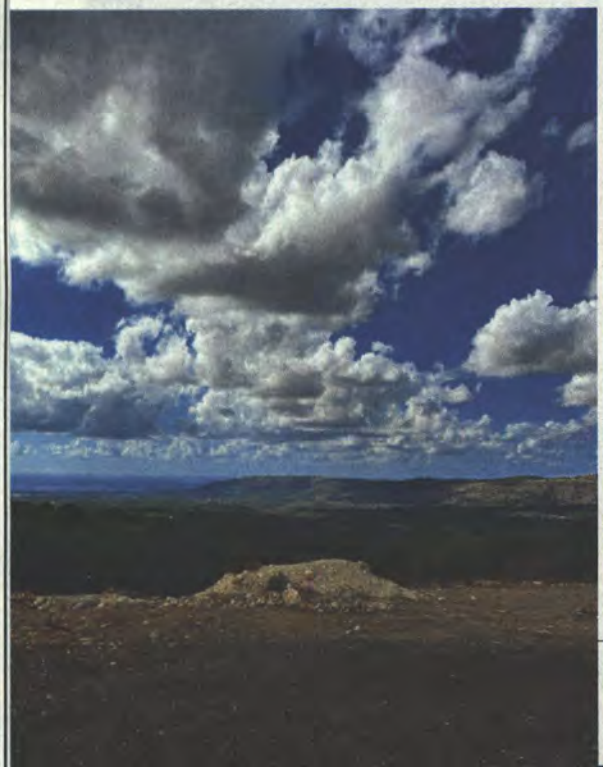

sau pur și simplu faptului că prea mulți ofițeri de informații cunoșteau prea puțin limba arabă. „Nu poți crede cu adevărat că poți prezice sau că poți analiza intențiile celuilalt", a spus el, „dacă nu îi cunoști limba".

Cu războiul intens în desfășurare, fostul oficial Mossad a sugerat că este puțin probabil ca vreo reorganizare semnificativă a acestor mecanisme interne să fi avut loc de atunci. *Newsweek* a contactat IDF pentru comentarii.

Privind spre viitor

La un an de la 7 octombrie, o încetare durabilă a focului în Gaza, stabilitatea în nordul Israelului și întoarcerea celor 200.000 de locuitori strămutați din sudul Libanului sunt probabil departe. La fel și o amânare pentru prim-ministrul israelian Benjamin Netanyahu. Confruntat deja cu critici acerbe înainte de octombrie 2023, lipsa de securitate pentru israelienii din nordul Israelului și ostaticii aflați încă în Gaza îl mențin ferm în lumina reflectoarelor, a declarat Ruth Wasserman Lande, un fost membru al Knesset din partea partidului de opoziție Albastru și Alb.

„Perspectivele pentru o soluție cu două state erau deja destul de reduse înainte de 7 octombrie 2023, dar acum sunt inexistente", a declarat Elgindy. Tariq Kenney-Shawa, membru al grupului de reflecție palestinian Al-Shabaka, specializat în politici americane, a declarat pentru *Newsweek* că această probabilitate era „moartă de ani de zile, dacă nu chiar de zeci de ani, înainte de 7 octombrie și de genocidul care a urmat în Gaza". Israelul neagă acuzațiile de genocid.

Anul trecut „a evidențiat nevoia disperată de a găsi o soluție, orice soluție, dar mă tem că amploarea brutalității care a urmat a făcut ca acest lucru să devină nerealist pe termen scurt și mediu. Cu alte cuvinte, situația se va înrăutăți înainte de a se îmbunătăți", a declarat Kenney-Shawa. Din partea israeliană, Wasserman Lande a declarat pentru *Newsweek* că „momentul decisiv" din 7 octombrie a „îndepărtat conceptul de stat palestinian". „Israelienii, de departe, sunt de fapt mult mai temători acum să aibă un stat condus de palestinieni chiar lângă ei", a spus ea.

La Kibbutz Matzuva, începând cu 26 septembrie, muncitorii nu pot termina construcția din cauza înăspririi restricțiilor impuse de autoritățile israeliene în nord, a declarat Efroni. Trei muncitori care reparau o casă într-un kibbutz din apropiere au fost răniți în atacuri cu rachete în ziua precedentă, a spus el. „Totul stă pe loc, nu avem nicio lucrare la case, la fabrici". Și, totuși, tânăra familie încă „speră să se întoarcă, cu siguranță", a spus el. N

FOTO DIN STÂNGA: ELLIE COOK; ALEXI J. ROSENFELD/GETTY; AMIR LEVY/GETTY

• EXTRAS DIN CARTE •

INTERSECȚIA SDEROT

Cum străinii evrei și arabi s-au unit pentru a salva două fetițe în mijlocul atacului Hamas din 7 octombrie

de **LEE YARON**

La 7 octombrie 2023, granița de sud a Israelului cu Gaza a fost invadată de aproximativ 3.000 de membri Hamas care au ucis fără discernământ și au luat ostatici - bărbați, femei și copii; de la bebeluși, la bătrâni; evrei, arabi israelieni, beduini și lucrători străini deopotrivă. Până la sfârșitul furiei lor, mai mult de 1.200 de israelieni au fost uciși și 254 au fost răpiți în Gaza. Lee Yaron, reporter premiat al publicației *Haaretz*, a aprofundat poveștile celor din Israel afectați de atac, în noua sa carte, **10/7: 100 human stories** (St. Martin's Press, 24 septembrie). Într-o poveste captivantă despre vieți împletite, Yaron împărtășește relatări la persoana întâi ale celor care au rămas să povestească. În acest fragment, Yaron spune povestea extraordinară a două surori tinere care au ajuns în grija unor străini în Sderot, în timp ce teroarea cuprinsese orașul.

În acea sâmbătă, șapte persoane s-au adunat în camera de trei metri pătrați a bebelușului de două luni Yishai Azougi de pe strada Ehvat Israel din Sderot. Tatăl său, Yanon, în vârstă de 23 de ani; mama sa, Hillel, în vârstă de 22 de ani; părinții lui Yanon, Eliyahu și Dalia; mătușa Moriah (care era însărcinată în trei luni); soțul acesteia, Haim; unchiul Yadida; mătușa Tahila; mătușa Amunah; și mătușa Shira.

De asemenea, au fost prezenți Lia Suissa, în vârstă de 3 ani, și Romi Suissa, în vârstă de 6 ani. Membrii familiei Azougi nu știau aproape nimic despre cele două tinere fiice Suissa. Nu știau unde locuiau fetele, cine erau părinții lor și nici măcar cum au ajuns să fie lăsate lângă secția de poliție, pline de sânge.

TEROARE ȘI SIGURANȚĂ De sus, în jos: Vehicule incendiate de Hamas la 7 octombrie, la sud de Sderot, la locul festivalului de muzică Supernova, de la care au fost luate ostatice peste 40 de persoane; frații Yadida (stânga) și Yanon Azougi au avut grijă de surorile orfane Suissa.

Fetele erau tăcute - familiei îi era teamă să întrebe.

În acea dimineață, la ora șase și jumătate, Yanon făcuse o plimbare la trei străzi distanță, până la sinagogă, ca de obicei într-o dimineață de Sabat. Dar se întorsese acasă la scurt timp după aceea, cu două fetițe după el.

Casa era un apartament modest de la etajul al treilea al unei clădiri mai vechi, în care se simțea mirosul preparatelor de sărbători din seara precedentă.

„Sărbători fericite pentru scumpele Romi și Lia, care sărbătoresc Simchat Tora cu noi", a strigat Yanon când a deschis ușa, încercând să explice situația neobișnuită prin intonația vocii sale. Fetele au intrat timid în vestibulul îngust, cu pereți albi, al apartamentului, Lia rămânând cu gura căscată. Romi plângea, cu picioarele acoperite de sticlă spartă.

Yanon nici măcar nu a putut explica familiei sale cine era străinul care conducea o mașină neagră, care a oprit chiar lângă el, a strigat „Sunt evreu", a împins cele două fete în mâinile lui și a dat un ordin laconic: „Fugiți!".

A fugit, ținând fetele în brațele sale tremurânde, abia înregistrând absurditatea situației: încă nu știa cum să își aline propriul nou-născut, darămite copiii străinilor. Aproape din instinct, le-a adus acasă: două fete cu păr negru ondulat, sprâncene stufoase și ochi negri, caracteristice familiei.

Mama lui Yanon, Dalia, o asistentă medicală, a dus imediat fetele la baie pentru a verifica sursa sângelui. Hillel, soția lui, i s-a alăturat, fiecare dintre ei făcând baie unui copil. Yanon îi auzea cântându-le fetelor de la duș. Romi și Lia erau nevătămate; sângele în care fuseseră acoperite nu era al lor. Surorile lui Yanon au împletit părul fetelor și le-au îmbrăcat în haine curate, mult prea mari pentru ele.

Cu doar câteva săptămâni înainte ca cele două fete Suissa să fie aruncate în brațele lui, Yanon transformase singurul adăpost al casei - singurul spațiu rezistent la rachete - în camera copilului. El și Hillel vopsiseră pereții în verde și alb, asamblaseră un pătuț din lemn pentru Yishai, primul lor născut, și instalaseră o comodă mică din bambus pentru scutece și șervețele. De asemenea, așezaseră în cameră toate cadourile pe care le primiseră la *brit milah-ul* lui Yishai, sărbătoarea circumciziei sale. Acum, Hillel a desfăcut cadourile și le-a dat jucăriile surorilor Suissa, sperând să le distragă atenția.

În ochii unui copil de 6 ani

În jurul prânzului, Dalia, mama lui Yanon, a decis că este timpul. A dus-o pe Romi în dormitor și a întrebat-o: „Spune-mi, fetița mea, ce s-a întâmplat cu tine?" .

Fetița de 6 ani i-a povestit tot ce-și putea aminti, sau înțelege, din ceea ce i s-a întâmplat în acea dimineață: un monolog întrerupt, punctat de pauze timide.

„M-am trezit devreme pentru că au fost alarme, iar mama și tata au spus că vom merge spre nord, astfel încât rachetele să nu ne lovească. Au spus că poate veni și câinele meu Simba. Eram fericită și cântam cântece. Apoi a fost o explozie puternică în mașină. Mama și tata au strigat că trebuie să ieșim repede. Simba a dispărut, iar mama mi-a spus să nu-mi fac griji pentru Simba, ci să fug cu ea. Ne-am ascuns într-un tufiș. Tata a luat-o pe Lia și au fugit în altă direcție. Lia s-a întors la mașină fără tata; ea a spus că era murdar și că el i-a spus să se întoarcă la mama. A fost o altă explozie și am încercat să o trezesc pe mama. Am ascuns-o pe surioara mea și ne-am acoperit cu un cearșaf. Când «boom boom» s-a oprit, am strigat «ajutor» cu vocea mea cea mai puternică, apoi un bărbat ne-a scos din mașină și ne-a dat lui Yanon".

„Care sunt numele părinților tăi?".

„Dolev și Odia Suissa".

Între timp, Yanon a sunat la poliție pentru a le spune că a găsit două fete; părinții lipseau, probabil răniți sau morți. Poliția a spus că îi pare rău, dar că nu o poate ajuta în acest moment; teroriștii încă trăgeau pe străzi. Yanon a sunat apoi la serviciile de protecție a copilului, dar și acestea și-au cerut scuze: aveau deja prea multe cazuri. Yanon a contactat serviciile de salvare medicală - sperând că au auzit de Dolev sau de Odia Suissa - dar era prea devreme pentru ei să verifice; încă încercau să salveze oameni. Câteva luni mai târziu, în mai, fratele lui Yanon, Yadida, în vârstă de 21 de ani, avea să fie ucis luptând în Gaza.

Unde este Amar?

La 25 de minute de Sderot, în aşezarea beduină Abu Talul din nordul Negevului, soţia lui Amar Abu Sabila, Rada, îşi căuta soţul. Acesta nu se mai întorsese acasă din seara precedentă, când plecase să îl înlocuiască pe fratele său mai mare, care lucra în schimbul de noapte ca agent de securitate pe un şantier de construcţii din Sderot. Ea a încercat în mod repetat să îl sune şi să îi trimită mesaje, dar nu a primit niciun răspuns. Fiii lor, Salama şi Faiz, aveau aproximativ aceeaşi vârstă ca fiicele lui Odia şi Dolev - 2 şi 4 ani. Amar şi Rada se cunoscuseră cu cinci ani înainte, când Amar lucra pentru tatăl Radei; ea avea 19 ani, iar el 20. Acum, Rada era însărcinată cu cel de-al treilea copil al lor, în timp ce Amar lucra în ture suplimentare ca agent de pază, încercând să câştige suficienţi bani pentru a întreţine nou-născutul.

Mama lui Amar, Naama, şi tatăl său, Auda, erau părinţii a 11 copii, cu vârste cuprinse între 4 şi 26 de ani. Amar era al doilea lor copil. El locuia cu Rada şi copiii lor la doar o colibă distanţă de părinţii săi în satul lor beduin. Cei 10 fraţi ai săi locuiau, de asemenea, în aceeaşi comună dărăpănată. Când au început să cadă rachetele, Amar a sunat-o pe Auda şi i-a spus că este în drum spre casă. În timp ce vorbea cu tatăl său, o femeie a început să strige: „Ajutor! Mă poate ajuta cineva?". Amar a spus că trebuie să plece şi a închis.

La fiecare sfert de oră după aceea, Auda a încercat să îşi sune fiul din nou. Spera că Amar se refugiase sau că îşi lăsase telefonul în maşină. La ora unu după-amiază, telefonul lui Amar nici măcar nu mai suna: apelurile intrau direct în căsuţa vocală.

A fost seara următoare când telefonul lui Auda a sunat în sfârşit, afişând numărul lui Amar pe ecran.

„Alo? Amar, dragostea mea? Eşti bine?".

„Cine este?", a răspuns o voce necunoscută.

„Sunt tatăl lui Amar".

„Sunt primarul din Sderot. Ne puteţi da detalii despre proprietarul telefonului?".

„Proprietarul telefonului? Acesta este fiul meu, Amar, un beduin israelian".

„Ce făcea el în Sderot?".

„Lucrează în oraş împreună cu restul familiei de ani de zile".

„Când aţi vorbit ultima dată cu el?".

„Ieri dimineaţă. Era în drum spre casă când s-a oprit să ajute o femeie. De atunci, nu am mai auzit nimic de el. Unde este Amar? Cum aţi găsit acest telefon?".

„L-am găsit într-o maşină care nu este a lui. Îl puteţi descrie pe Amar?".

„Este tânăr, puternic, cu ochi căprui frumoşi. Purta blugi, un tricou negru. Amar este bine?".

„Cineva vă va suna în curând, domnule".

La scurt timp după aceea, un poliţist l-a sunat pe Auda.

„Vă rog să-mi spuneţi ce s-a întâmplat. Spuneţi-mi adevărul. Înnebunim de îngrijorare".

„Fiul dumneavoastră a fost lovit de un foc de armă tras de un terorist Hamas".

„Unde este? Care spital? Unde l-ai dus?".

„Îmi pare foarte rău, domnule. Fiul dumneavoastră a decedat".

În aceeaşi seară, Rada, soţia lui Amar, a primit şi ea vestea prin intermediul unui apel de la un necunoscut. Un poliţist i-a răspuns la telefonul lui Amar şi i-a spus: „Proprietarul acestui telefon a fost ucis, dar a salvat viaţa a două fete", închizând fără să dea alte detalii.

> Nu ştiau unde locuiau fetele sau cine erau părinţii lor, nici măcar cum au ajuns să fie lăsate lângă secţia de poliţie, PLINE DE SÂNGE

Răspunsuri la o intersecţie

Două săptămâni mai târziu, imaginile de pe camerele de supraveghere au oferit răspunsuri familiilor: un document al scurtelor momente în care vieţile lui Dolev, Odia, Romi, Lia, Amar şi Yanon s-au intersectat.

Odia şi Dolev şi-au oprit maşina în mijlocul drumului şi au coborât; Odia, în pijama, o ducea pe Romi de mână şi alerga spre tufişuri, în timp ce Dolev, îmbrăcat în pantaloni scurţi roşii, o ducea pe Lia şi alerga în direcţia opusă, spre piaţă. O altă dubă cu o altă echipă de teroriști a apărut în piaţă. Dolev a reuşit să alerge cu Lia timp de aproximativ şase secunde înainte ca aceştia să îl împuşte. Teroriştii au continuat să conducă, în timp ce Dolev zăcea pe trotuar sângerând, cu Lia în braţe. Dolev a strigat la Lia să îl lase şi să se întoarcă la mama ei. Fetiţa de 3 ani, desculţă într-o rochie albă, a rămas cu tatăl ei încă 25 de secunde, până când i-a urmat instrucţiunile.

O ambulanţă şi o maşină privată au trecut pe lângă bărbatul rănit de pe trotuar fără să se oprească.

FOTO DIN STÂNGA: JACK GUEZ/AFP/GETTY; COURTESY OF THE AZOUGI FAMILY

FAMILIE DISTRUSĂ Autoarea Lee Yaron (jos, dreapta) a scris despre (de la stânga la dreapta) Dolev, Lia, Romi și Odia Suissa în cartea sa.

Lia a făcut câțiva pași înainte, apoi s-a întors la tatăl ei. Dolev s-a ridicat spre Lia și a rugat-o să o găsească pe mama ei. Lia s-a întors încet la mașina familiei, uitându-se în repetate rânduri în urmă.

După un minut lung, o mașină de poliție a intrat în piață, iar ofițerul l-a observat pe Dolev. În mașină se afla Golima Samzeo, un polițist în vârstă de 48 de ani ai cărui părinți emigraseră în Israel din Etiopia și care făcea voluntariat cu supraviețuitorii Holocaustului în timpul său liber. Samzeo l-a asigurat pe Dolev că este pe mâini bune.

Două secunde mai târziu, Odia a ieșit din tufișuri cu Romi și s-a întors la mașină, unde aștepta Lia. Aceasta a făcut un pas înapoi pentru a-l verifica pe Dolev, care i-a făcut semn să stea deoparte, să salveze fetele și să continue să conducă. Chiar atunci, un alt vehicul s-a oprit lângă Dolev. Acesta aparținea lui Ofek Shetrit, un locuitor al orașului în vârstă de 26 de ani. Ofițerul Samzeo i-a cerut să-l ducă pe Dolev la cel mai apropiat punct de prim ajutor. Dolev a reușit să se ridice și să intre în mașina lui Ofek.

„Teroriștii m-au împușcat. Am două fiice. Sunt teroriști într-o dubă albă. Am două fiice. Nu vreau să mor. Aveți grijă de fetele mele", a repetat Dolev la nesfârșit în timp ce Ofek îl ducea să primească îngrijiri medicale.

„Sunteți sigur? Poate ai fost lovit de un șrapnel de la o rachetă?". Ofek, convins că Dolev era dezorientat de durerea pricinuită de rana sa, l-a întrebat cu îndoială, neștiind încă faptul că aceiași teroriști Hamas îi luaseră viața și mamei sale, Naomi, în timpul alergării sale de dimineață.

„Sunt teroriști care conduc dube albe", a reiterat Dolev.

„Deschideți, am o persoană rănită aici", a strigat Ofek când a ajuns la primul post de prim ajutor. Medicii începuseră să îl trateze pe Dolev când Ofek a auzit focuri de armă venind spre ei și și-a dat seama că pasagerul său s-ar putea să nu se fi înșelat.

> Polițiștii au spus că le pare rău, dar că nu pot ajuta în acest moment; teroriștii ÎNCĂ TRĂGEAU PE STRĂZI.

După ce Ofek a fugit cu Dolev, mașina lui Amar a ajuns la piață. Ofițerul Samzeo a abordat mașina lui Amar, i-a spus că Odia nu poate conduce și i-a cerut lui Amar să o ajute să se pună în siguranță. Amar a fost de acord și a decis să își lase mașina și să o conducă pe cea a Odiei. Lia și Romi s-au așezat pe bancheta din spate a mașinii. Amar a condus, iar ofițerul Samzeo a mers în fața lor.

S-au apropiat de secția de poliție exact când teroriștii Hamas o asediau. Un grup de teroriști s-a întors și a tras în ei, lovindu-i pe ofițerul Samzeo în mașina sa și pe Odia și Amar în a lor. Toți trei au fost uciși.

Romi și Lia, aflate pe bancheta din spate a mașinii lui Odia și Amar, au rămas nevătămate, deși pline de sânge. Romi a dezlegat-o pe Lia de pe scaunul mașinii, a coborât cu ea pe podeaua mașinii și le-a acoperit pe amândouă cu un cearșaf alb. Într-un scurt moment în care focurile de armă s-au potolit, Romi a strigat de pe bancheta din spate: „Ajutați-ne".

Meir Yair Avinoam, ofițer de corecție și membru al departamentului de urgență din Sderot, care făcea parte din forța combinată de ofițeri de poliție și civili care ajunsese la secția de poliție pentru a o recuceri de la teroriști, a auzit strigătele și, ferindu-se de focurile încrucișate ocazionale, s-a apropiat de mașină.

Când a deschis portiera, Romi a șoptit: „Nu, te rog, nu".

„Nu trag, nu trag", a asigurat-o Meir cu blândețe.

„Sunteți de la poliție?" a întrebat Romi.

Împușcăturile răsunau în fundal.

„Sunt decese aici", a spus Meir în radio, uitându-se la Odia și Amar în fața mașinii.

„Sunteți din Israel?", a întrebat Romi.

„Da, scumpo, da".

„Luați-ne!".

„Vă luăm noi". El a deschis portiera.

Romi era ghemuită în spate, strângându-și sora.

„Sunt aici cu o fetiță".

„Bine, sunt cu tine. Sari pe mine și o să fugim".

„Nu vreau ca sora mea să moară".

O clipă mai târziu, Meir i-a dat fetele lui Yanon. N

➤ *Adaptat din* **10/7: 100 de povești umane** *Copyright © 2024* **Lee Yaron**. *Publicat de St. Martin's Press. Folosit cu permisiune. Toate drepturile rezervate.*

Î&R: LEE YARON

de **MEREDITH WOLF SCHIZER**

Î_ Cum v-au afectat personal cercetarea și scrierea acestei cărți?

R_ Cu **10/7**, profesionalismul a devenit profund personal. Mătușa și unchiul meu locuiesc în Ofakim, un oraș mic și sărăcăcios din Israel, în apropiere de granița cu Gaza. Deși au îndurat atacuri cu rachete timp de aproape două decenii, multe case din Ofakim încă nu au adăposturi. Locuitorii merg, de obicei, în adăposturi publice, ceea ce, pe 7 octombrie 2023, i-a transformat în ținte ușoare pentru teroriștii Hamas. Patruzeci și nouă de persoane au fost ucise în Ofakim în acea zi. Prea obișnuită cu atacurile cu rachete pentru a căuta adăpost, familia mea a rămas acasă - și a supraviețuit.

Exact două luni mai târziu, eram în mijlocul interviului cu Eliana Suissa, mama lui Dolev Suissa, pentru această carte, când am primit vestea că unul dintre cei mai dragi prieteni ai mei, Gal Eizenkot, a fost ucis în Gaza în timpul unei misiuni de salvare a unor ostatici. Distanța profesională pe care încerc întotdeauna să o mențin a dispărut brusc. M-am trezit de cealaltă parte a diviziunii durerii, printre oamenii pe care îi documentasem.

A fost chinuitor să mă cufund atât de adânc în aceste povești. Au fost zile în care m-am simțit aproape insuportabil. Totuși, în același timp, scrierea acestei cărți mi-a dat în cele din urmă putere și un scop și m-a salvat de la disperare. Această carte este încercarea mea de a recupera poveștile din 7 octombrie de la cei care au creat criza și de a le reda oamenilor care au suferit din cauza ei.

În capitolul despre Kibbutz Be'eri, includeți relatări despre ce li s-a întâmplat unor ostatici în captivitate. Este vorba despre unii dintre cei care au fost eliberați între timp. Ce surse ați folosit pentru a spune aceste povești?

Capitolul se bazează pe interviurile pe care le-am realizat, alături de asistenții mei de cercetare, cu ostaticii care au fost eliberați din captivitate și cu familiile acestora. Acești supraviețuitori au împărtășit cu curaj amintiri detaliate: momentele terifiante ale răpirii lor, experiența de a fi mutați între casele din Gaza noaptea târziu, condițiile lor înghesuite și bărbații înarmați care îi păzeau și le controlau soarta. Au povestit foamea, păduchii, căldura sufocantă; certurile dintre ostatici; teama constantă de viol și amenințarea cu moartea.

Poate cel mai emoționant este că toți și-au exprimat vinovăția pe care o simt acum pentru că au fost eliberați în timp ce alți peste 100 de ostatici rămân în Gaza, apropiindu-se de un an de captivitate.

Aveți o părere despre fezabilitatea unui acord privind ostaticii?

Fiecare zi care trece fără un acord este o condamnare la moarte pentru un alt ostatic. Vestea uciderii lui Hersh Goldberg-Polin și a altor cinci ostatici după 11 luni infernale de captivitate i-a zguduit profund pe israelieni. În timp ce scriu aceste rânduri, este imposibil să nu mă gândesc câți mai riscă să fie executați. Câți mai suferă în tuneluri întunecate, neputând nici măcar să stea în picioare și gâfâind după aer? Israelul este o țară a serviciului militar obligatoriu, cel puțin pentru cei care nu sunt ortodocși, iar cel mai fundamental contract social al său este: nimeni nu este lăsat în urmă. Aceasta este promisiunea care le permite părinților să își încredințeze copiii statului. Dacă acest legământ este încălcat, ce rămâne din identitatea Israelului? Ce încredere poate exista în viitorul statului?

Întrebarea nu este dacă Israelul își poate permite un acord cu ostaticii. Întrebarea este dacă își poate permite să nu facă un astfel de acord.

Au existat lucruri pe care le-ați aflat în interviurile dvs. pe care ați simțit că nu le puteți include în carte pentru că ar putea pune vieți în pericol? Având în vedere schimbările care au avut loc pe teren de când ați scris cartea, este ceva ce vă simțiți confortabil să împărtășiți acum?

Nu, dar au existat informații pe care le-am descoperit de la un set de intervievați care au completat golurile de cunoștințe ale altui set de intervievați - instanțe în care am aflat despre soarta și ultimele momente ale victimelor pe care nici măcar familiile lor nu le știau. Acest lucru a fost dificil pentru mine - să fiu gardianul unui „secret" pe care apoi m-am simțit obligată să îl împărtășesc cu părinții unei victime. Orice altceva nu am inclus se referea la câteva relatări grafice despre violență, în special violență sexuală. Am simțit că aveam destule informații și, de asemenea, am simțit nevoia să respect viața privată a celor morți și a familiei care le-a supraviețuit. Sunt conștientă de faptul că „negarea crimelor sexuale" este un fenomen, așa că voi spune clar acest lucru: dacă [violența] sexuală nu este discutată deschis de multe dintre victime, nu este pentru că nu a avut loc; este din cauza traumei experienței și, sincer, a stigmatului de a fi victima ei.

Există un aspect pe care ați dori în mod special ca cititorii să îl rețină din cartea dumneavoastră?

În aceste vremuri de polarizare politică extremă, când israelienii și palestinienii au devenit orbi la durerea celorlalți, aceste povești umane sunt mai necesare ca niciodată. Cred în puterea empatiei de a construi punți. Este o credință împărtășită de mulți dintre activiștii pentru pace uciși pe 7 octombrie 2023.

În multe feluri, Hamas a ucis rămășițele taberei pașnice israeliene - stânga israeliană - oamenii care se aflau în prima linie a susținerii unei soluții cu două state. Aceștia erau oamenii care făceau donații familiilor din Gaza, care duceau copiii palestinieni bolnavi la spitale și așa mai departe.

Noi toți, de ambele părți, ne-am născut în mijlocul acestei violențe și ni s-a spus că nu se poate schimba nimic. Dar provocarea vieții noastre este să dovedim că nu este adevărat - să dovedim generațiilor mai în vârstă că pacea poate fi obținută - iar primul pas în acest sens este empatia. N

PROIECT DE LEGE CONTROVERSAT

La sfârșitul anului trecut, sprijinul pentru aderarea la UE a fost de aproximativ 80% în rândul georgienilor. O lege care ar submina aceste aspirații a dus la proteste în capitala Tbilisi, în aprilie 2024.

FOTO: GETTY

GEOPOLITICĂ

Coşmarul Georgiei pentru Occident

Partidul de guvernământ Visul Georgian a stârnit temeri că ţara, cândva aspirantă la NATO, se apropie mai mult de Rusia.

de **MATTHEW TOSTEVIN**

ÎN GEORGIA, STEAGURILE ALBASTRE CU steluţe aurii ale Uniunii Europene flutură deasupra tuturor lucrurilor, de la ministere până la micile secţii de poliţie locale, şi par aproape la fel de omniprezente ca steagul naţional alb-roşu cu crucea Sfântului Gheorghe.

Dar, în ciuda simbolismului pro-occidental durabil şi a sprijinului popular copleşitor pentru aderarea la UE şi NATO, Rusia preşedintelui Vladimir Putin este cea care se află în ascensiune, în timp ce relaţia guvernului georgian cu Statele Unite şi cu alte puteri occidentale se degradează. În timp ce ţările occidentale au lăudat modul în care războiul Rusiei în Ucraina a consolidat solidaritatea şi a adus Finlanda şi Suedia în tabăra NATO, Georgia, odată membru aspirant, pare să se îndrepte în direcţia opusă.

Populaţia Georgiei, de 3,7 milioane de locuitori, reprezintă doar o treime din cea a statului american omonim, iar Caucazul nu se află în topul preocupărilor SUA într-o perioadă de războaie în Ucraina şi Orientul Mijlociu. Dar regiunea este importantă din punct de vedere strategic. Se află la graniţa de sud a Rusiei şi la nord de Iran, fiind totodată o rută de tranzit pentru conductele energetice. Posibilitatea Occidentului de a menţine Georgia în zona sa de influenţă este urmărită îndeaproape de ţările care îşi cântăresc opţiunile într-o lume în care Statele Unite au pierdut dominaţia pe care o deţineau la sfârşitul Războiului Rece.

Opozanţii pro-occidentali ai guvernului Georgiei descriu ceea ce ei cred că este un război hibrid al Rusiei şi se tem că alegerile din octombrie ar putea fi ultima şansă de a inversa această schimbare.

„Am făcut deja parte din Uniunea Sovietică şi ştim ce înseamnă asta", a declarat politicianul de opoziţie Giorgi Vashadze pentru *Newsweek*. „Noi numim aceste alegeri ca fiind geopolitice pentru Georgia".

Ministerul de Externe al Georgiei, biroul prim-ministrului Irakli Kobakhidze şi Ministerul de Externe al Rusiei nu au răspuns solicitărilor *Newsweek* pentru comentarii. Ţările occidentale au protestat faţă de ceea ce ele numesc tendinţa din ce în ce mai autoritară a partidului de guvernământ Visul Georgian care a promovat o lege recent aprobată, de tip rusesc, privind „influenţa străină" şi care vizează activiştii şi mass-media. Visul Georgian susţine că legea are ca scop stoparea interferenţelor străine. Dar deceniile de angajament faţă de instituţiile occidentale nu au reuşit să aducă aderarea la UE pentru a produce transformarea economică sau aderarea la NATO pentru a oferi garanţii de securitate susţinute de SUA împotriva Rusiei.

Între timp, războiul Rusiei din Ucraina a alimentat suspiciunile că nu se poate conta pe Occident în caz de urgență, chiar dacă acesta promite asistență. Dar Georgia este o țară care nu a găsit un astfel de ajutor atunci când Rusia a invadat-o în 2008, într-un conflict precursor al invaziilor lui Putin din Ucraina. Rusia are trupe în regiunile separatiste care formează aproape o cincime din Georgia. „Occidentul pierde competiția strategică", a declarat pentru *Newsweek* Kornely Kakachia, director al Institutului Georgian de Politică. „Există China, Turcia, Iran în regiune, precum și Rusia".

„Nu este vorba doar despre Georgia, este vorba despre regiune", a spus Kakachia.

Implicațiile potențiale depășesc cu mult Caucazul, spun analiștii politici. „Lăsarea Georgiei pe orbita Rusiei ar fi un eșec semnificativ pentru Statele Unite, NATO și Occident, cu implicații geopolitice, atât strategice, cât și simbolice", a declarat Laura Linderman, membru senior al Centrului Eurasia al Atlantic Council.

„Georgia este un stat conector între interiorul eurasiatic și Europa, ceea ce o face importantă pentru eforturile occidentale de diversificare energetică, în special ca rută de tranzit pentru resursele energetice din Marea Caspică spre Europa. Ar fi o victorie pentru Vladimir Putin și o rușine pentru NATO și Occident", a declarat ea pentru *Newsweek*.

Relațiile dintre guvernul Georgiei și țările occidentale s-au înrăutățit rapid în ultimele luni, chiar dacă Georgia este încă teoretic angajată să adere la UE și NATO. Aderarea sa la UE a fost oprită de Bruxelles în iulie din cauza legii privind influența străină, care a fost aprobată în mai, în ciuda unor săptămâni de proteste în masă care au fost contracarate cu forța de către poliție. De asemenea, UE a înghețat un ajutor militar de 32 de milioane de dolari. „Acesta este doar un prim pas", a declarat atunci Pawel Herczynski, ambasadorul UE la Tbilisi.

Pentagonul a suspendat exercițiile militare anuale Noble Partner cu Georgia. De asemenea, SUA au anunțat interdicții de viză pentru politicienii georgieni „responsabili sau complici în subminarea democrației".

„Occidentul pierde competiția strategică. Există China, Turcia și Iran în regiune, dar și Rusia. Nu este vorba doar despre Georgia, este vorba despre regiune".

„Am fost atât de aproape, atât de aproape de a fi pe o cale reală de integrare pentru prima dată în istoria noastră", a declarat politicianul de opoziție Alexandre Crevaux-Asatiani, din Mișcarea Națională Unită. „Acum suntem complet înghețați. Avem o criză diplomatică în relația cu Uniunea Europeană, o criză diplomatică în relația cu Statele Unite", a declarat el pentru *Newsweek*.

Un indiciu al schimbării priorităților este un centru oficial de informare privind NATO și UE din Tbilisi. Un vânzător de flori ocupa treptele din față. Nu erau vizitatori în după-amiaza unei zile lucrătoare și un agent de securitate a spus că nu era deschis. Centrul a declarat într-un e-mail pentru *Newsweek* că a fost o greșeală, adăugând că a fost „angajat în activități menite să crească gradul de conștientizare cu privire la integrarea europeană și euro-atlantică a Georgiei".

În fața criticilor occidentale, abordarea Visului Georgian s-a înăsprit. În august, partidul a declarat că, dacă va câștiga alegerile din octombrie, va judeca UNM, prezentându-l drept susținător al unui „Partid al Războiului Global" organizat de străini, care ar urmări prelungirea războiului din Ucraina, deschiderea unui alt front împotriva Rusiei din Georgia și susținerea unor ideologii „pseudo-liberale" cum ar fi sprijinul pentru drepturile LGBTQ+. În apelul său către alegători, partidul de guvernământ Visul Georgian a făcut referire la controversata ceremonie de deschidere a Jocurilor Olimpice de la Paris ca un exemplu al necesității unei noi legi pentru protejarea valorilor familiei.

ANIMOZITATE PERSISTENTĂ
Graffiti-urile anti-Rusia, văzute pe un zid din capitala Tbilisi, în iulie 2024, demonstrează sentimentele actuale din Georgia față de Moscova.

„Alegerile parlamentare din 2024 sunt un fel de referendum în care poporul georgian trebuie să decidă în cele din urmă dacă va alege războiul sau pacea, degradarea morală sau valorile tradiționale, dependența servilă de forțele externe sau un stat independent și suveran", a declarat acesta, susținând că doar realegerea sa poate permite resetarea relațiilor cu UE și SUA.

Aspirațiile UE

Opozanții spun că sunt convinși că pot câștiga un scrutin corect. Ei indică sprijinul pentru aderarea la UE, care a fost de aproape 80%, conform unui sondaj realizat de Institutul Național Democrat din Tbilisi la sfârșitul anului trecut. Deși mulți georgieni nu împărtășesc politicile sociale mai liberale ale Europei, există o aspirație generalizată pentru libertatea de circulație, comerț, locuri de muncă și investiții pe care le-ar putea aduce UE. „Singura problemă pentru noi este mecanismul masiv de dezinformare care funcționează în Georgia. Ei au mass-media, au canale TV. Folosesc foarte mult internetul, investind milioane de euro pentru a spăla creierul oamenilor", a declarat politicianul de opoziție Vashadze.

De asemenea, opoziția rămâne fragmentată. Experții subliniază alte avantaje ale Visului Georgian, care dispune de resursele oligarhului miliardar Bidzina Ivanishvili, fost prim-ministru și cel mai bogat om din țară.

„Este foarte dificil în această țară să câștigi alegerile, deoarece aproape 300.000 de angajați publici sunt sub influența guvernului, astfel încât aceștia îi pot folosi în mod abuziv pentru resurse administrative în timpul alegerilor", a declarat Kakachia. „În plus, 80 la sută din întreprinderile din Georgia sprijină partidul de guvernământ".

Personalitățile opoziției au salutat măsurile occidentale, dar se întreabă cât de eficiente vor fi acestea. „Am ajuns într-un punct în care Rusia și

TEMERI DE AUTORITARISM Fondatorul Partidului Visul georgian, Bidzina Ivanishvili, se teme de autoritarism la un miting organizat în aprilie 2024 pentru a contracara protestele față de legea sa privind „influența străină".

Visul Georgian și-au împins propaganda atât de adânc în societatea georgiană, încât acum sancțiunile sunt întâmpinate de electoratul Visului Georgian ca un fel de confirmare a curajului partidului de guvernământ", a declarat Crevaux-Asatiani. „Toți simt că este prea puțin și prea târziu".

În timp ce adversarii Visului Georgian caracterizează partidul ca fiind pro-rus, situația este mai nuanțată. Graffiti-urile anti-rusești și pro-ucrainene din Tbilisi atestă o animozitate persistentă. Rusia imperială a anexat Georgia în 1801, iar scurta sa independență după revoluția rusă din 1917 a fost anihilată în câțiva ani de o invazie sovietică. Georgia și-a recâștigat independența abia după prăbușirea Uniunii Sovietice în 1991.

Locul de naștere al liderului sovietic Iosif Stalin, în orașul georgian Gori, rămâne o atracție pentru unii care își amintesc cu drag de epoca sovietică, dar muzeul de acolo are, de asemenea, o expoziție mică, dar semnificativă, despre invazia Rusiei în Georgia. „În toate cele 15 republici post-sovietice veți găsi această parte a societății care are această nostalgie pentru era sovietică", a declarat un ghid care a dorit să își păstreze anonimatul. „Desigur, este o minoritate".

Invazia Rusiei din 2008 a avut loc la câteva luni după ce NATO declarase că Georgia și Ucraina vor deveni într-o zi membre ale alinței. În cinci zile de lupte, Rusia a zdrobit un asalt al forțelor georgiene asupra enclavei Osetia de Sud, care se declara pro-Moscova, apoi a recunoscut-o ca fiind independentă, împreună cu regiunea georgiană Abhazia, de la Marea Neagră.

În timp ce visul georgian a vorbit despre „restabilirea integrității teritoriale a Georgiei într-un mod pașnic", nu a existat niciun semn din partea Moscovei că și-ar relaxa controlul asupra enclavelor ocupate. Georgia nu se uită doar la Rusia; relațiile s-au strâns și cu Beijingul.

Antreprenorii chinezi construiesc infrastructură în jurul Georgiei, ca parte a inițiativei „Belt and Road" a Beijingului. Un consorțiu chinez va construi un port pe coasta Mării Negre, la Anaklia, după retragerea investitorilor americani.

Un raport recent al Ministerului chinez de Externe privind interferența politică a SUA în străinătate a identificat Georgia drept un exemplu. Politicienii din Partidul Visul Georgian au susținut rapid acest punct de vedere. Georgia este pe cale să devină un exemplu pentru alte țări de la periferia Rusiei, care sunt pro-occidentale în unele privințe și pro-ruse sau pro-chineze în altele, a declarat pentru *Newsweek* Donald N. Jensen, consilier principal pentru Rusia și Europa la Institutul american pentru pace din Washington, D.C.

„Georgia ar putea ajunge într-o zonă gri, în care nu se supune complet Rusiei. Este voba despre o zonă în care are acest tip de politică externă multi-vectorială o face să meargă în mai multe direcții în același timp", a spus el. „Aceasta ar putea fi direcția în care se îndreaptă multe dintre aceste țări". N

➤ **Matthew Tostevin** *este editor de standarde la* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @TostevinM*

FOTO DIN STÂNGA: MATTHEW TOSTEVIN; AP PHOTO/SHAKH AIVAZOV

EROU SAU RĂUFĂCĂ

Inteligența artificială

AR PUTEA REVOLUȚIONA ENERGIA CURATĂ, DAR CONSUMUL ENERGETIC PE CARE ÎL GENEREAZĂ CONDUCE LA CREȘTEREA EMISIILOR

DE JEFF YOUNG

FOTO: ISTOCKPHOTO

ĂTOR PENTRU CLIMĂ?

Clădirile libere și lucrările abandonate ale vechii oțelării din Midland, Pennsylvania, vorbesc despre trecutul industrial al orașului din Valea Râului Ohio. Crucible Steel a angajat mii de oameni aici, timp de aproape un secol, impulsionând economia locală, înainte de a se închide în urma declinului industriei, cu decenii în urmă, lăsând în urmă încă un artefact al așa numitei „centuri a ruginii". Dar directorul general al Mawson Infrastructure Group, Rahul Mewawalla, vede altceva în deșeurile industriale: energie pentru un centru de date care să facă din acest orășel situat la est de granița statului Ohio o parte a revoluției inteligenței artificiale.

„Scheletul de bază al infrastructurii energetice este acolo", a declarat Mewawalla pentru *Newsweek*. Vechile situri industriale, cum ar fi oțelăria Midland, foloseau cantități masive de energie electrică, iar conexiunile de mare putere erau încă în funcțiune atunci când uzina s-a închis.

Mawson are acum aproximativ 60 de centre de date modulare, de dimensiunea unui tractor cu remorcă. Acestea funcționează pe aproape 33.000 de metri pătrați din fostul sit Crucible Steel și calculează în sistem binar pentru clienții digitali. Metalul strălucitor al unităților de date reprezintă un contrast puternic cu structurile rămase în picioare și cu șinele de cale ferată murdare.

Dar unitățile de procesare grafică, sau GPU, din interiorul centrelor de date, care fac posibilă o mare parte din inteligența artificială generativă, sunt mari consumatoare de energie. Consumă energie electrică și produc multă căldură care, la rândul lor, necesită și mai multă energie pentru răcire, pentru a menține serverele la temperatura de funcționare. Mewawalla a declarat că adăugarea recentă a unui client AI a stimulat Mawson să se extindă la 120 de megawați de putere de calcul în Midland.

Având în vedere miliardele de dolari care se investesc în prezent în inteligența artificială și infrastructura tehnică pe care o necesită, modul în care decidem să alimentăm și apoi să aplicăm tehnologia ar putea determina dacă inteligența artificială se va dovedi a fi o eroină sau o răufăcătoare pentru climă.

Cu apă pentru răcire din râul Ohio și o legătură în apropiere cu rețeaua de fibră optică din Pittsburgh, vechea oțelărie are ingredientele esențiale pentru un centru de date. Cel mai important, însă, pe partea opusă a râului se află centrala Beaver Valley Power Station, o centrală nucleară care urma să fie închisă în urmă cu cinci ani, dar care a fost menținută deschisă de noii săi proprietari, oferind centrului de date o cantitate suficientă de energie electrică fără emisii de carbon. „Dacă vrei să lucrezi cu clienți de marcă din domeniul inteligenței artificiale, trebuie să ai energie curată", a declarat Mewawalla.

REUTILIZAREA ENERGIEI NUCLEARE **Serverele Mawson Infrastructure Group (de mai sus) sunt alimentate în mare parte de fosta centrală electrică Beaver Valley, situată peste râu față de instalație (sus).**

Estimările privind consumul de energie al inteligenței artificiale variază foarte mult, dar un studiu a constatat că generarea unei imagini AI pentru un model popular a folosit la fel de multă energie ca pentru încărcarea completă a unui telefon mobil. Un alt studiu a constatat că în căutările web cu inteligență artificială generativă se folosește de zece ori mai multă energie decât cea necesară pentru o căutare standard.

Formarea unui model lingvistic de mari dimensiuni consumă, de asemenea, multă energie. Conform unei estimări, formarea ChatGPT-4 de la OpenAI ar fi consumat, pe parcursul unui an, la fel de multă energie ca în cazul a 4.800 de locuințe americane medii.

Un raport al Electric Power Research Institute din acest an a estimat că, până la sfârșitul deceniului, centrele de date ar putea absorbi 9% din totalul producției de energie electrică din SUA, în creștere bruscă față de aproximativ 4% în prezent. „Pe baza a tot ceea ce vedem, acesta este probabil un număr subestimat", a declarat Mewawalla. „Cererea este mult mai mare decât își imaginează majoritatea oamenilor".

A început cursa pentru a asigura toate formele de energie pentru boom-ul inteligenței artificiale. În cealaltă

FOTO DIN STÂNGA: COURTESY OF MAWSON INFRASTRUCTURE GROUP (2); PRIN AMBILITATEA AMEN RA MASHARIKI

parte a Pennsylvaniei, Amazon Web Services a achiziționat în martie un centru de date atașat centralei nucleare Susquehanna Steam Electric Station. Apoi, în mai, Amazon a demarat construcția primei sale instalații solare la scară industrială, o instalație de 150 megawați în sudul Californiei, cu baterii masive care stochează energia pentru utilizare după lăsarea întunericului.

În august, Microsoft a lansat un parteneriat pentru construirea unei capacități de producție de 500 de megawați de energie solară la scară comunitară în întreaga țară în următorii cinci ani. Mai târziu, în aceeași lună, Meta, compania mamă a Facebook, a anunțat un acord pentru achiziționarea a 150 de megawați de energie geotermală pentru alimentarea centrelor de date.

Dar, chiar și cu aceste investiții masive în megawați de energie curată, cea mai mare parte a electricității din SUA, în majoritatea regiunilor țării, provine încă din arderea combustibililor fosili, în special a gazelor naturale. Pe măsură ce companiile de utilități anticipează o creștere a cererii, o parte din producția de energie electrică pe bază de gaz este extinsă, în timp ce „pensionarea" unor arzătoare de cărbune vechi și murdare este amânată.

Acest lucru înseamnă că boom-ul centrelor de date cu inteligență artificială duce, de asemenea, la creșterea consumului de combustibili fosili și a emisiilor de gaze cu efect de seră, chiar și la unele companii de tehnologie cu reputație de a avea obiective ambițioase în materie de climă.

Criticii din unele grupuri de mediu au declarat că cifrele dezvăluie o altă prioritate. „Ei sunt interesați să câștige piața inteligenței artificiale și vor face orice le stă în putere, inclusiv să «asfalteze» mediul, pentru a ajunge acolo", a declarat pentru *Newsweek* Michael Khoo, director al Climate Disinformation Archives din cadrul Friends of the Earth. „Mă simt destul de deznădăjduit cu privire la perspectivele ca Silicon Valley să îndeplinească vreodată obiectivele climatice dacă va continua pe această cale".

„EI SUNT INTERESAȚI SĂ CÂȘTIGE PIAȚA AI ȘI VOR FACE TOT CE LE STĂ ÎN PUTERE, INCLUSIV SĂ «ASFALTEZE» MEDIUL, PENTRU A AJUNGE ACOLO".

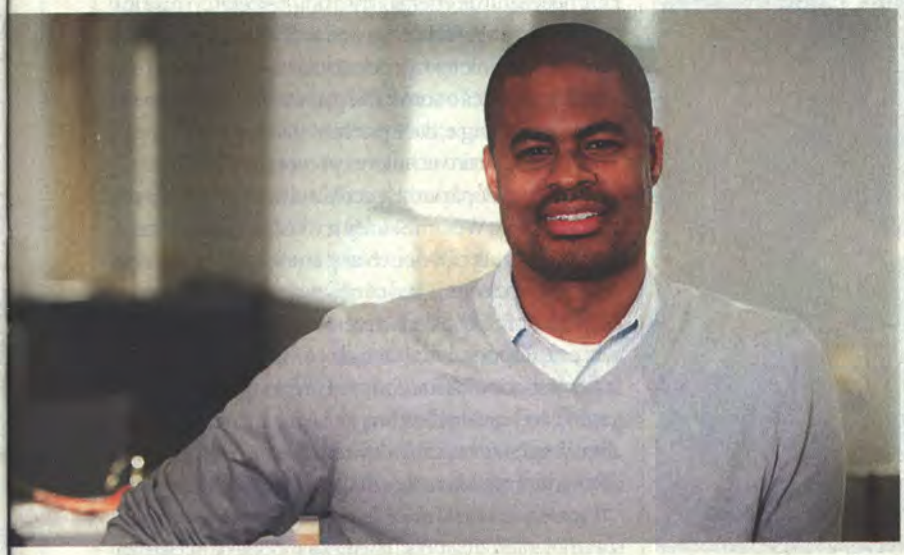

INOVAȚIA ÎNAINTE
Mashariki de la Bezos Earth Fund vede un mare potențial în utilizarea inteligenței artificiale pentru extinderea soluțiilor climatice.

Cu toate acestea, inteligența artificială și învățarea mecanică sunt, de asemenea, aplicate la unele dintre cele mai dificile probleme din domeniul tehnologiei ecologice și al științei climatice. Cercetătorii utilizează deja aceste noi instrumente într-o gamă largă de aplicații legate de climă, cum ar fi alinierea energiei regenerabile intermitente la nevoile rețelei electrice, îmbunătățirea predicțiilor privind incendiile și inundațiile provocate de climă și sprijinirea descoperirii de materiale utilizate în tehnologiile ecologice.

Amen Ra Mashariki conduce AI and Data Strategies la Bezos Earth Fund din Washington, D.C., și supraveghează AI for Climate and Nature Grand Challenge. Concursul oferă 100 de milioane de dolari pentru a sprijini cele mai bune propuneri de aplicare a inteligenței artificiale la conservarea biodiversității, proteine durabile pentru agricultură și optimizarea rețelelor electrice.

Pe măsură ce Mashariki a analizat propunerile pentru a alege câștigătorii primei runde, a văzut exemple ale modului în care inteligența artificială poate contribui la extinderea soluțiilor climatice și crede că abia am atins suprafața posibilităților. „Această mare provocare este oportunitatea de a vedea ce se poate întâmpla", a spus el.

Enigma climatică a companiilor Big Tech

Banii investiți în inteligența artificială pot încuraja dezvoltarea energiei curate în regiunile care încă depind în mare măsură de combustibilii fosili. „Deoarece veniturile din infrastructura AI și marjele sunt foarte sănătoase, avem capacitatea de a oferi noi stimulente economice pentru a investi acum mai mult în energia fără emisii de carbon", a declarat Mewawalla, CEO Mawson.

Cu toate acestea, în ciuda exploziei de cheltuieli pentru energie curată a Big Tech, cele mai recente rapoarte de sustenabilitate ale Microsoft și Google au arătat creșteri puternice ale emisiilor de gaze cu efect de seră în 2023, în

mare parte din cauza creşterii AI. Ambele companii au declarat că rămân angajate faţă de obiectivele de emisii nete zero.

„Nu renunţăm la niciunul dintre obiectivele noastre de sustenabilitate", a declarat Bobby Hollis, vicepreşedinte pentru energie la Microsoft, care ocupă locul cinci în rândul companiilor de software şi telecomunicaţii pe lista *Newsweek* a celor mai responsabile companii americane. Microsoft şi-a stabilit obiectivul de a fi neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon până la sfârşitul deceniului, atât prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, cât şi prin investiţii în modalităţi de a extrage dioxidul de carbon din atmosferă.

Cu toate acestea, raportul de sustenabilitate al companiei a arătat că emisiile agregate pentru 2023 au crescut cu 29% faţă de 2020. Hollis a declarat că a existat un decalaj între creşterea rapidă a inteligenţei artificiale şi energia curată disponibilă. El a spus că societatea lucrează la proiecte pentru a aduce resurse suplimentare fără carbon în reţea. „Ceea ce vedeţi acum este o motivaţie reală de a le face cât mai repede posibil, astfel încât să nu trebuiască să adăugăm resurse suplimentare care nu îndeplinesc obiectivele noastre de scădere la zero carbon", a spus el. Hollis a prezis că îmbunătăţirea eficienţei în centrele de date va atenua, de asemenea, creşterea cererii de energie.

CU PUTERE
De sus în jos: Secretarul de stat Granholm consideră că există suficientă energie pentru a alimenta inteligenţa artificială, cu surse precum proiectul solar Baldy Mesa al Amazon, din California, şi centrala nucleară Beaver Valley, din Pennsylvania.

Se lucrează în prezent pentru ca următorul val de cipuri şi servere AI să consume mai puţină energie şi pentru a îmbunătăţi sistemele de răcire din centrele de date, astfel încât acestea să necesite mai puţină apă şi electricitate. O dezvoltare promiţătoare scufundă serverul AI într-un lichid uleios pentru a evacua căldura, reducând considerabil necesarul de energie. Însă unii cercetători care investighează impactul inteligenţei artificiale asupra climei subliniază o ironie a sorţii: pe măsură ce AI devine mai eficientă, probabil că o vom folosi şi mai mult, consumând la fel de multă energie, dacă nu chiar mai multă.

Este vorba de un vechi concept economic numit paradoxul Jevons, după numele economistului englez din secolul al XIX-lea William Stanley Jevons, care a observat că se arde mai mult cărbune chiar şi atunci când cuptoarele devin mai eficiente. „Cred că observăm acest lucru cu inteligenţa artificială", a declarat cercetătorul Sasha Luccioni, care este responsabil cu clima la compania de cercetare în domeniul învăţării automate Hugging Face. Luccioni a spus că tehnicile şi hardware-ul AI devin mai eficiente. „Dar, de asemenea, o folosim în atât de multe locuri noi şi diferite, încât pierdem orice din aceste câştiguri", a spus ea.

Luccioni lucrează la o evaluare a consumului de energie şi a amprentei de carbon a diferitelor modele de inteligenţă

EMISIILE ÎN CREŞTERE

În ciuda obiectivelor ambiţioase de eliminare a emisiilor, producţia de CO_2 a crescut atât la Microsoft, cât şi la Google, în mare parte din cauza inteligenţei artificiale.

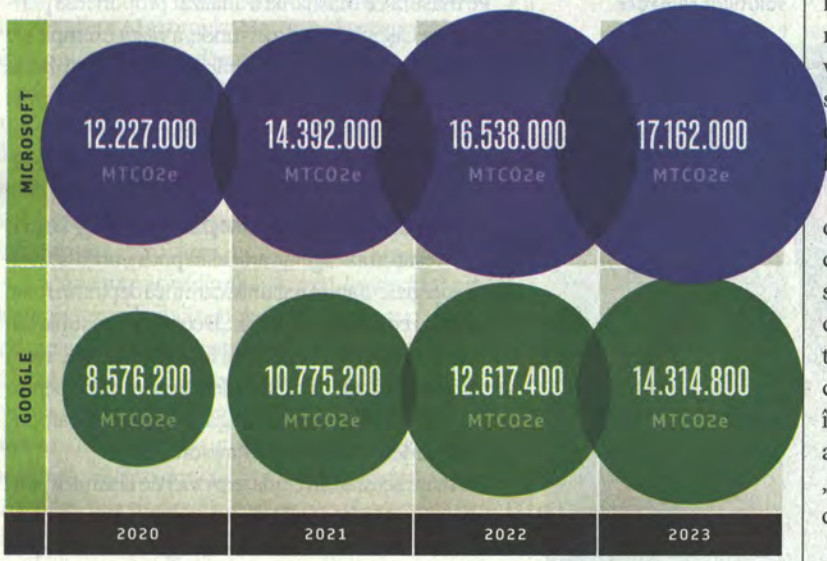

SURSE: RAPORTUL DE DURABILITATE A MEDIULUI MICROSOFT 2024; RAPORTUL DE MEDIU GOOGLE 2024

BOOM-UL CENTRELOR DE DATE AI CONDUCE, DE ASEMENEA, LA CREȘTEREA CONSUMULUI DE COMBUSTIBILI FOSILI ȘI LA EMISIILE DE GAZE CU EFECT DE SERĂ, CHIAR ȘI LA COMPANIILE DE TEHNOLOGIE RENUMITE PENTRU OBIECTIVELE AMBIȚIOASE ÎN MATERIE DE CLIMĂ.

artificială, în speranța de a oferi utilizatorilor o modalitate de a compara prețurile în funcție de problemele climatice. Gândiți-vă la asta ca la un sistem de rating Energy Star pentru inteligența artificială.

„Cred că pentru o mulțime de oameni acest lucru ar fi cel puțin un motiv de reflecție și poate o modalitate de a schimba sau de a stimula comportamentele", a spus ea.

Cu toate acestea, ea și alți cercetători au spus că munca este dificilă deoarece multe companii de tehnologie nu împărtășesc datele necesare. Emma Strubell, profesor asistent la Universitatea Carnegie Mellon și cercetător invitat la Allen Institute for AI, a declarat pentru *Newsweek*: „Nu există suficiente informații raportate, în special despre cele mai utilizate modele".

Strubell și Luccioni s-au alăturat altor cercetători din domeniul inteligenței artificiale și al sustenabilității pentru a susține legislația care solicită mai multă transparență cu privire la amprenta energetică a inteligenței artificiale. Senatorul democrat Ed Markey din Massachusetts a introdus în Congres, la începutul acestui an, Legea privind impactul AI asupra mediului. Salesforce o susține, dar proiectul de lege nu a obținut încă sprijinul majorității companiilor de tehnologie. Reprezentanții Microsoft și Meta au refuzat să comenteze proiectul de lege.

„Cred că va exista un impact foarte mare și ne vom uita în urmă și ne vom dori să fi existat mai multe reglementări și monitorizări", a declarat Strubell.

Priya Donti, profesor asistent la MIT, este co-fondator și președinte al Climate Change AI, un grup de cercetare care sponsorizează proiecte de inteligență artificială privind o serie de probleme legate de climă și energie, de la producția mai curată în instalațiile din SUA, la previziuni mai bune privind inundațiile pentru locuitorii din Fiji. Este entuziasmată de beneficiile inteligenței artificiale asupra climei, dar precaută cu privire la alte modalități de utilizare a acestei tehnologii. „Nu cred că AI pentru climă ar fi, de fapt, un marketing înșelător", a declarat Donti pentru *Newsweek*. „Dar este important să luăm în considerare și aplicațiile AI care agravează schimbările climatice".

Ea a spus că tehnologia a fost, de asemenea, aplicată în industria de petrol și gaze pentru a accelera explorarea și extracția rezervelor de petrol. Și a adăugat: „Este un motor important în spatele publicității direcționate, care are implicații asupra modului în care consumăm".

Răspunsul la provocarea energetică

Ministrul american al Energiei, Jennifer Granholm, a început o conferință de presă luna trecută cu o întrebare pe

FOTO DIN STÂNGA: ROY ROCHLIN/GETTY/EMPIRE STATE REALTY TRUST; COURTESY OF AES; UNITED STATES NUCLEAR REGULATORY COMMISSION

care știa că o au în minte reporterii. „Creșterea explozivă a inteligenței artificiale ridică această mare întrebare: vom avea suficientă energie pentru a alimenta inteligența artificială?".

Granholm și-a răspuns apoi la propria întrebare. „Spunem cu tărie «da, vom avea»", a spus ea și a enumerat modalitățile prin care departamentul său sprijină dezvoltarea inteligenței artificiale și promovează energia curată pentru alimentarea acesteia. Ea a spus că țara este pe cale să implementeze mai mult de 60 gigawați de energie curată și capacitate de stocare a energiei în acest an. „Este ca și cum am construi 30 de baraje Hoover într-un singur an".

Cu toate acestea, rămân multe întrebări cu privire la rapiditatea cu care energia curată poate fi conectată la rețea și la centrele de date AI. David Porter este vicepreședinte pentru Electrificare și Strategie energetică durabilă la Electric Power Research Institute. El a declarat că EPRI colaborează cu companiile de tehnologie și companiile de utilități electrice pentru a satisface așa numita cerere de electroni curați.

„Cea mai mare provocare pentru directorii de utilități rămâne sincronizarea și rapiditatea cu care pot aduce resurse pentru a se potrivi cu centrele de date", a spus Porter.

Un nou centru de date poate fi gata de funcționare în doar doi ani, a spus Porter, dar construcția liniilor de transport pentru electricitatea de la, să zicem, o nouă instalație solară sau eoliană la acel centru de date poate dura de patru sau cinci ori mai mult.

„Dacă trebuie să construiți o nouă linie de transport în Statele Unite, procesul durează între opt și zece ani, de la planificare, la autorizare și până la construcție", a spus el. „Așadar, este o mare diferență".

Porter a declarat că, pentru mulți furnizori de energie, cea mai rapidă modalitate de a crește capacitatea de generare a energiei electrice este prin construirea de noi turbine pe gaz, ceea ce nu este tocmai o victorie pentru acțiunile climatice. În multe regiuni, companiile de electricitate proiectează și planifică creșteri mari ale cererii de energie electrică. În Carolina, de exemplu, Duke Energy preconizează o creștere de opt ori mai mare decât cea anticipată de compania de utilități în urmă cu doar doi ani a cererii de energie electrică până în 2030. O mare parte din aceasta se datorează creșterii înregistrate de companiile tehnologice. „Ne angajăm să găsim modalități inteligente și responsabile de a satisface această cerere cu energie mai curată", a declarat prin e-mail pentru *Newsweek* Heather Quinley, director executiv pentru ESG și sustenabilitate la Duke. Ea a declarat că societatea investește într-o gamă largă de surse de energie, inclusiv într-o „dezvoltare semnificativă a energiei regenerabile".

În cadrul unui eveniment privind energia organizat de Casa Albă în această vară, Duke a anunțat un acord cu mari consumatori de energie electrică, precum Amazon, Google și Microsoft, pentru a inova în dezvoltarea și finanțarea energiei curate. Abordarea Duke include și o așa numită Accelerare a tarifelor pentru energia curată, o nouă structură tarifară menită să încurajeze marile companii să investească în tehnologii energetice curate, cum ar fi stocarea energiei sau chiar noua energie nucleară.

Cu toate acestea, Duke intenționează, de asemenea, să suplimenteze producția de energie pe bază de combustibili fosili, având în vedere câteva turbine noi pe gaz.

PE MĂSURĂ CE COMPANIILE DE UTILITĂȚI ANTICIPEAZĂ O CREȘTERE A PRODUCȚIEI DE ENERGIE ELECTRICĂ PE BAZĂ DE GAZE NATURALE, SE EXTIND ȘI SE AMÂNĂ RETRAGEREA DIN ACTIVITATE A INSTALAȚIILOR VECHI ȘI MURDARE DE ARDERE A CĂRBUNELUI.

FOTO DIN STÂNGA: PAUL MORIGI/GETTY/HADDAD MEDIA: SMITH COLLECTION/GADO/GETTY; THE MACHINE PHOTOGRAPHY

COSTUL ASCUNS AL AI

Totul de la formarea modelelor la rularea interogărilor are un cost energetic

Susținătorii energiei curate din regiune spun că perspectiva unei cereri mai mari de centre de date împinge deja Duke în afara obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

„Dacă Duke construiește aceste noi centrale pe gaz, le va fi foarte greu să își atingă obiectivele de decarbonizare", a declarat pentru *Newsweek* Maggie Shober, director de cercetare la Southern Alliance for Clean Energy. Shober a declarat că legislatura din Carolina de Nord a stabilit un obiectiv pentru Duke Energy de a reduce emisiile de carbon cu 70% până în 2030, ca parte a unei căi mai lungi de a ajunge la emisii nete zero până la mijlocul secolului. „Duke Energy spune că nu poate atinge acest obiectiv de reducere cu 70% până în 2035", a spus Shober.

Quinley a declarat că adăugarea de gaze naturale va asigura fiabilitatea aprovizionării cu energie în timp ce compania își închide centralele pe cărbune rămase. Cărbunele este cel mai nociv dintre combustibilii fosili, eliberând mai mult CO_2 pe unitatea de energie atunci când este ars decât în cazul gazului natural. „Știm că progresul nostru către zero net nu va fi liniar", a declarat Quinley. „Va continua să fluctueze pe măsură ce ne retragem din producția de cărbune".

ENERGIE PENTRU BINE
Quinley de la Duke Energy (mai jos) promovează stimulente pentru o energie mai curată pentru companii precum Meta. Salesforce este una dintre puținele companii de tehnologie care sprijină legislația pentru mai multă transparență cu privire la amprenta AI.

O forță a binelui?

Așadar, inteligența artificială este un personaj negativ sau erou în această saga? Luna trecută, Suzanne DiBianca, vicepreședinte executiv și Chief Impact Officer la Salesforce, a declarat pentru *Newsweek*: „Cred, 100%, că AI va fi un băiat bun în ceea ce privește clima". Ea a spus că firma, care apare în clasamentul *Newsweek* 2024 al celor mai responsabile, ecologice și demne de încredere companii din America (dar și în clasamentul la nivel mondial din 2023), investește în antreprenori care creează utilizări climatice pozitive pentru inteligența artificială. „Vedem atât de multă inovație".

Chiar și unii dintre cei care critică graba companiilor de tehnologie în AI au declarat că recunosc beneficiile tehnologiei pentru climă. „Am fost unul dintre cei care au subliniat în mod continuu preocupările", a declarat Strubell de la Carnegie Mellon. „De asemenea, sunt foarte optimist cu privire la potențialul impact pozitiv asupra mediului".

Mashariki de la Bezos Earth Fund a abordat întrebarea într-o direcție ușor diferită. „Ceea ce am de gând să spun este: «Sunt foarte familiarizat cu călătoria eroului»", a spus el cu un zâmbet viclean.

Pasionat de *Războiul Stelelor*, Mashariki l-a menționat pe Luke Skywalker ca fiind exemplul clasic al unui personaj care se confruntă cu provocări și cu o reglare de conturi înainte de a deveni un erou. În mod similar, AI ar putea avea o parte întunecată, dar Mashariki a spus că el crede că va fi o forță pentru binele climatului. „În cele din urmă, răspunsul este erou, dar noi suntem cu siguranță în călătoria eroului", a spus el. „Noi toți - de la guvern, la filantropie, sector privat sau mass-media - toți trebuie să facem parte din această călătorie".

ARHEOLOGIE

„Ultimul“ om de Neanderthal

Analiza rămășițelor uneia dintre cele mai apropiate rude dispărute contestă cunoștințele existente despre Homo neanderthalensis.

PERSPECTIVĂ PROASPĂTĂ Ludovic Slimak, ținând în mâini o parte din maxilarul lui Thorin, spune că „tot ce știm despre cea mai mare extincție a umanității trebuie rescris".

RĂMĂȘIȚELE UNUIA DINTRE „ULTIMII" neanderthalieni au fost găsite, cercetătorii afirmând că descoperirea aruncă o nouă lumină asupra istoriei acestor oameni arhaici.

Omul de Neanderthal a fost dezgropat într-o peșteră cunoscută sub numele de „Grotte Mandrin" din sudul Franței, în Valea Rhône-ului. Descoperirea din 2015 a fost raportată pentru prima dată în literatura științifică, într-un studiu publicat în revista *Cell Genomics*.

Autorii - conduși de Ludovic Slimak, cercetător la Universitatea Paul Sabatier din Toulouse, Franța - au botezat individul „Thorin" în semn de omagiu pentru un personaj din romanul *Hobbitul* din 1937 al lui J.R.R. Tolkien , un rege pitic, ultimul din neamul său.

„Thorin din Mandrin este, la rândul său, unul dintre ultimii neanderthalieni", a scris Slimak într-un articol pentru *The Conversation*.

După descoperirea lui Thorin, echipa de cercetare i-a analizat genomul, ceea ce a dezvăluit informații surprinzătoare. Potrivit rezultatelor studiului, Thorin a trăit într-o comunitate mică și izolată în urmă cu 42.000-50.000 de ani, o comunitate care reprezintă o linie neanderthaliană deosebit de veche și nedescrisă anterior.

Această populație pare să se fi separat de alți „neanderthalieni târzii" cunoscuți în prezent, în urmă cu aproximativ 100.000 de ani, și a rămas izolată genetic pentru mai mult de 50.000 de ani, au spus autorii.

de **ARISTOS GEORGIOU**

Slimak a declarat pentru *Newsweek* că cele mai recente rezultate contestă ceea ce se știa până acum despre natura ultimelor populații neanderthaliene. Descoperirile ar putea ajuta cercetătorii să înțeleagă dispariția lor misterioasă, ale cărei cauze sunt supuse unor dezbateri semnificative.

„Acum, totul trebuie rescris cu privire la cea mai mare dispariție a umanității", a declarat Slimak.

Neanderthalienii (Homo neanderthalensis) sunt una dintre cele mai apropiate rude dispărute ale noastre. Această specie a trăit în Eurasia până la dispariția ei în urmă cu aproximativ 40.000 de ani. În anumite regiuni și perioade, ei au coexistat cu oamenii moderni din punct de vedere anatomic și chiar s-au încrucișat cu aceștia.

„Până acum, povestea a fost că, în momentul dispariției, a existat o singură populație de Neanderthal care era omogenă din punct de vedere genetic. Dar acum știm că au existat cel puțin două populații pre-

zente la acea vreme", a declarat într-un comunicat de presă Tharsika Vimala, primul autor al studiului și profesor de genetica populațiilor la Universitatea din Copenhaga, Danemarca.

Se pare că populația din care făcea parte Thorin a petrecut aproximativ 50.000 de ani fără să facă schimb de gene cu alte populații neanderthaliene.

„Avem astfel 50 de milenii în care două populații neanderthaliene, care trăiau la aproximativ 10 zile de mers pe jos una de cealaltă, au coexistat, ignorându-se complet între ele. Acest lucru ar fi inimaginabil pentru Homo sapiens [sau oamenii moderni] și arată că neanderthalienii trebuie să fi conceput biologic lumea noastră foarte diferit de noi", a declarat Slimak în comunicat.

Rămășițele lui Thorin, găsite zăcând la intrarea în Grotte Mandrin, sunt încă excavate încet. Până în prezent, cercetătorii au identificat o serie de dinți, maxilarul, fragmente din craniu și o varietate de alte rămășițe. Potrivit autorilor, el este cel mai complet individ de Neanderthal găsit în Franța din 1979.

Localizarea lui Thorin în sedimentele peșterii a determinat inițial echipa să suspecteze că acesta a trăit în urmă cu aproximativ 40-45.000 de ani, ceea ce îl face un „om de neanderthal târziu" - unul dintre ultimii reprezentanți ai speciei în ultimele milenii ale existenței sale.

Ulterior, echipa a extras ADN din dinții și maxilarul său și a comparat secvența completă a genomului său cu secvențele anterioare ale genomului neanderthalian deja secvențiat. Această activitate a ridicat o problemă. Analiza genomică inițială a sugerat că Thorin a trăit mult mai devreme decât estimarea indicată de datele arheologice.

DESCOPERIRE

Cercetătorii au identificat rămășițe care includ o serie de dinți, maxilarul și fragmente ale unui Om de Neanderthal pe care l-au botezat Thorin.

Și anume, genomul său diferă semnificativ de cel al altor neanderthalieni târzii, semănând mult mai mult cu cel al populațiilor neanderthaliene care au trăit cu peste 100 000 de ani în urmă.

Echipa a petrecut ani de zile încercând să deslușească această contradicție, analizând izotopi - atomi ai aceluiași element care au același număr de protoni, dar un număr diferit de neutroni - din oasele și dinții lui Thorin, în încercarea de a înțelege în ce tip de climă a trăit.

Neanderthalienii târzii au trăit în timpul ultimei ere glaciare, în timp ce primii membri ai speciei au cunoscut un climat semnificativ mai cald.

Analiza izotopică a arătat că Thorin a trăit într-un climat foarte rece, indicând că a fost într-adevăr un Om de Neanderthal târziu, un rezultat care a corespuns cu datele genomice.

„Acest genom este o rămășiță a unora dintre cele mai timpurii populații neanderthaliene din Europa", a declarat în comunicat autorul principal al studiului și profesorul de genetica populațiilor Martin Sikora, de la Universitatea din Copenhaga.

Comparația cu secvențele cunoscute ale genomului Neanderthal a arătat că cel al lui Thorin seamănă cel mai mult cu un individ excavat în Gibraltar, un teritoriu britanic de peste mări situat la extremitatea sudică a Peninsulei Iberice. Potrivit lui Slimak, acest lucru sugerează că este posibil ca populația lui Thorin să fi migrat în Franța din Gibraltar.

„Acest lucru înseamnă că a existat o populație mediteraneană necunoscută de neanderthalieni a cărei localizare se întindea de la cel mai vestic capăt al Europei, până la Valea Rhône-ului, din Franța", a declarat el în comunicat. Rezultatele studiului sugerează prezența mai multor comunități izolate de neanderthalieni târzii în Europa, aproape de momentul extincției lor. De asemenea,

FOTO DIN STÂNGA: LUDOVIK SLIMAK (2); XAVIER MUTH

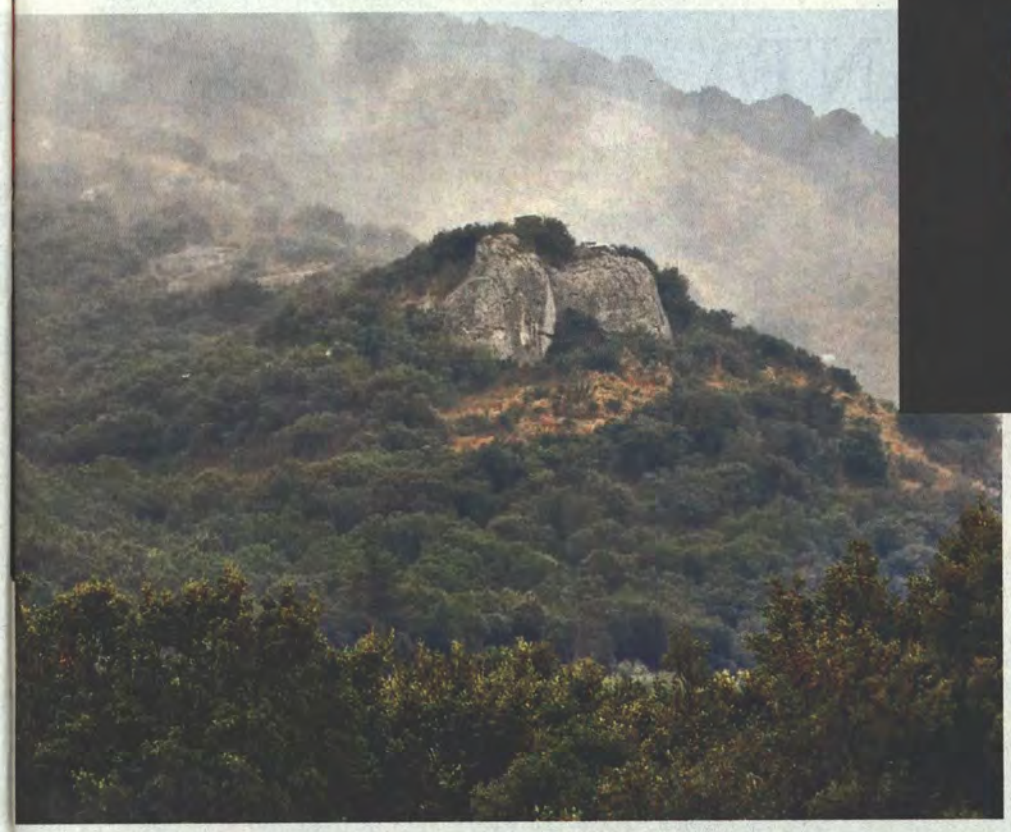

CONTESTAREA ISTORIEI
Studiile asupra lui Thorin, găsit într-o peșteră din Valea Rhône-ului din Franța (stânga), arată că cel puțin două populații de Neanderthal erau prezente la acea vreme.

acestea aruncă o lumină asupra organizării sociale a neanderthalienilor, indicând că a existat o interacțiune limitată, dacă a existat, între diferitele populații neanderthaliene, în ultimele lor milenii. Asta chiar dacă aceste populații erau foarte apropiate geografic unele de altele.

Viața în comunități mici și insulare este considerată în general un dezavantaj pentru supraviețuirea populației.

„Este întotdeauna un lucru bun pentru o populație să fie în contact cu alte populații", a spus Vimala. „Atunci când ești izolat pentru o perioadă lungă de timp, limitezi variația genetică pe care o ai. Asta înseamnă că ai o capacitate mai redusă de adaptare la schimbările climatice și a agenților patogeni, și ajungi la o limitare, din punct de vedere social, deoarece nu împărtășești cunoștințe și nu evoluezi ca o populație".

Prin urmare, este posibil ca acest factor să fi jucat un rol important în dispariția speciei.

„Pentru mine, principala implicație este că studiul nostru oferă mai multe dovezi că izolarea genetică și dimensiunile mici ale populației ar fi putut fi o caracteristică generală a populațiilor de Neanderthal", a declarat Sikora pentru *Newsweek*. „Acest lucru este destul de diferit de ceea ce știm despre populațiile umane moderne timpurii, care probabil erau mult mai conectate".

„Două populații de Neanderthal... au coexistat în timp ce se ignorau complet una pe cealaltă".

„În ce măsură astfel de diferențe în organizarea socială au jucat un rol cheie în declinul lor va fi una dintre întrebările fascinante care vor fi puse atunci când vor deveni disponibile și mai multe date genomice despre neanderthalieni".

➤ **Aristos Georgiou** *este reporter de știință și sănătate la* Newsweek. *Îl puteți contacta la a.georgiou@newsweek.com*

Referințe: *Slimak, L., Vimala, T., Seguin-Orlando, A., Metz, L., Zanolli, C., Joannes-Boyau, R., Frouin, M., Arnold, L. J., Demuro, M., Devièse, T., Comeskey, D., Buckley, M., Camus, H., Muth, X., Lewis, J. E., Bocherens, H., Yvorra, P., Tenailleau, C. (2024). Izolare genetică și socială îndelungată la neanderthalieni înainte de dispariția lor. Cell Genomics.*

SPERANȚĂ *și* VINDECARE

de **CLAIRE THOMAS**

CĂLARE

A TRECUT UN DECENIU DE CÂND ISIS A COMIS GENOCIDUL ÎMPOTRIVA POPULAȚIEI YAZIDI DIN IRAK. MAI MULT DE 100.000 YAZIDI RĂMÂN STRĂMUTAȚI, DAR LUCRĂTORII ȘI ANIMALELE DE LA UN CENTRU DE **TERAPIE ECVESTRĂ** OFERĂ **AJUTOR.**

DRESORUL ECVESTRU SENIOR BARZAN o ţinea uşor de frâu pe Sapphire, un cal tânăr pe care l-a îngrijit, în timp ce Hadia, în vârstă de 27 de ani, zâmbea lângă un mânz de culoare castanie. Ea a pus o mână pe spatele calului şi cu cealaltă i-a mângâiat uşor gâtul. Hadia şi Barzan sunt amândoi yazidi, o minoritate etnică şi religioasă vorbitoare de kurdă. De asemenea, au supravieţuit capturării de către gruparea militantă Statul Islamic. Însă interacţiunile Hadiei cu animalele din cadrul proiectului Horses for Hope au ajutat-o pe ea şi pe alţi yazidi afectaţi de conflicte şi strămutări să îşi depăşească traumele.

Originară din Sinjar, viaţa Hadiei - la fel ca a celor aproximativ 400.000 de yazidi din nord-vestul Irakului - a fost distrusă atunci când ISIS a preluat controlul asupra districtului lor, în august 2014. În timp ce femeile şi copiii au fost înrobiţi de extremişti, mulţi băieţi au fost forţaţi să intre în rândurile lor ca şi copii-soldaţi sau să fie ucişi. Organizaţia Naţiunilor Unite a estimat că peste 5.000 de yazidiţi au fost ucişi, iar 7.000 de fete şi femei au fost forţate să devină sclave sexuale.

După ce Hadia a fugit din Siria, unde fusese ţinută captivă, în 2019, s-a stabilit în Shariya, un sat de corturi de lângă Mosul, care găzduieşte acum 18.000 de yazidi strămutaţi. Alte 20.000 de persoane locuiesc în corturi împrăştiate la întâmplare în jurul satului. În apropiere se află ferma Horses for Hope.

Poveştile lui Hadia despre captivitate şi evadare sunt dureroase. Dar, în ultimii doi ani şi jumătate, sub conducerea dresorului Barzan şi a directorului Daoud, Horses for Hope a ajutat aproximativ 4.000 de oameni ca ea.

Cu şase cai, proiectul oferă învăţare asistată de cai şi terapie psihologică supravieţuitorilor captivităţii ISIS, precum şi orfanilor, tinerilor în situaţii de risc, celor cu dizabilităţi fizice şi mentale şi altor persoane afectate de război. Proiectul învaţă, de asemenea, disciplina, răbdarea şi persistenţa, dezvoltând în acelaşi timp încrederea, stima de sine şi empatia.

„Nu ştiu ce este cu caii", a declarat Lisa Miara, fondatoarea Fundaţiei Springs of Hope, organizaţia caritabilă americană care derulează proiectul Horses for Hope. „Dacă eşti tensionat sau nervos, calul preia asta - caii sunt inteligenţi, îţi pot simţi bătăile inimii. Dar cum reuşesc caii să rupă un astfel de lanţ încât să te schimbe? Mă depăşeşte. Este ca şi cum vezi cum se întâmplă magia".

AFARĂ
Un templu yazidi lângă satul Khanke, din regiunea Kurdistan, Irak.

Înțelegerea comportamentului unui cal și învățarea modului de a comunica cu aceste creaturi curioase în mod natural necesită timp, așa că fiecare primă vizită începe în mod normal cu hrănirea rațelor, a spus Miara. „Când vin, la început nu se apropie de cai", a explicat ea. „Au grijă de mâncarea cailor; fac curățenie și ajută cu multe alte sarcini".

Stabilirea limitelor este un principiu de bază al programului și o măsură de siguranță necesară în preajma cailor. Pentru mulți dintre vizitatorii centrului, aceasta este prima lor interacțiune cu un cal, iar experiența îi face să se simtă fericiți și confortabil, a spus Daoud. Vizitatorii sunt învățați cum să înțeleagă limbajul corporal al cailor și cum să interacționeze cu ei în siguranță.

Apoi, li se arată cum să conducă un cal, pe jos, în jurul arenei. În ciuda emoțiilor, Hadia a profitat de ocazia de a merge alături de o iapă gri, drăgălașă, pe nume Newroz, încrederea ei crescând simțitor cu fiecare pas.

Ultima și cea mai așteptată parte a programului este să învețe să călărească. Zâmbetul Hadiei a arătat cât de repede și-a depășit teama de a se afla în preajma unui animal atât de mare și necunoscut; de asemenea, a fost clar să vadă cum această experiență poate avea un impact semnificativ și profund. Dacă nu altceva, aceasta oferă o ușurare momentană de la dificultățile vieții de zi cu zi într-o regiune marcată de război.

„Când te apropii de un cal, dacă ai probleme sau ești supărat, cred că îți aduce pacea", a spus Daoud. „Funcționează pentru mine și văd că atunci când oamenii vin aici și se apropie de cai, le aduce și lor pacea."

RESPIRO
În sensul acelor de ceasornic, din stânga sus: Yasser Haider, care s-a născut fără picioare, împărtășește un moment de tandrețe cu un cal, la centrul ecvestru al Fundației Springs of Hope din Shariya; Hadia învață să călărească iapa Newroz, sub privirile mânzului Sapphire; Daoud cu Shano, o veveriță care trăiește la centru; o priveliște a apusului de soare deasupra taberei de refugiați din Shariya.

CĂLĂRITUL LA ÎNĂLȚIME
Jos: Daxil Aido, 46 de ani, are o lecție de călărie la centrul ecvestru Horses for Hope. Jos: Femei yazidi mângâie calul Newroz la centrul care face parte din proiectul Fundației Springs of Hope, cu sediul în regiunea Kurdistan, din Irak. Dreapta: Curse de cai într-o după-amiază furtunoasă la Erbil International Equestrian Club din Erbil, capitala regiunii Kurdistan. Proprietarul clubului a donat cu generozitate doi cai, Taj și Newroz, organizației Horses for Hope, unde aceștia contribuie la terapia psihologică a supraviețuitorilor captivității ISIS.

➤ **Claire Thomas** *este un fotojurnalist și fotograf de artă din Țara Galilor. Urmăriți-o pe Instagram @claire_thomas_photography și X @sctphotographer*

„Nu știu ce este cu caii... E ca și cum ai privi cum se întâmplă **CEVA MAGIC**".

SALONUL AUTO DE LA PARIS 2024

Vedetele europene ale „Mondialului Automobilului", în fața atacului mașinilor chinezești

„MONDIALUL AUTOMOBILULUI", Salonul auto de la Paris, împlinește 126 de ani și a ajuns la cea de-a 90-a ediție.

În 1898, când a fost organizat primul eveniment, intitulat „Exposition Internationale d'Automobiles", la Jardin des Tuileries, în China nici nu prea se auzise despre „fenomenul mobilității" cu motor. Dar, între timp, lucrurile s-au schimbat dramatic.

Pe fondul electrificării autovehiculelor peste noapte, China s-a mobilizat la nivel de stat, și-a ajutat și își ajută constructorii auto, cum nu prea se poate în țările occidentale, iar mașinile chinezești amenință din ce în ce mai puternic modelele tuturor marilor producători auto „tradiționali" din lume, în primul rând cu prețuri mai mici.

Desfășurat între 15-20 octombrie la Expo Porte de Versailles, Salonul auto de la Paris a arătat că industria auto europeană are încă un cuvânt greu de spus, inclusiv pe piața electricelor, unde încearcă să recupereze decalajul față de China.

Producătorii francezi au profitat, evident, de terenul propriu. Renault Group, de exemplu, a etalat nu mai puțin de 7 premiere mondiale și 2 vehicule concept car. Iar Dacia Bigster a fost cap de afiș, alături de prototipul Renault Twingo, prima mașină electrică 100% europeană cu un preț sub 20.000 €.

Dintre „greii" Europei, doar Mercedes și Fiat au lipsit. Nici Toyota, Honda, Mazda sau Subaru n-au spus prezent. Dar producătorii auto chinezi, precum BYD, Forthing, GAC, Seres, Skyworth, XPeng, Maxus, Hongqi, Leapmotor, s-au înghesuit, în ciuda tarifelor suplimentare de import punitive impuse de Uniunea Europeană mașinilor electrice importate din China.

Interesant, Tesla a revenit la Paris la șase ani de la ultima apariție, când, în 2018, a prezentat Model 3 la „Mondialul Automobilului". Anul acesta, Tesla a venit cu întreaga gamă de modele, inclusiv Cybertruck.

De asemenea, la Salonul auto de la Paris 2024, și-a refăcut intrarea pe piața europeană marca americană Cadillac, de sub umbrela General Motors, cu modelul 100% electric Lyriq.

Dacia Bigster, cap de afiș

Dacia a prezentat în premieră mondială la „Mondialul Automobilului" 2024 Bigster, cel mai mare, mai puternic și mai scump model din istoria sa.

SUV-ul nu are 7 locuri, cum s-a vehiculat, ci 5, dar face intrarea Dacia în segmentul „C", cu o lungime de 4,57 metri, un portbagaj imens, de până la 667 litri, și dotări în premieră, precum plafon panoramic din sticlă cu trapă, scaun pentru șofer cu reglaje electrice, pilot automat adaptiv, sistem de aer condiționat cu două zone și hayon cu acționare electrică.

Dacia Bigster pare un Duster III mai mare, dar este mult mai mult decât atât. Oferă cel mai bun raport preț/spațiu/dotări din segmentul C-SUV, unde se bate, de exemplu, cu Citroën C5 Aircross, Peugeot 5008, Volkswagen Tiguan, Kia Sportage sau Toyota Rav4, și este „Best in class" în clasă în ceea ce privește spațiul disponibil la nivelul capului (distanța până la plafon), atât pentru ocupanții locurilor din față, cât și pentru cei ai locurilor din spate, și volumul portbagajului.

De asemenea, Bigster e prima Dacie cu toate motoarele electrificate. Motorizarea HYBRID 155 e cea mai puternică, bazându-se pe un motor cu 4 cilindri pe benzină de 1.8 litri și 107 CP, din două motoare electrice (un motor de 50 CP și un demaror/generator de înaltă tensiune), dar nu dispune de 4x4. Tracțiunea integrală e oferită doar cu transmisie manuală și motor TCe 130, mild-hybrid 48V. Paleta de motorizări mai include TCe 140 și ECO-G 140, ambele mild-hybrid 48V.

Cu un preț de bază de sub 30.000 €, Bigster HYBRID 155 devine cel mai accesibil SUV hybrid de segment „C".

Renault pariază pe „retro-electric", cu R4 E-Tech, R17 Restomod x Ora ito și Estafette

După legendarul R5 resuscitat electric, Renault pariază în continuare pe curentul „retro-electric" în lumea mașinilor alimentate la priză.

Crossover-ul Renault 4 E-Tech dezvăluit în premieră la Paris 2024 a fost prezentat pentru prima dată sub forma conceptului 4ever, la Salonul Auto de la Paris 2022. Este inspirat de Renault 4, care s-a lansat în anii 1960 și a devenit rapid favoritul populațiilor rurale

de **RĂZVAN SCĂEȘTEANU**

DACIA BIXTER

și urbane din Franța. Concurenții săi includ Jeep Avenger electric, Kia EV3 și Peugeot e-2008.

De asemenea, Renault a resuscitat la Paris 2024 „duba" Estafette, care a fost asamblată și cu siglă Dacia în anii 1970, sub forma unui concept de utilitară ușoară citadină, de ultim kilometru, cum se mai spune, precum și coupé-ul Renault 17 din anii 1970 sub forma conceptului R17 Restomod x Ora ito.

Renault a prezentat și conceptul de crossover Embleme, care combină pile de combustie pe hidrogen și motoare electrice cu o baterie pentru a pune capăt temerilor legate de autonomie și încărcare. Interesant, mașina are o greutate relativ mică, de 1.780 kg.

Ofensiva electrică Audi – Primul RS curentat și cel mai puternic din istorie

Vedeta Audi la Paris 2024 a fost RS e-tron GT performance, primul model RS complet electric al mărcii.

Noua sportivă are un motor sincron cu magnet permanent (PSM) de 252 kW (342 CP) în față și un alt PSM în spate, care oferă 415 kW (564 CP). Datorită densității optimizate a cuprului în stator și a unui rotor mai compact, Audi a ușurat motorul spate nou dezvoltat cu 10 kg. În modul „Launch Control", Audi RS e-tron GT performance dispune de o putere de 925 CP!

De asemenea, Audi a dezvăluit la Paris 2024 și coupe-ul sportback Q6 e-Tron, complet electric, primul model Audi de pe platforma de mașini electrice premium a Grupului VW, care este folosită și de Porsche Macan electric.

MINI, vârful de lance al BMW Group

BMW nu a adus nimic senzațional la „Mondialul Automobilului" 2024, doar două concept făcute pe viitoarea platformă Neue Klasse: SUV-ul Vision Neue Klasse X (posibil, viitorul X5) și sedanul Vision Neue Klasse (posibil, viitorul Seria 3).

Vârful de lance al BMW Group la Paris a fost MINI. La cea de-a 90-a ediție a celebrului salon auto de la Porte de Versailles, marca premium britanică de sub umbrela bavarezilor a prezentat o familie de modele cu propulsie electrică (MINI Cooper SE, MINI Aceman SE - primul model „numai electric" al

MINI

MINI - și MINI Countryman SE ALL 4). Iar cele mai importante au fost premierele mondiale a două modele John Cooper Works electrice, care arată că performanța și sportivitatea tipice mărcii încearcă să meargă mai departe și în era electrică.

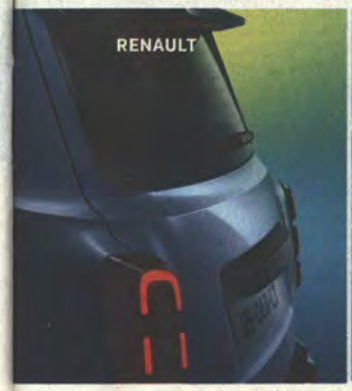

RENAULT

AUDI

Mix termic-electric, la Volkswagen

Vedetele standului Volkswagen de la Paris 2024 au fost SUV-ul Tayron, cu

VOLKSWAGEN

7 locuri, și conceptul ID GTI, o mașină sport electrică compactă. Tayron înlocuiește modelul Tiguan Allspace în Europa și va concura cu modele precum Hyundai Santa Fe.

Crossover electric de la Alpine

CEO-ul Renault, Luca de Meo, încearcă să exploateze potențialul mărcii sportive Alpine cu o gamă de modele în mare parte electrică.

Conceptul A390 Beta, prezentat în premieră la Paris 2024, este o previzualizare a celui de-al doilea model de sine stătător Alpine de la renașterea sa din 2017, după coupe-ul sport A110. A390 va fi un crossover electric compact sau un SUV în stil coupe.

De asemenea, Alpine s-a lăudat la Paris 2024 cu Alpenglow, un concept sportiv alimentat cu hidrogen.

Cadillac revine electric în Europa

Marca americană Cadillac revine în Europa după o pauză de mai bine de 7 ani cu un SUV de clasă mare 100% electric. Șeful GM Europe, Jaclyn McQuaid, a declarat că Cadillac se poziționează în Europa ca o marcă „electrică de înaltă performanță" și premium cu rădăcini americane.

SUV-ul electric Cadillac Lyriq prezentat la Paris 2024 concurează cu modele precum Mercedes-Benz EQE, BMW iX și Audi Q8 E-Tron.

SUV mic, cu până la 7 locuri, de la Citroën

Citroën a dezvăluit la Paris 2024 noul C3 Aircross, un SUV mic cu opțiune de 7 locuri. Mașina se bazează pe platforma multienergie a Grupului Stellantis și va fi disponibilă atât într-o versiune electrică accesibilă, cât și cu motoare cu ardere internă. Noul C3 Aircross este frate cu Opel Frontera.

De asemenea, Citroën a prezentat în premieră la Paris 2024 conceptul ce

CADILLAC

ALPINE

CITROËN

KIA

SKODA

anunță viitoarea generație a lui Citroën C5 Aircross.

SUV compact electric, cu autonomie de 600 km, de la Kia

Constructorul coreean Kia a introdus în Europa, la Salonul auto de la Paris 2024, SUV-ul compact electric EV3, care promite o autonomie de până la 600 de kilometri, cu ajutorul bateriei de 81,4 kWh. Prețul de pornire va fi aproximativ 35.000 de euro, pentru versiunea cu baterie mai mică.

Mașina are o lungime de 4,3 metri, dispune de un motor electric de 201 cai putere și oferă un portbagaj de 460 litri.

SUV compact 100% electric de la Skoda

Skoda și-a extins gama de mașini electrice cu SUV-ul compact Elroq, care concurează cu modele precum Renault Scenic E-Tech și SUV-ul electric Ford Explorer. Elroq este poziționat sub Enyaq și oferă o alternativă electrică la SUV-ul compact Karoq. Elroq utilizează platforma MEB a Grupului VW, iar livrările sunt programate să înceapă în primul trimestru al anului 2025.

Prima defilare pe podium a lui Ford Capri electric

La standul Ford de la „Mondialul Automobilului" 2024, a defilat noul Capri, un coupé crossover electric cu un design care nu are nimic de-a face cu legendarul coupé fastback din anii 1970. Ford Capri electric este al doilea model Ford bazat pe platforma MEB a Grupului VW, după SUV-ul compact Explorer. Capri promite o autonomie de până la 627 km

Peugeot și-a completat gama de electrice

Peugeot s-a concentrat pe modelele electrice și și-a completat gama la Paris 2024 cu prezentarea versiunii electrice a sedan-ului fastback 408, e-408. De asemenea, la standul său, Peugeot a adus noile versiuni „Long Range" ale modelelor e-3008 și e-5008, care promit autonomii de până la 700 km și, respectiv, până la 668 km (WLTP). N

FORD CAPRI

PEUGEOT

Inaugurarea primei linii de cale ferată construită de inginerii români

18 OCTOMBRIE 1881. SE ÎMPLINESC 143 DE ANI DIN MOMENTUL ÎN CARE a fost inaugurată calea ferată dintre Buzău și Mărășești. Lipsa unei legături directe între cele două localități s-a resimțit, pentru prima oară, în cazul transporturilor militare din timpul Războiului de Independență (1877-1878).

Imediat după război, la inițiativa primului-ministru Ion C. Brătianu, s-a hotărât să se încredințeze inginerilor români construcția căii ferate Buzău - Mărășești, care devenise o prioritate politică, strategică și economică.

Astfel, linia de cale ferată, în lungime de 90 km, a fost proiectată și executată în perioada mai 1879 - 1 iunie 1881, sub coordonarea inginerului Dimitrie Frunză, iar, la 18 octombrie, a fost inaugurată oficial. La acel moment, linia de cale ferată a fost proiectată astfel încât trenurile de persoane să poată circula cu o viteză de 120 km/h.

Treptat, din cauza insuficienței fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru lucrări de reparații capitale, starea acestei linii de cale ferată s-a degradat, iar din anul 2006 viteza de circulație a fost redusă treptat pe anumite intervale de circulație, ajungând ca în anul 2010 aceasta să fie de 80 km/h pentru trenurile de călători și de 50 km/h pentru trenurile de marfă.

În rezent, pe linia Buzău - Mărășești circulă în jur de 90 de trenuri de marfă și călători, iar pe anumite sectoare, prin intermediul unor lucrări, s-a reușit creșterea vitezei de circulație în cazul trenurilor de persoane, de la 80 km/h la 100 km/h.

Octombrie – Noiembrie

Lupta de la Codrii Cosminului

26 octombrie 1497. Armatele moldovene conduse de Ștefan cel Mare au atacat și au învins armata regelui Poloniei Ioan Albert în Bătălia de la Codrii Cosminului. Bătălia a avut loc la circa 100 km nord de capitala de atunci Suceava (în poloneză Suczawa), între actualele comune Voloca pe Derelui și Valea Cosminului, având ca rezultat o victorie importantă a moldovenilor.

Isteria difuzării radio a Războiului Lumilor

30 octombrie 1938. Războiul Lumilor, o prelucrare a romanului lui H.G. Wells de către Orson Welles, a fost difuzată radiofonic în New Jersey, fapt care a stârnit panica în rândurile a mii de oameni care chiar au crezut că SUA au fost invadate de extratereștri. Regizorul Orson Welles a a recurs la o serie de trucuri pentru a atrage atenția ascultătorilor și a crea suspans.

A fost inaugurată Casa Albă

13 octombrie 1792. Se punea prima piatră la temelia edificiului care avea să devină reședința președintelui SUA: Casa Albă. Construcția avea să fie finalizată în 1800. Casa Albă a fost proiectată de James Hoban, un arhitect irlandez care a emigrat în America în timpul Războiului de Independență.

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

De 160 de ani
ÎMPREUNĂ pentru
AFACEREA TA!

topul național

al firmelor

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE
160
DIN
1864
ROMÂNIA

07 noiembrie, ora 17:30

ROMEXPO, Pavilion B3-B2

CELE MAI PERFORMANTE
COMPANII 2024

BUCUREȘTI, 2024

100

TOP 100 ROMÂNI DE PRETUTINDENI

ANUL 7 ■ NUMĂRUL 7

Newsweek ROMÂNIA

repatriot

EDUARD DIGORE,

Avocatul Diasporei Basarabene

Recunoscut și respectat în urma câștigării celebrelor procese Diaspora vs Moldova, furtul Aeroportului Chișinău sau scoaterea în afara legii a unui partid care urmărea capturarea Moldovei, Eduard Digore este acum Președintele Grupului de Inițiativă al candidatei Maia Sandu la alegerile prezidențiale. ➤ Pag.24

Echipa rePatriot

MARIUS BOSTAN
Antreprenor și inițiator RePatriot

FELIX PĂTRĂȘCANU
Managing Partner FAN Courier

DRAGOȘ ANASTASIU
Președinte Eurolines România Group

ANDRA MAXIM
Communication Manager RePatriot

FELIX TĂTARU
Președinte GMP Group

SERGIU MANOFU
Managing Partner DY Nutrition

NICUȚA ENACHE
Fondator Osteria Ciao Niki

FLORIN FURDUI
Country Manager Portland Trust

VIORICA PĂTRĂUCEAN
Cercetător Google DeepMind și Repatriot AI

MIHAI UNGURENUȘ
Managing Partner Radicstar

HILDEGARD BRANDL
Managing Partner UNITH2B

MIHAI DOHOTAR
Antreprenor în Grecia și România

LUCIAN ROTAR
Antreprenor și ambasador RePatriot

NICU ȘTIRBEȚ
Fondator Eco-Village Văleni

GABRIEL AFTENIE
Fondator Babylon Consult

BIANCA GRIP
Fondator Grip Ads

EMIL MUNTEANU
Fondator Power Net Consulting

SIMONA PIRTEA
Managing Partner Enache Pirtea & Asociații

RALUCA UȚĂ
CEO Strategos Analytica

GABRIEL IȘTOC
CEO Lasotex Industrial, Antreprenor, Coach

DANA BUCIN
Partner Murtha Cullina LLP

BOGDAN TUDOR
Fondator StarTech Team

IONUȚ DRAGOMIR
Fondator Evamar

CRISTI CHITU
Președinte PT Group Enterprise

IULIAN NEDEA
Managing Partner Simtel Team

DORIN FLEȘERIU
Fondator RomBel

DRAGOȘ ROȘCA
Fondator Delta Asset Invest

VALENTIN FĂGĂRĂȘIAN
Antreprenor în Italia și România

RALUCA EPUREANU
Fondator FlairMarkers

GABRIEL PREFAC
Co-fondator Senflua Insurance

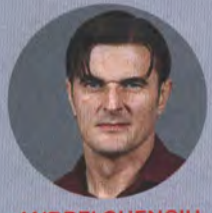

ANDREI GHENCIU
Profesor matematică University of Wisconsin-Stout

ANAMARIA ȘTEFAN GEORGESCU
Fondator Sophia

ALINA BALAȚCHI-LUPAȘCU
Director PR AQUA Carpatica UK & IE

ALEXANDRU UNGUREANU
Co-fondator Quick Leap

AMBROZIE ȚURCANU
Fondator Ambrozie Consulting

GEORGE TOMESCU
Co-fondator Quick Leap

MARIUS BOSTAN

TOP 100 ROMÂNI DE PRETUTINDENI

Ne dorim românii remarcabili mai aproape de țară

Românii de pretutindeni, prin talentul, abilitățile și inteligența lor, au câștigat respectul comunităților din țările în care s-au stabilit și au obținut succese notabile în toate domeniile.

În această călătorie a vieții, fiecare dintre cei nominalizați reprezintă o poveste de succes, o inspirație pentru cei din jur și un simbol al dedicației și pasiunii. Muncind și creând în afara granițelor țării noastre, ei demonstrează nu doar talentul și ingeniozitatea românească, ci și spiritul de apartenență la o comunitate mai largă, care îmbogățește atât România, cât și societățile în care trăiesc.

Inițiativa „Top 100 Români de Pretutindeni" este o recunoaștere simbolică pe care o merită pe deplin, un omagiu adus contribuțiilor neprețuite și impactului pozitiv pe care îl au asupra lumii întregi. Ei sunt și ambasadorii valorilor românești, piloni de sprijin pentru cei din comunitățile din care fac parte, inspirându-i să-și urmeze visele, indiferent de provocări.

Descoperim în fiecare an câte o sută de români remarcabili care merită să fie mai cunoscuți de noi toți și îi grupăm în 10 domenii care să acopere cumva aproape tot spectrul preocupărilor umane. RePatriot, rămânând fidel misiunii sale de a aduce românii plecați mai aproape de țară, își propune să-i aplaude și să-i onoreze pe românii excepționali, plini de inspirație, care aduc cinste comunităților din străinătate.

Propunerile au fost făcute în perioada februarie - septembrie 2024, pe site-ul repatriot.ro, de către românii din marea comunitate RePatriot - Romanian Business Leaders, iar pe 3 octombrie 2024 a avut loc Gala de premiere la Palatul Parlamentului.

Suntem conștienți că mai sunt zeci de mii de români care ar merita să fie pe această listă și de aceea am dori să continuăm demersul nostru, pentru ca în fiecare an să adăugăm oameni care merită să fie cunoscuți și aplaudați. Ei sunt ancora noastră de încredere, bunăstare și implicare.

Le mulțumim că reprezintă România cu mândrie și că aduc o rază de lumină și speranță în viețile celor din jur. Cu siguranță, realizările și viața lor vor continua să strălucească și să inspire generațiile viitoare. Merită întreaga noastră apreciere!

Mulțumim *Newsweek România* pentru sprijin și pentru promovarea românilor deosebiți de pretutindeni!

Dumnezeu să binecuvânteze România!

MARIUS BOSTAN,
antreprenor, inițiator RePatriot

Cosmin Galu, coordonator de programe de training pentru lideri

ORIGINAR DIN ARAD, COSMIN trăiește de câțiva ani la Milano, de unde coordonează programe de training pentru lideri din domenii precum servicii financiare, vânzări, farmaceutic sau industria auto.

Deși a studiat Dreptul, interesul său pentru formarea liderilor a început încă din perioada facultății, când a lucrat ca trainer pentru organizații civice.

După mai multe certificări în științele comportamentale, inclusiv una de la California Board of Behavior Sciences, Cosmin a devenit un facilitator de succes pentru echipe din întreaga lume.

„Experiența mea m-a ajutat să creez medii sigure în care liderii își pot dezvolta abilitățile și pot conduce echipe performante. În prezent, mă ocup de pregătirea unei rețele de experți români care livrează programe de training la nivel global.

Noi combinăm metode de training online, offline, realitate virtuală și inteligență artificială pentru a ajuta echipele să gestioneze schimbările organizaționale.

Este un proces continuu, nu o soluție rapidă de două zile. Lucrăm cu comportamente și mentalități. Scopul programelor noastre de învățare este impactul – unul pe care organizația ta îl vede, îl simte și de care beneficiază", ne-a spus Cosmin Galu.

Este optimist atunci când vorbește despre România și este convins că țara noastră are un avantaj competitiv extraordinar:

„În multe domenii, avantajul nostru competitiv nu mai este costul forței de muncă. Trebuie să fim conștienți că suntem la un alt nivel. Avantajul nostru competitiv este faptul că avem oameni tineri și de vârstă mijlocie cu multă experiență, profesioniști extraodinari, oameni ce au învățat repede în acești 30 de ani despre cerințele companiilor private și a clienților din întreaga lume.

Suntem dinamici, competenți și avem energie, ambiția și mai ales dorința să demonstrăm. Asta ne diferențiază în comparație cu alte țări, unde dinamica este diferită pentru simplul fapt că dezvoltarea mediului privat nu a fost tulburată de dictaturi, cum s-a întâmplat la noi după Al Doilea Război Mondial.

Ceea ce ieri era un dezavantaj, acum a devenit un avantaj. Am învățat și crescut în acești ani. Repede, aș spune. Mi-aș dori să vorbim mai mult despre succesul acesta și să fim mai optimiști".

IOANA ALINA CĂLDĂRARIU - Fondator Restaurant Transilvania - East Haven Connecticut, SUA

MARIAN IACOBUȚ - CEO Toronto Pro Moving & Storage - Toronto, Canada

NIMROD MALINAS - Antreprenor - Altstätten, Elveția

ANDREI CREȚU - Fondator Pluria - Madrid, Spania

SEBASTIAN BONCU - Fondator și CEO Voolu - Coventry, Marea Britanie

MARIUS URSACHE - Antreprenor în serie, mentor MIT - Massachusetts, SUA

MIRCEA TUDOR - Antreprenor - Berna, Elveția

DORU CUROȘU - Antreprenor social - Chișinău, Republica Moldova

PAUL BURIAN - Antreprenor - Florida, SUA

Gabriel Selischi, o carieră internațională în domeniul energiei

GABRIEL SELISCHI S-A NĂSCUT în București, a absolvit Facultatea de Energetică în 1992 și un Master în Management la Paris, în 1994.

„Am lucrat aproape toată cariera în energie. Inginer, șef de proiect sau manager, am încercat mereu să fiu implicat în proiecte îndrăznețe. De la crearea unui operator național în Africa, la crearea unui lider de piață în Asia Australă.

În România, mi-am investit expertiza în modernizarea OMV Petrom și am fost membru în directorat, responsabil cu activitățile de exploatare și producție.

În cursul mandatului meu, am conturat proiectul Neptun și producția de hidrocarburi a crescut pentru prima oară după zeci de ani de declin.

Am lucrat pentru Grupul OMV, Schlumberger, Gemini Consulting și acum pentru Bapco Energy. Diversele roluri m-au adus să lucrez în Europa, Algeria, Africa de Sud, Angola, Noua Zeelandă, Malaezia și acum în Bahrain.

Acum sunt responsabil cu activitatea de producție de hidrocarburi în Bahrain și rolul nostru este să menținem competitivitatea energetică a țării", ne-a spus Gabriel Selischi.

De-a lungul timpului, a mentorat mai mulți tineri de talent din România.

Își dorește să vadă firme românești de succes care depășesc granițele țării: „Aș dori să văd mai mulți unicorni made in România. Aș vrea să avem mai multe hub-uri tehnologice în care companiile din regiune să-și dorească să aibă sediul central".

„Sunt pasionat de optimizare. Cred cu tărie în puterea lui +1, fie că vorbim de +1%, +1 client sau inovație. Problemele complexe se rezolvă printr-o cultură a creșterilor infinitezimale. Cumulat, ele pot avea un aport exponențial", ne-a spus Gabriel Selischi.

În momente de cumpănă, l-a ajutat o frază spusă de Nelson Mandela: „Indiferent în ce moment al vieții te găsești, întotdeauna găsești mai mult în viitor decât în trecut".

Practică sporturile de anduranță, pe care le consideră o metaforă pentru business și o mentenanță necesară pentru corp: „Am învățat că progresul este posibil indiferent de vârstă și că procesul este la fel de important ca rezultatul. Mama mea mi-a spus că «o rață friptă zboară pe cer o dată la o sută de ani». Totul este să știi să o prinzi. Oportunitățile apar numai pentru cei care sunt pregătiți să le vadă".

ANGELA CREȚU - Ex-Global CEO, AVON - Londra, UK

PETRUȚA TATULESCU - CEO TIGZ - Frankfurt, Germania

ANCA IORDĂNESCU - Vicepreședinte IKEA - Lund, Suedia

ADRIANA REIMER - Senior Director STADA - Frankfurt, Germania

DORU POPESCU - Manager Keysight - New Jersey, SUA

CĂLIN CRIȘAN - Vicepreședinte Mastercard - New York, SUA

LUCIANA MARIA LIXANDRU - CEO Sequoia Europa - Londra, UK

SEBASTIAN IOVAN - Vicepreședinte regional Eli Lilly - Shanghai, China

IOANA TUDOR - Global Head CP Marketing - Syngenta - Basel, Elveția

Doru Popescu, inginerul român care a urmat „visul american“

DORU POPESCU S-A NĂSCUT ÎN București și a copilărit în cartierul Băneasa, apoi în Drumul Taberei.

A urmat cursurile Facultății de Automatică la Institutul Politehnic. După absolvirea facultății și plecarea din țară în 1977, a continuat studiile universitare în Statele Unite.

„Lucrând la compania de calculatoare Unisys în timpul zilei, am urmat la seral și am absolvit în timp record două masterate la New Jersey Institute of Technology. Unul în Ingineria Electronică (MSEE), și al doilea în Știința Calculatoarelor (MSCS).

După absolvire, conducerea catedrei de Calculatoare mi-a oferit un post de conferențiar adjunct și să predau cursul de Arhitectura Calculatoarelor la seral. Am acceptat și am predat timp de patru ani, fără să întrerup cariera profesională la Unisys“, își amintește Doru Popescu.

Imediat după sosirea în SUA, s-a angajat la un laborator de calibrări electronice din New York. După un an, s-a mutat în statul New Jersey și a început o carieră de 17ani la compania de calculatoare Burroughs Corporation, care prin fuzionare cu Sperry a devenit Unisys Corporation. În 1995, s-a mutat la Hewlett-Packard (HP), care, mai târziu, a dat naștere companiei Agilent Technologies și apoi companiei Keysight Technologies.

„După numai 4 ani de activitate ca inginer la Unisys, am fost ales în 1982 (la 29 de ani) să devin manager și să conduc echipa din care făcusem parte. Apoi am avansat treptat și, în 1991 (la 38 de ani), am devenit director general al unui centru de proiectare pentru comunicații de date, cu o echipă de 130 de ingineri de software. Am avut o traiectorie similară la HP, Agilent și Keysight, unde, pe parcursul a 27 de ani, am deținut posturi de conducere în Proiectare & Cercetare și apoi in Planificare Strategică. Am încheiat ultimii 13 ani la Keysight în domeniul Marketing“, spune Doru Popescu.

După 1990, a început să reia treptat legăturile și să viziteze România din ce în ce mai des.

Vine în țară în fiecare an să-și vadă rudele, foști colegi și profesori, precum și reprezentantul Keysight în România.

„Ca vizitator, sunt încântat de tot ce văd în țară în ultimii 20-30 de ani.

Modernizare rapidă pe toate planurile și o generație nouă, mai pragmatică, care se plânge mai puțin și face mai mult.

Ca o observație, aș vrea să văd România inclusă în mai multe din circuitele turistice europene, ca un semn al integrării complete în lumea civilizată“, ne-a spus Doru Popescu.

Chirurgul Alexandru Mărmureanu, personalitate recunoscută în SUA

CU O CARIERĂ DE PESTE 30 DE ani, dr. Alexandru Mărmureanu, specializat în chirurgia minim invazivă, a tratat cu succes afecțiuni cardiace și pulmonare complexe, efectuând peste 400 de operații anual.

Dr. Mărmureanu a terminat rezidențiatul și stagiul de cercetare la NYU Medical Center în New York City, apoi a continuat pregătirea chirurgicală la Mount Sinai Medical Center. A finalizat și un stagiu de chirurgie cardio-toracică la UCLA.

Este director al mai multor programe de chirurgie cardio-toracică în trei spitale din Los Angeles și a publicat numeroase articole de cercetare. Este implicat în cauze caritabile și călătorește în întreaga lume pentru a instrui chirurgi locali și a realiza intervenții chirurgicale gratuite.

Povestea doctorului Mărmureanu a început când a decis să părăsească România în 1990 și să își continue studiile la Universitatea din New York, unde s-a specializat în chirurgie toracică și cardiovasculară. După absolvire, a început să lucreze la UCLA, unde încă profesează ca chirurg, iar în scurt timp a devenit șef al secției de chirurgie cardiotoracică în câteva spitale.

Potrivit lui Alexandru Mărmureanu, faptul că trăiește la Hollywood face aproape inevitabilă interacțiunea cu oameni celebri, actori și actrițe, cântăreți, și s-a integrat și acomodat ușor la stilul lor de viață.

Deși nu poate dezvălui numele pacienților săi și operațiile la care au fost supuși, dr. Mărmureanu mărturisește că a lucrat cu mai multe celebrități care se confruntă cu probleme cardiace și pulmonare. Acțiunile caritabile pe care medicul le face au contribuit, de asemenea, la întâlnirea sa cu persoane celebre precum Leonardo DiCaprio, Steven Spielberg și Anthony Hopkins.

Deși locuiește în SUA de peste două decenii, Alexandru Mărmureanu este mândru că e român și întotdeauna bucuros să își revadă țara natală.

Atunci când este întrebat care este secretul succesului său, el spune cu sinceritate și modestie că „munca grea, mult studiu și lucrul bine făcut îi fac întotdeauna pe oameni să te aprecieze și să te ajute să ajungi în vârful carierei tale".

Ioan Cosmescu, inventatorul român care a revoluționat chirurgia cu laser

IOAN COSMESCU S-A NĂSCUT în 1947, în satul Beriu, de lângă Orăștie. A absolvit Liceul Decebal din Deva.

A lucrat ca tehnician la Atelierul Județean de Întreținere și Reparații Aparatură Medicală din România. A emigrat în SUA în 1983.

Inginerul Ioan Cosmescu s-a stabilit în orașul Sedona de la poalele stâncilor Marelui Canion din statul Arizona. La scurt timp, s-a angajat ca inginer într-un spital din Sedona.

Și-a continuat studiile la Facultatea de Automatizări și Electromagnetică din Phoenix-Arizona, unde s-a specializat în design de lasere.

În SUA, a fondat compania I.C. Medical în Phoenix, Arizona, care a devenit lider în domeniul dispozitivelor medicale inovatoare.

Ioan Cosmescu a adus contribuții semnificative la domeniul chirurgiei laser și electrochirurgiei cu radiofrecvență.

Deține peste 150-200 de brevete de invenție în SUA și internațional, primul fiind obținut în 1989.

Una dintre cele mai importante invenții este sistemul de automatizare a evacuării fumului chirurgical, brevetat în 1990. Acesta a devenit standard industrial și este utilizat în sălile de operație din întreaga lume.

Pentru realizările sale, a fost numit „Inovatorul Anului" în domeniul Medical/Biotehnologie de către Arizona Innovation Network în 1996. Există și o carte scrisă despre Ioan Cosmescu, după ce acesta a primit titlul de Doctor Honoris Causa.

„De aproximativ 14 ani, stau mai mult în țară și merg în SUA numai când este necesar pentru a rezolva probleme la compania pe care o dețin acolo. În România mi-am amenajat un laborator unde produc prototipuri la cele mai recente și importante invenții ale mele. Acestea sunt pentru chirurgie, ULTRAPOLAR, denumire sugerată de un prieten chirurg din SUA, Henry Rich, acesta fiind considerat la vremea respectivă unul dintre cei mai buni din lume", spune Ioan Cosmescu.

El crede că în România trebuie să se schimbe modul în care sunt educați copiii. „Părerea mea este că trebuie lăsați și încurajați să învețe ceea ce le place, să investească timp în pasiunile pe care le au, numai așa în viitor vor ajunge să își câștige existența dintr-un hobby.

Trebuie să fim conștienți că viitorul acestei țări îl reprezintă generația de copii, este importantă educația și felul de a gândi, de aceea nu trebuie obligați să meargă într-o direcție pe care nu și-o doresc", ne-a spus Ioan Cosmescu.

ALEXANDRU MĂRMUREANU - Chirurg toracic și cardiovascular - New York, SUA

LIANA CARMEN NAGY - PhD, lector terapii ocupaționale - Oxford, Marea Britanie

ALEXANDER MUSTEA - PhD., director Clinica de Ginecologie, Universitatea din Bonn - Germania

CRISTINA HAS - Doctor dermatolog, prof. univ. Universitatea Freiburg - Germania

PAUL-TIBERIU TRUSCA - Medic chirurg ortoped - Jalhay, Belgia

CĂTĂLINA SUZANA STÎNGU - Specialist microbiologie, virologie, infecții epidemice - Leipzig, Germania

RODICA POP-BUSUI - PhD., președinte Asociația Americană de Diabet - Michigan, SUA

CIPRIAN VÂJEU - Medic ortoped specializat în chirurgia coloanei vertebrale - Dijon, Franța

CRISTIAN LEONARD VINTILESCU - Medic ATI - Kempten, Germania

George Panait, un profesionist apreciat în industria centrelor culturale relevante la nivel mondial

ÎN 1990, CÂND A DECIS CĂ Londra e un loc mai bun față de Bucureștiul devastat de Mineriade, George Panait nu bănuia că undeva, cândva, va fi director tehnic, regizor de lumini la evenimente memorabile cum ar fi spectacolul dat în cinstea Papei Ioan Paul, la Toronto, Jocurile Olimpice de la Atena, concertul Roger Waters sau deschiderea noii Opere din Dubai.

După ce s-a mutat la Londra, s-a alăturat Operei Regale din Covent Garden, unde a lucrat timp de 5 ani. Dar asta după 3 luni de practică, în care lucra 15 ore din 24 și cheltuia doar o liră pe zi, iar soția era însărcinată. Aici a inventat un soft special, primul program informatic pentru departamentul de lumini, cu peste 500 de reflectoare, ceva absolut diferit față de Departamentul Tehnic de la Teatrul de Comedie din București, unde și-a început cariera în 1986.

I s-au acordat opt luni pentru a demonstra că implementarea va economisi timp, bani și va aduce calitate sporită spectacolelor.

A reușit, în premieră, să simuleze pe calculator jocul de lumini derulat pe parcursul spectacolelor Operei Regale conform cerințelor scenariilor, inclusiv simularea modului în care se vede spectacolul de către cei aflați în sală.

O misiune grea, cu calculatoare fabricate în 1990.

George Panait este acum un profesionist premiat internațional, cu un master în administrarea afacerilor la

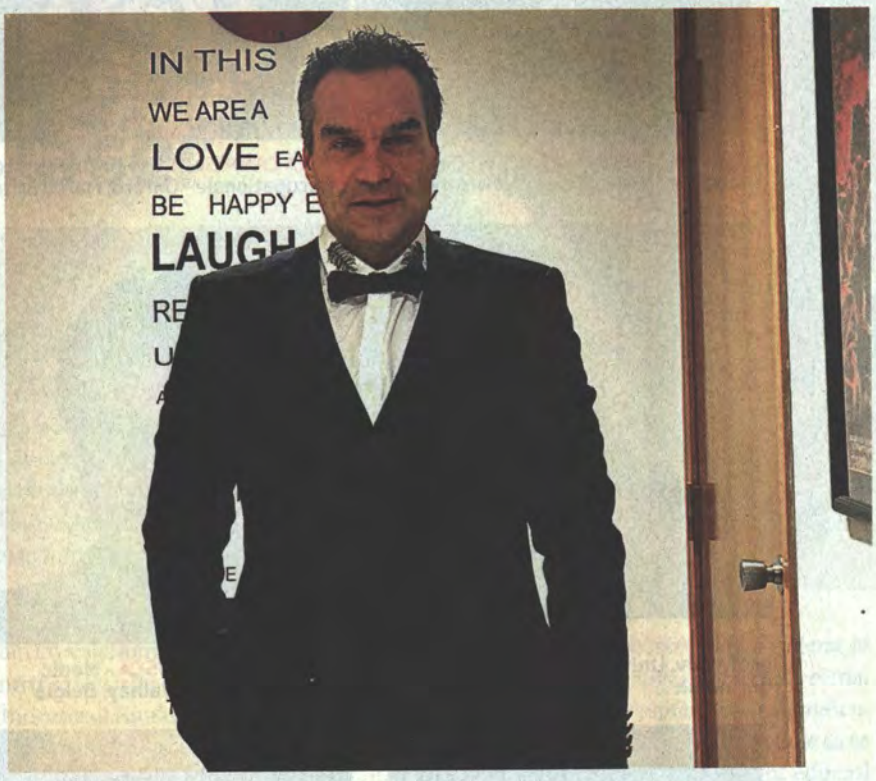

Universitatea Cumbria UK, respectat în industria centrelor culturale relevante la nivel mondial. În 1995, George s-a mutat în Canada, unde a dezvoltat primul studio TV virtual de pre-vizualizare, iar după această realizare a revenit la Opera Regală. A fost invitat să își aducă expertiza la Jocurile Olimpice Atena 2004, fiind premiat cu medalie de aur olimpică de merit. În această perioadă, George a lucrat ca regizor de lumini la Turneul European Roger Waters, recitaluri Jose Carreras în Londra, turnee internaționale ale prestigioasei Opere A La Carte și multe altele. După 10 ani la Londra, a operat cu succes trei centre culturale în Singapore, a fost directorul tehnic al noii Opere din Dubai, director operațiuni Centrul de Arte din megaproiectul turistic și de divertisment Qiddiya- Riad, director design Opera din Jeddah, Arabia Saudită. George a fost invitat la cel mai mare centru cultural din India - Nita Mukesh Ambani, ca director tehnic, unde lucrează în prezent

ȘERBAN GHENEA - Inginer de sunet și mixer - Montréal, Canada

CRISTIAN MUREȘAN - Vicepreședinte S&P Commodity Insights - Paris, Franța

ALEX URDEA - Managing Partner, Deep Ocean Partners - New York, SUA

MIHALI GEORGE - Chef La Grande Maison - Bures-sur-Yvette, Paris, Franța

BOGDAN ZAHA - Arhitect - Londra, Marea Britanie

CRINA ANCUȚA - Mentor și Coach - Londra, Marea Britanie

RADU CIOCAN - Programator - Londra, Marea Britanie

ANA CRISTINA TARTZA - Violonist - Buenos Aires, Argentina

AURA IMBARUS - CEO See Beyond the Hill - Chicago, SUA

Înaltpreasfinţitul Mitropolit Nicolae, Arhiepiscop al Mitropoliei Ortodoxe Române a celor două Americi

ÎNALTPREASFINŢITUL MITROPOLIT Nicolae, Arhiepiscop al Mitropoliei Ortodoxe Române a celor două Americi, s-a născut la data de 15 aprilie 1967. A urmat şcoala elementară în oraşul natal între anii 1973-1981. Primele două clase de liceu le-a frecventat la Liceul de matematică-fizică din Constanţa, după care s-a transferat la Liceul de Metrologie din Bucureşti, de unde a obţinut bacalaureatul în 1985.

După absolvirea liceului, a trecut prin stagiul militar obligatoriu în anii 1985-1986. Simţind tot mai mult chemarea preoţească şi vocaţia monahală, s-a decis să răspundă acestei chemări şi să urmeze acestei vocaţii. În anul 1988, a fost admis la Facultatea de Teologie Ortodoxă Andrei Şaguna din Sibiu, singura de atunci care admitea absolvenţi de liceu.

Începând din mai 1993, după susţinerea cu succes a examenului de admitere la cursurile de doctorat ale aceleeaşi facultăţi, Părintele Nicolae urmează până în 1994 cursurile de doctorat sub îndrumarea pr. prof. dr. Ilie Moldovan.

Pentru a se întreţine material între anii 1992 - 1994, a fost profesor de religie în Bucureşti, unde se stabilise încă din timpul liceului. În anul 1994, primeşte o bursă de studii la Universitatea Marc Bloch din Strasbourg, unde urmează studii aprofundate la Facultatea de Teologie Catolică, studii pe care le încheie în iunie 1995. Între 1995-2001, frecventează cursurile de doctorat la aceeaşi facultate unde, la 10 noiembrie 2001, îşi susţine teza de doctorat cu subiectul „Probleme de psihologie la Evagrie Ponticul", obţinând titlul de doctor în teologie.

A fost hirotonit în primăvara anului 1997 diacon şi, apoi, preot celib, de către IPS Mitropolit Serafim al Germaniei şi Europei Centrale cu binecuvântarea căruia a înfiinţat şi a slujit la parohia Naşterea Domnului din Stuttgart.

Activitatea misionară în timpul acestor ani printre credincioşii români stabiliţi în împrejurimile oraşului Stuttgart a îmbinat astfel slujirea lui Dumnezeu cu slujirea oamenilor. Tot în această perioadă, Părintele Nicolae a fost reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române în Comisia de dialog pentru Integrare Europeană din cadrul Conferinţei Bisericilor Europene (Bruxelles).

După primirea înaltului titlu academic la încheierea studiilor, Părintele Nicolae s-a întors în ţară şi a depus, la 18 decembrie 2001, voturile monahale la mânăstirea Radu Vodă din Bucureşti. De atunci şi până la venirea în America, a fost secretar patriarhal.

Delegaţii preoţi şi mireni la Congresul special electoral al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America şi Canada, ţinut la 9 martie 2002 la parohia Sf. Treime din Troy, Michigan, l-au ales pe Părintele Nicolae Condrea în scaunul vacant de Arhiepiscop.

DANIEL ADRIAN ENE - Secretar și protopop pentru Estul SUA

CLEMENT LODROMAN - Protosinghel - Berlin, Germania

MARIANA CUCEU - Președinte Organizația Sf. Paraskeva - Chicago, SUA

AUREL BUNDA - Preot - Barcelona, Spania

VIOLETA POPESCU - Fondator Centru Cultural Italo-Român - Milano, Italia

ALEXANDRU TRUSCAN - Preot - Dubai, Emiratele Arabe Unite

ADRIAN DIACONU - Protopop al Bisericii Ortodoxe Române pentru Elveția - Geneva

IONICĂ MIHAI COZMUȚA - Preot greco-catolic - Palma de Mallorca, Spania

VALERIU JURJEA - Pastor Biserica Betania - Dublin, Irlanda

Mihaela Van Der Schaar, fondator și director al Centrului Cambridge pentru IA în medicină

MIHAELA VAN DER SCHAAR este profesor de Machine Learning, Artificial Intelligence and Medicine la Universitatea din Cambridge.

Pe lângă conducerea Laboratorului van der Schaar, Mihaela este fondator și director al Centrului Cambridge pentru IA în medicină (CCAIM).

Laboratorul van der Schaar este un grup de cercetare de top la nivel mondial, unde sunt dezvoltate teorii și metode de vârf în domeniul învățării automate și al IA, cu scopul de a dezvolta IA centrată pe realitate.

Mihaela a fost aleasă IEEE Fellow în 2009 și Fellow of the Royal Society în 2024.

Ea a primit numeroase distincții, inclusiv Premiul Johann Anton Merck (2024), Premiul Oon pentru medicină preventivă de la Universitatea din Cambridge (2018), un premiu National Science Foundation CAREER (2004), 3 IBM Faculty Awards, IBM Exploratory Stream Analytics Innovation Award, Philips Make a Difference Award și mai multe premii pentru cele mai bune lucrări, inclusiv IEEE Darlington Award. Ea a fost Turing Fellow la The Alan Turing Institute din Londra între 2016 și 2024.

Van der Schaar a obținut o diplomă comună de licență/masterat (1996) și o diplomă de doctorat (2001) la Universitatea de Tehnologie din Eindhoven din Țările de Jos. La începutul studiilor, a fost singura femeie dintr-o clasă de peste 200. Și-a finalizat doctoratul în timp ce lucra ca cercetător la Philips Research Laboratories.

La Philips, van der Schaar a contribuit la dezvoltarea primului algoritm pentru streaming video și, în calitate de reprezentant al Philips la Organizația Internațională de Standardizare din 1999 până în 2003, a condus grupurile de lucru care au stabilit primele standarde pentru streaming.

Din 2005, van der Schaar face parte din corpul profesoral al Universității din California, Los Angeles. În 2011, ea a fondat Centrul UCLA pentru economie inginerească, învățare și rețele și a condus grupul până la dizolvarea sa în 2016.

În perioada 2016-2018, a fost profesor în cadrul Departamentului de Științe Inginerești al Universității Oxford.

Mihaela Van Der Schaar este creditată cu 35 de brevete de invenție în SUA, dintre care multe sunt încă frecvent citate și adoptate în standarde. Ea a adus peste 45 de contribuții la standardele internaționale, pentru care a primit trei premii ISO. În 2019, un raport Nesta a stabilit că Mihaela a fost cea mai citată femeie cercetător în domeniul inteligenței artificiale din Marea Britanie.

MIKE H.M. TEODORESCU - Profesor asociat, Inventator, Antreprenor - Washington, SUA

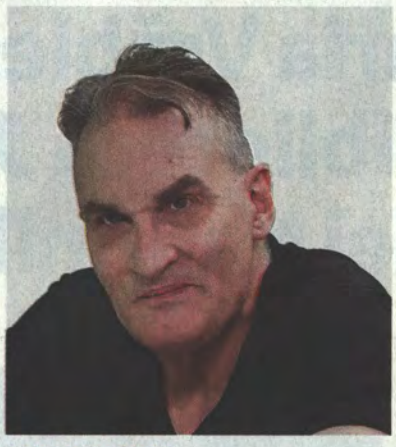

ADRIAN DIACONU - Matematician, cercetător, profesor universitar - Minnesota, SUA

SILVIO RIZZOLI - PhD., Director Departament Universitatea din Göttingen - Germania

ANCA DORHOI - Profesor Universitar Imunologie, Director Institut Universitatea Greifswald - Germania

SORIN MIHAI GRAD - Matematician, poet, profesor universitar - Paris, Franța

OCTAV CORNEA - Profesor Universitar, Director Centru Cercetare Matematică - Montreal, Canada

KARINA-DORIS VIHTA - Cercetător Statistică și Machine Learning - Oxford, Marea Britanie

SILVIA FLORENTINA MARCU - Cercetător, Consiliul Național de Cercetări - Madrid, Spania

OVIDIU SAVIN - Matematician, Universitatea Columbia - New York, SUA

Simona Maria Vrăbiescu Kleckner a condus Biblioteca Juridică a Organizației Națiunilor Unite

SIMONA MARIA VRĂBIESCU Kleckner este descendenta unei ilustre familii boierești românești din Oltenia – ce a avut ca înaintaș pe Banul Baba Novac –, fiică și, respectiv, nepoată a conf. dr. George Vrăbiescu și a av. dr. Nicolae Vrăbiescu, remarcabili juriști din perioada interbelică – doctori în Drept la Paris.

Persecutată politic, alături de întreaga familie, a decis să părăsească România în 1965 și, împreună cu soțul său, Rudolf Kleckner, a emigrat în SUA.

A fost admisă la Universitatea Columbia – unde a obținut un master în biblioteconomie și un masterat în drept internațional la Universitatea New York.

A avut apoi o carieră fulminantă.

Simona Maria Vrăbiescu Kleckner a fost curator asociat la Biblioteca Juridică a Universității New York, 1969-1974; șefă a Bibliotecii Juridice a Organizației Națiunilor Unite (ONU), 1975-1986; șefă a Secției de Referințe și Bibliografii a Bibliotecii „Dag Hammarskjold" a ONU, 1986-1987 și Directoare a Bibliotecii Curții Federale de Comerț Internațional a *SUA*, 1987-1996.

I-a fost conferit Premiul „Joseph L. Andrew Bibliographical Award" de către Asociația Americană a Bibliotecarilor Juridici, „în semn de recunoștință pentru importanta sa contribuție la bibliografiile juridice" (4 iulie 1984).

Simona Maria Vrăbiescu Kleckner a fost co-președinte, din 1991, și președinte, din 1996, al organizației Ad Hoc Committee for the Organization of Romanian Democracy (ACORD), comitet politic pentru promovarea și organizarea democrației în România, printr-o intensă activitate de lobby la Congresul SUA și alte autorități americane, 1990-1998 – perioadă în care a întocmit rapoarte, rezoluții, memorii, petiții și corespondență referitoare la condițiile politice din România, relațiile externe ale României și politica Guvernului Statelor Unite cu privire la România.

Pentru meritele sale deosebite a fost decorată de Președintele Emil Constantinescu cu Ordinul Național „Serviciul Credincios în grad de Comandor (2000), iar Majestatea Sa, Regele Românilor, i-a conferit Medalia Regele Mihai I pentru Loialitate (2008).

EDUARD DIGORE - Avocat - Chișinău, Republica Moldova

ALEXANDRA CHIRIBEȘ - Profesionistă în dreptul european - Germania

RĂZVAN PETRU RADU - Președinte ROMLUX - Luxembourg

DANIEL RAȚĂ - CEO ADD Consult și doctor în economie

RĂZVAN CONSTANTINESCU - Consilier Bristol City - Bristol, Marea Britanie

ȘTEFANIA MAGIDSON - Filantrop și președinte Blue Heron Foundation (BHF) - Los Angeles, SUA

ELISABETA CIOATA-BURDUJA - Președinte Asociație - Torino, Italia

TOADER STOICA - Viceprimar - Riano, Italia

STEFAN GRIGORE DE FAY - Consul Onorific al României la Nisa - Franța

Diana Busuioc Angelson, actriță, producătoare și scenaristă la Hollywood

ACTRIȚA ȘI REGIZOAREA DIANA Angelson Busuioc visa încă de la 5 ani să fie actriță și să ajungă în America. I s-a împlinit acest vis când a câștigat o bursă „Stella Adler Academy of Acting", în Los Angeles. Viața în America nu a fost însă ușoară. A avut și 5 joburi simultan, ca să se poată întreține în „orașul visătorilor", după cum îl numește.

Perseverența ei a dat roade. A jucat în filme precum *Auschwitz* sau *The Assault* și pe scene de teatru, până când a ajuns să lucreze la cel mai ambițios proiect al ei: propria companie de film. Și-a extins aria de interese și către scenaristică (*The Second Coming of Christ*), regie (*Armenia, My Love...*) și producție (*Saving Lives, Immigrant Priest*).

Diana s-a născut la Ploiești și a fost acceptată simultan la trei facultăți: Teatru la UNATC, Teologie Ortodoxă și Limba Franceză. Acest succes a făcut ca anii de studenție să fie o provocare continuă. „Am învățat non-stop și am muncit non-stop. Ca să mă întrețin în facultate, dădeam meditații la engleză, franceză, spaniolă și gramatica limbii române. Deși am venit dintr-o familie tipică de intelectuali, nu am vrut să fiu o prințesă, așa că am ales să merg la muncă adevărată în vacanțele de vară. În fiecare an îmi alegeam o altă țară și îi exersam limba. Cea mai grea experiență a fost să lucrez pe câmp în Anglia. După acea vară, puteam să fac tot!".

În 2024, a vrut să ofere României un cadou: filmul *Alexandra,* dedicat Alexandrei Maceșanu, tinerei din Caracal al cărei caz a zguduit România în 2019. Prin aceasta, își dorește să aducă românii mai aproape unii de alții. Și de Dumnezeu! „Cred că există doar Dumnezeu și nimic nu are sens fără El. Iar cu El, se poate totul!". Filmul va avea premiera și va fi lansat oficial în cinematografe în ianuarie 2025. „A ieșit un film de o sensibilitate și frumusețe rare", îl caracterizează Diana.

În ceea ce privește România, Diana crede cu tărie că este timpul pentru o schimbare profundă care să ducă la înlocuirea întregii clase politice cu o nouă generație. „Dacă ne aducem aminte cine suntem, nimic nu ne va putea nimici poporul". Iar pentru cei plecați din țară, oriunde ar fi, ea le transmite să ducă mai departe moștenirea lui Constantin Brâncoveanu, Ștefan cel Mare și Mihai Eminescu. „Să muncești cât mai mult ca să-ți cinstești neamul și eroii trecutului! Să știe toată lumea asta mare cine ești și de unde vii!".

RUDOLF EDUARD ROTH - Poet, economist, cercetător, grafician și ziarist - Palma de Mallorca, Spania

ANA SCRIPCARIU-OCHIAI - Artist - Tokyo, Japonia

GEORGE MIHĂIȚĂ (MIGUEL) GANE - Poet - Madrid, Spania

ALINA DIACONU - Scriitoare - Buenos Aires, Argentina

LUDOVIC ARMIN CORA - Oboist, Profesor de Muzică, Fondator Festival Musica Kronstadt - Luxemburg

CARMEN POPA - Designer - Los Angeles, SUA

ALEXANDRU RADU POPESCU - Artist fotograf - Londra, UK

DELIA GRACE NOBLE - Cântăreață de operă - Monaco

ANDREEA VIERU - Artist - Buenos Aires, Argentina

Andrei Toader, campion la dansuri de societate și latino

ÎN 2015, LA DOAR 12 ANI, ANDREI Toader pleca din România și se stabilea la Manchester, Marea Britanie. Acolo avea să o întâlnească pe Mia Linnik-Holden, actuala sa parteneră.

Cei doi aveau să devină campioni mondiali la dansuri de societate și latino.

„M-am născut în Timișoara și am locuit acolo până la vârsta de 12 ani. La 12 ani m-am mutat în Manchester, UK, pentru a-mi împlini visul de a deveni campion mondial la dans sportiv. Am studiat în UK, unde am terminat școala și liceul, iar acum sunt în anul 3 la o facultate de lângă Londra, University of Hertfordshire.

După mutarea în UK în 2015, cu 6 luni mai târziu, am reușit să devin campion mondial la categoria de sub 14 ani, la stilul de dans ballroom, alături de partenera mea, Mia.

La vârsta de 14 ani, am câștigat împreună campionatul mondial la categoria sub 16 ani, iar apoi am continuat să adăugăm încă 5 titluri mondiale la categoriile sub 19, sub 21 și Amateur Rising Star. În momentul actual, suntem cei mai tineri finaliști la campionatul mondial de adulți.

Eu și Mia continuăm să ne antrenăm și să urcăm în clasamentul mondial, având ca obiectiv câștigarea unui nou titlu mondial. În același timp, ne concentrăm și pe partea de entertainment, dansând în show-uri la diverse evenimente din întreaga lume. De asemenea, predăm dans copiilor și adulților de diferite vârste și nivele. Încercăm să inspirăm următoarele generații de dansatori și să încurajăm cât mai mulți oameni să învețe să danseze", ne-a spus Andrei Toader.

Tânărul dansator are părinții și familia în România, în Timișoara și în București. Vine de trei ori pe an pentru a-i vizita și pentru a se bucura de România, țara pe care o iubește și unde se simte mereu acasă.

„Nu voi uita niciodată de unde am venit și ce sânge am, de român. Oriunde călătoresc în lume, spun cu mândrie că sunt român. În costumul meu de competiție, port înăuntrul fracului, în dreptul inimii, un tricolor. Acesta a fost cu mine la fiecare campionat și voi continua să-l port toată cariera mea", spune cu mândrie Andrei.

ANTONIO MITREA - rugby - Stade Aurillacoise, Franța

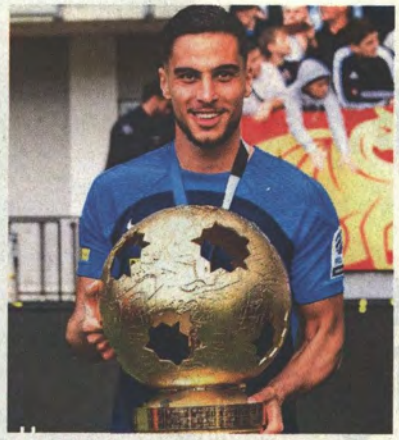

MARCO DULCA - fotbal, NK Celje - Slovenia

HRONISS GRASU - fotbal american - Chicago, USA

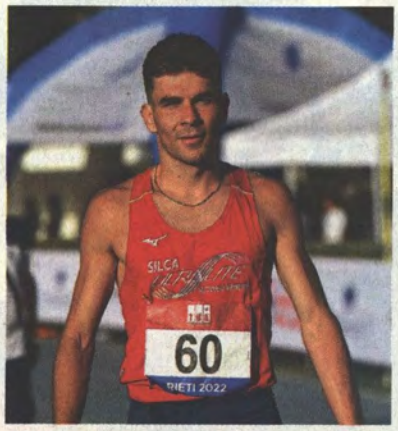

CĂTĂLIN TECUCEANU - atletism - Trebaseleghe, Italia

DANIEL VELEA - kickboxing - Arrezo, Italia

ANA PĂDURARIU - gimnastică - Ontario, Canada

MATYAS SZABO - scrimă - Dormagen, Germania

ADRIAN IONUȚ MOISE - lupte - Musberg, Germania

ȘTEFANIA VĂTAFU - fotbal - Anderlecht Bruxelles, Belgia

Ovidiu Călin, o carieră internațională de succes în matematică

OVIDIU CĂLIN S-A NĂSCUT ÎN București, a urmat Liceul Gheorghe Lazăr, apoi Facultatea de Matematică și masterul în matematică la Universitatea București.

Studiile doctorale le-a urmat la University of Toronto, Canada, unde, în 2000, a luat doctoratul în matematică cu o teză despre aplicațiile geometriei diferențiale în ecuațiile cu derivate parțiale.

A început să predea geometrie și statistică la București, între 1993 – 1995.

„Apoi am continuat ca teaching assistant și part-time lecturer la Toronto, în timpul anilor doctorali. Prima funcție serioasă a fost de visiting assistant professor la University of Notre Dame, Indiana, SUA în 2000 – 2002. Cea mai prestigioasă funcție a fost la Princeton University, în 2016-2017, în departamentul financial engineering. Titulatura o dețin la Eastern Michigan University unde am fost angajat ca tenure track faculty în 2002, iar acum dețin poziția de full distinguished professor. Am vizitat și lucrat în diverse universități din Hong Kong, Taiwan, Japonia și Kuweit, timp în care am dezvoltat numeroase proiecte de cercetare", povestește profesorul Ovidiu Călin.

Multe dintre proiectele lui au fost inspirationale pentru volumele publicate în domenii ca finanțe matematice, calcul stochastic, geometrie, ecuații sau machine learning.

„Anul acesta am trimis la publicare volumul I al unei cărți de geometrie în două volume. În plus, am obținut o bursă Fulbright de la guvernul SUA pentru un proiect de Deep Learning în fizică, la care voi participa în anul 2024-2025 la Universitatea București. Relațiile mele cu țara până acum au fost numai în cadrul familiei și prietenilor.

Din ce am văzut, multe lucruri s-au schimbat în bine și foarte bine, comparativ cu anii '90 când am plecat. Mă refer la cum arată orașul, la malluri, la transporturi și turism", spune Ovidiu Călin.

El are și un mesaj pentru cei care încep cariere pe care apoi le tot schimbă în căutare de ceva mai bun: „Succesul în carieră nu constă în noroc, ci în muncă continuă susținută pe un timp îndelungat. Pasiunea ajută în susținerea efortului pe termen lung".

ADRIAN VAJIAC - Profesor de Matematică, Universitatea Chapman - California, SUA

FLORIN MANEA - Profesor de informatică, Universitatea din Göttingen - Germania

MANUELA BOATCĂ - Profesor de sociologie, Universitatea din Freiburg - Germania

VICTOR IERONIM STOICHIȚĂ - Critic, istoric de artă și profesor, Universitatea din Fribourg - Elveția

EUGENIA CODRUȚA ALEXA - Profesor - Højmark, Danemarca

AURELIA MERLAN - Lingvist și profesor, Universitatea din München - Germania

ANDREI RUCKENSTEIN - Distinguished Professor - Department Fizică, Boston University - Massachusetts, SUA

ANCA CHEAITO - Profesor - Beirut, Liban

CORNELIU BJOLA - Profesor de Științe Politice - Oxford, Marea Britanie

Eduard Digore, avocatul Diasporei basarabene

NĂSCUT ÎN REPUBLICA MOLDOVA într-un sat de răzeși și urmași ai lui Ștefan cel Mare, Eduard Digore este acum un avocat recunoscut, apreciat pentru succesul în mai multe procese celebre din Republica Moldova.

În 2016, atunci când societatea moldovenească parcurgea o perioadă puțin spus tumultoasă, dezbinată și chinuită, cuprinsă de corupție și injustiție, cu statul și instituțiile sale capturate de un clan criminal, Eduard și echipa Firmei de Avocatură Digore & Partners - Chișinău inițiază un proces istoric, supranumit „Diaspora versus Moldova".

„A fost o luptă împotriva regimului cleptocratic și de apărare a compatrioților din afara țării care au fost împiedicați să-și exercite dreptul la vot peste hotare, iar, ca urmare, Curtea Constituțională a recunoscut încălcarea grosolană de către Stat a dreptului la vot al miilor de cetățeni moldoveni de peste hotare", spune Eduard Digore.

Un alt proiect important a fost implicarea lui în calitate de coordonator executiv al unei echipe de experți, care s-au ocupat de analiza juridică și prezentarea concluziilor în cazul uneia dintre cele mai mari fraude din Republica Moldova, concesionarea ilegală în favoarea unor intermediari ai Rusiei a Aeroportului Chișinău, obiectiv strategic, care, în final, a revenit în gestiunea și controlul statului.

Recent, Eduard Digore și echipa sa au apărat statul într-un mare proces, istoric, de apărare a democrației și principiilor statului de drept, a suveranității Republicii Moldova, în fața Curții Constituționale. În urma procesului, Curtea a constatat și declarat neconstituțional un partid politic care, prin activitatea sa, urmărea să captureze statul.

Dreptatea, pentru Eduard, este valoarea supremă, la care nu poate renunța o clipă în acțiunile sale. În schimb, nepăsarea, consideră a fi cea mai proastă și negativă calitate a muritorului. Este un luptător care nu acceptă compromisurile, își iubește țara, neamul, originile și graiul strămoșesc. Așa cum spune el, „am fost crescut, cu dragoste și armonie, într-o familie cu principii morale, cu o educație riguroasă, cu valori solide, cum ar fi: respect față de aproape, față de origini, cultură și tradiții, solidaritatea, implicarea prin muncă și credința în Dumnezeu".

A făcut Dreptul la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca, promoția 2000. Nu este membru de partid, dar îi place politica, deoarece consideră că este cel mai important și democratic instrument de a mișca lucrurile într-un stat.

Alături de echipa sa și împreună cu soția, av. Corina Digore, Eduard este conducătorul Grupului de Inițiativă al candidatei Maia Sandu la alegerile prezidențiale din Republica Moldova și coordonator în cadrul referendumului constituțional, care urmează să consfințească în Constituție aderarea și integrarea Republicii Moldova în UE.

repatriot.ro este o comunitate constituită ca o platformă de inspirație, consiliere și informație, care își propune să faciliteze accesul românilor din străinătate la oportunitățile din țară. Construim instrumente de sprijin, oferim consiliere, mentorat, educație de afaceri, coalizăm forțe instituționale importante alături de antreprenori, personalități și societatea civilă.
Află mai multe pe www.repatriot.ro.

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Petre Bădică

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Mihai Duță

ART-DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81
0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

TIPAR:

IPG Infopress Group

ISSN 2734 – 6625

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

re▶patriot
summit

Credem în România

Un proiect:

ROMANIAN BUSINESS LEADERS

PARTENERI GOLD

TRANSGAZ
MAGISTRALA ENERGIEI

SIMTEL
EMPOWERING A GREEN FUTURE

BUCINMOB

BANCA TRANSILVANIA®

BT

FAN courier

PARTENERI SILVER

ENAYATI
MEDICAL CITY

DY
NUTRITION

enterprise
rent-a-car

axionet.

PARTENERI REGULAR

AQUA CARPATICA

Patiseria Tineretului

Gestul contează!
OkFlora
GIFT & FLOWERS

CGA systems®

PARTENERI

Newsweek ROMÂNIA

VOSS
REVIEW

FNTM

BEYOND BORDERS™

Fundaţia Naţională a Tinerilor Manageri

Banca oamenilor
întreprinzători

Business.
Banking.
All Inclusive.

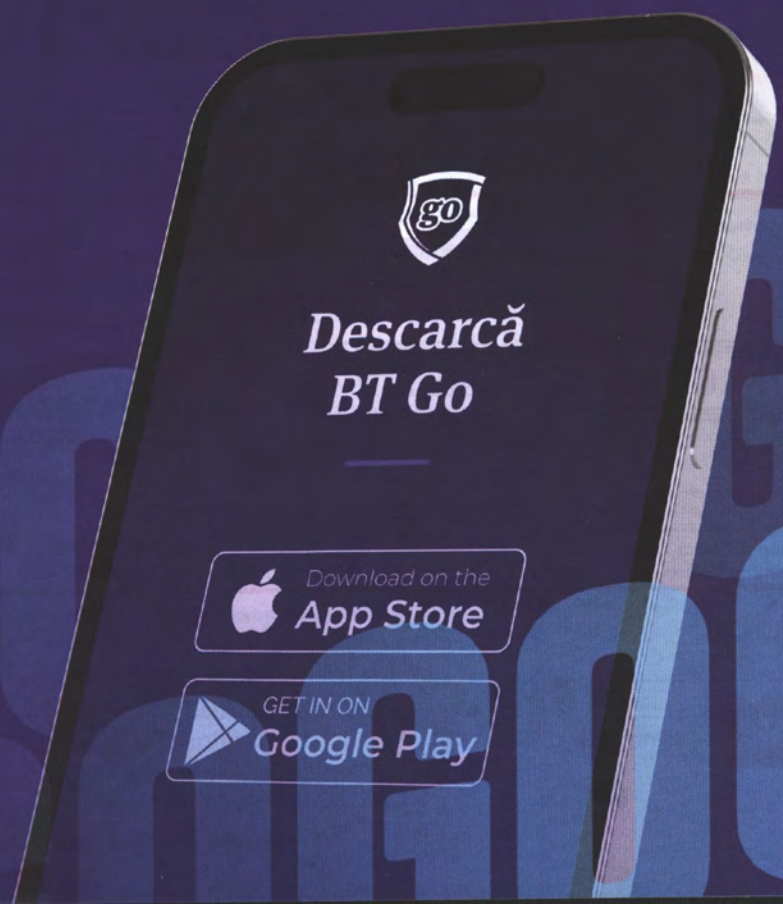

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026